

Қазақстан Республикасының білім және ғылым
министрлігі

Орталық Қазақстан Академиясы

*K.Ө.Тәшибаев
A.К.Тәшибаева
Ш.А.Алиев*

Қазақстан Республикасының
«Қылмыстық іс жүргізу құқығы»
бойынша есептер жинағы

ОҚУ ҚҰРАЛЫ.

Қарағанды-2014 жыл.

**УДК 343 (075.8)
ББК 67.408
Т 27**

T27 Қ.Ә.Тәшібаев.,А.Қ.Тәшібаева., Ш.А.Алиев –
Қазақстан Республикасының «Қылмыстық іс жүргізу
құқығы» бойынша есептер жинағы. Қарағанды:
«Досжан» баспасы, «Кент» LTD ЖШС, 2014-183 б

ISBN 978-601-749303-5

Пікір жазғандар: з.ғ.к.,профессор А.М.Майтанов
Қылмыстық құқық және қылмыстық іс
жүргізу кафедрасының профессоры
Б.Т.Жұзбаев

Аталмыш оқу қуралы қылмыстық іс жүргізу
құқығы пәнінің барлық тақырыптары бойынша тәжірбие
сабактарында және студенттердің өзіндік жұмысы
уақытында шешілетін есептерден және Қазақстан
Республикасы Жоғарғы Сотыныңқаулыларынан тұрады.
Есеп шығару, яғни мәтінде көрсетілген сұрақтарға жауап
беру пәнді игеруге жірдемдеседі.

Оқу қуралын зангерлер дайындастын жоғарғы
және арнайы оқу орындарында пайдалануға болады.

© Орталық-Қазақстан академиясы
©Қ.Ә.Тәшібаев,А.Қ.Тәшібаева, Ш.А.Алиев

ҚЫЛМЫСТЫҚ ІС ЖУРГІЗУДІҢ ҰФЫМЫ, МИНДЕТТЕРИ ЖӘНЕ МАҢЫЗЫ.

№1

Қарағанды ет комбинатының директоры Л.М.Оспанов, комбiant ішін аралап жүріп мұздатқыш цехиңиң жұмысшысы F.T.Бағдаулетовтың дәлізде темекі шегіп тұрғаның көріп, оны басқа жұмысшылардың көзінше қатты сөгіп балағаттады.

F.T.Бағдаулетовтың темекі тартып болып, қайта жұмысқа кірісем деген сөзін аяқ асты етті. Өйткені цех жедел жұмыс алған болатын, оны өте тез орындау керек еді. Прокурор, F.T.Бағдаулетовтың арызының жеке айыптау өндірісін қозғады, өйткені Бағдаулетов директорға бағынышты болған соң арыз жазуға жүрексінетінің білді. Қылмыстық іс қозғалғаннан кейін, үш күн өткен соң, тергеуші А.Т.Аязбековке F.T.Бағдаулетов келіп директормен келісімге келіп татуласқанын айтып, ол туралы жазбаша арыз берді.

Тергеуші осы істі тараптардың тілегіне сәйкес қысқартты.

1. Осы жағдайды бағалаңыздар.
2. Жеке айыптау істерін қозғау тәртібінің ерекшеліктері қандай?
3. Тергеуші қылмыстық істі дұрыс қысқартты ма?
4. Прокурор қандай шешім қабылдауы керек?

№2

Қазақстан Республикасының қылмыстық кодексінің 175 бабында көрсетілген қылмыс жасағаны үшін 2013 жылдың 30 мамыр күні бір жас жігіт ұсталды. Оның төлкүжаты болмады. Ол өзін Асқарбеков Фалым Серікұлы деп таныстырды, бірақ тұған күні мен жылын білмейтіндігін және тұратын мекен-жайы, жақын туыстары жоқтығын, өзі бір қаладан бір қалага поездбен канғырып жүретінің айтты.

Жасын анықтау үшін тергеушінің тағайындаған сараптамасы бойынша сарапшылар Асқарбековтың 1996 жылы туылғаны анықталды.

Жауп алған кезде F.C.Асқарбеков бұрын әкімшілік жауапқа тартылғанын және қай қалда тартылғанын білмейтінің айтты.

Тергеушінің берген сұрағына құқықтық статистика және мәлімет жөніндегі комитет Асқарбеков туралы ақпарат жоғын, егер қосымша деректер пайда болса, хабарлайтының айтты.

Тергеуші керек құжаттарды жинап, айыптау қорытындысын жасап, қылмыстық істі сотқа жіберді.

Қылмыстық істі сотта қарau барысында криминалдық ақпарат орталығынан F.C.Асқарбеков 1995ж. 1қаңтар күні туылғаны жайлы және ол бұрын бәрнеше қылмыс жасағаны туралы ақпарат келді.

1. Осы жағдайды бағалаңыздар.
2. Адамның жасын анықтау үшін қандай сараптама тағайындалады, оны кімдер жүргізеді және осы сараптаманың ерекшелігі қандай?
3. Сот және прокурор қандай шешім қабылдайды?
4. Тергеушінің жауапкершілігі қандай осы жағдайда?

№3

2010 жылы 2-ші ақпан күні Н.С.Исатаевтің арызы бойынша жеке жариялыш айыптау ісі қозғалды.

Айыпталушы Д.А.Бозовқа тергеуші бұлтартпау шаrasы ретінде үйде қамауда ұстауды қолданды. 2010 жылы 2-ші ақпан күні Н.С.Исатаев тергеушіге Бозовпен татуласқаны және бітімге келгені туралы арыз әкеп тапсырды, оны жауапқа тартпауын өтінді.

Тергеуші Исатаевтың өтінішін қабылдамай таstadtы. Өйткені ол қылмыстық іс бойынша тергеуді аяқтағаның және айыптау қорытындысын құрастырганың тілге тиек

етіп, ертең істі сотқа жіберетінің айтты. Н.С.Исатаев тергеушінің шешімен келіспей прокурорға шағым жасады.

Прокурор Исатаевтың шағымын орындаған, қылмыстық істі қысқарту туралы қаулы шығарды.

Қаулы шықаннан соң, Д.А.Бозов қылмыстық істі жүргізген органға, оған келтірілген моральдық және материалдық шығынды өтеуін талап етіп, арыз жазды.

1. Осы жағдайды бағалаңыздар. Жеке жариялы айптау істері бойынша іс жүргізу ерекшеліктері қандай?
2. Тергеушімен прокурордың әрекеттерін бағаланыздар
3. Кімдерге және қандай тәртіппен қылмыстық істі жүргізу органдарының келтірілген шығындары етеледі.
4. Тергеушінің орнында сіз қандай шешім қабылдар едініз?

№4

Тергеуші Қ.Қ.Құлынбаев жәбірленушіге келтірілген зиянды өтеу мақсатында, айыпталушының мүлкіне тиым (арест) салу туралы қаулы шығарды. Осы қаулыға прокурордан рұқсат (санкция) алған соң, тергеуші Қ.Қ.Құлынбаев жәбірленушімен бірге бұлтартпау шарасы ретінде кепілдік қолданылған айыпталушы Қызылованың үйіне келді де, куәгерлердің көзінше оның жәбірленушіге келтірген заладың мөлшеріндегі бағага тұратын мүлігіне тиым салды. Соңан соң тергеуші Қ.Қ.Құлынбаев айыпталушы Қызылованың келісімі бойынша хаттама жасап, тиым салған мүлікті келтірілген зиянды өтеу мақсатында, жәбірленушіге береді.

Хаттамаға айыпталушы, куәлар, жәбірленуші және тергеуші қол қойды.

1. Осы жағдайға баға берініздер .
2. Қылмыспен келтірілген залады өтеу тәртібі қандай?
3. Тергеуші қандай қате жіберді?

№5

Адын ала тергеу барысында жәбірленуші Ж.З.Темірбеков ұрланған мүлкін қайтарып алу мақсатында талап арызын жазады. Тергеуші жәбірленушіні азаматтық талапкер ретінде танып, айыпталуши Айнабековтың мүлкіне тиым (арест) салу қаулысын шығарды.

Сонан соң тиым салынған мүлікті тергеуші аудандық ішкі істер басқармасының мүлік сақтау қоймасына жіберді. 10 күн өткен соң Ж.З.Темірбеков өзінің талап арызынан бас тартты.

Тергеуші оның арызын қабылдаудан бас тартты. Ол өзінің қаулысымен Темірбековті ақы талапкері ретінде танығанын және айыпталушиның мүлкіне тиым салынып, ішкі істер басқармасының сақтау қоймасына жіберілгеннің мәлімдеді.

1. Осы жағдайды бағалаңыздар.
2. Жәбірленушінің талап арызы занға сәйкес келе ме?
3. Тергеуші мен прокурор осындай жағдайда қандай шешім қабылдауы керек?
4. Осындай жағдайда сіз қандай шешім қабылдар едініз?

№6

Жасы кәмелетке толмаған Ынтымак есімді баласы бар Ш.Т.Ерболов деген азамат 18 жастағы қызы бар Т.З.Барменова деген әйелге үйленіп, төртеуі бір үйде тұрады. Осыдан үш ай өткен мезгілде Ынтымақ Қазақстан Республикасының қылмыстық кодексінің 175 бабында көрсетілген қылмыс жасайды.

Күә ретінде жауап беруге шақыртылған Ш.Т.Ерболовтың жұбайы Т.З.Барменова және оның қызы күә иммунитіне сүйеніп, жауап беруден бас тартты.

Ынтымақтың әкәсі алдын ала тергеуде күә ретінде өз еркімен жауап берді, бірақ кейінен өзінің берген жауабынан бас тартты.

1. Осы жағдайды бағалаңыздар.
2. Қандай адамдар күә иммунитетін пайдаланады, олардың жауап беруге құқылары бар ма?
3. Ерболовтың әйелі және оның қызы күә иммунитетін пайдалана ала ма?
4. Ерболовтың берген жаубының дәлелдемелік маңызы бар ма?

№7

Қырғыз мемлекетінің Ош қаласының ішкі істер басқармасынан Қарағанды қаласының ішкі істер басқармасының тергеу бөліміне А/К-159/4-ші түзеу колониясында жазасын өтеп жүрген Аңсаровтан жауап алу туралы жеке тапсырма келді. Жеке тапсырмада Аңсаровтан жауап алу қырғыз мемлекетінің қылмыстық іс жүргізу заңына сай жүргізілуі керек делинген.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Осы жеке тапсырма орындала ма?
3. Басқа мемлекеттердің зандары бойынша қандай жағдайда тергеу әрекеті жүргізіледі?
4. Осы тапсырма қалай орындалады?

№8

F.F.Жакупов деген азамат 5 қабатты үйдің үшінші қабатында тұратын О.Н.Сүлеменовтың үйінен барлығы 500.000 теңге мөлшерінде бағаланатын заттарды ұрлаған. Ол 5-ші қабаттан арқаның көмегімен үшінші қабатқа түсken. Тергеуші Т.П.Алмазов айыпталушы F.F.Жакуповтың үйдің 5-ші қабатынан үшінші қабатына түсу мүмкіндігін тексеру үшін, тексеру экспериментің жасамақ болып, одан бесінші қабаттан үшінші қабатқа қалай түсkenің қайталап көрсетуін талап етті. Бірақ F.F.Жакупов бұл эксперимент өміріме қауіпті деп, оны орындаудан бас тартты. Тергеуші Т.П.Алмазов экспериментті жасауға айыпталушыны мәжбүр етті.

F.F.Жакупов 5 қабатты үйдің төбесінен үшінші қабатының балконына арқанмен тұсіп, О.Н.Сұлеменовтың үйіне кірді. Эксперимент аяқталған соң хаттама толтырылды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеуші қылмыстық іс жүргізу кодесі және конституцияның қандай ережелерін бұзды?

№9

Тергеуші Кайырбеков қылмыс жасаған деп сезіктелген Д.Қ.Алданазаровты ұстады. Ұсталған уақыттан төрт сағат өткен соң, тергеуші қылмыстық іс жүргізу заңына сәйкес сезікті ретінде ұсталғаны жайында хаттама толтырып, Д.Қ.Алданазаровқа жеке тінту жасады. Жиырма сағат өткен соң ол прокурорға Д.Қ.Алданазаровтың ұсталғаны жайында жазбаша хабарлама жіберді.

Ұсталғанынан 36 сағат өткен соң тергеуші қаулы шығарып қылмыс жасағаны расталмаған деп, Д.Қ.Алданазаровты босатты. Д.Қ.Алданазаров тергеуден босатылған жайлы қаулының көшірмесін беруін талап етті. Оның орнына тергеуші оған ақытама берді. Ақытамада кім, не үшін Д.Қ.Алданазаровты ұстағының және босатылған себебін көрсетті.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Процессуалдық мерзімдер сақталды ма?
3. Қандай қателіктер жіберілді?

№10

Темиртау қаласының ішкі істер басқармасының тергеушісі полиция лейтенанты А.Т.Қойназаров 2012 жылы 16 тамыз күні кісі тонау жөнінде қылмыстық іс қозғап, оны өзінің өндірісіне алды. Ал 17 қыркүйек күні айыптау қорытындысын шығарып, істі прокурорға жіберді. Прокурор қылмыстық іс бойынша тергеу толық

жүргізілмеді, біржақты болды деп, бес тәулік өткен соң, істі тергеушіге қайтарып беріп, оған қосымша тергеуге бір ай мерзім берді. Бір ай өткеннен соң тергеуші жоғарғы тұрған прокурорға істің мерзімін, басқа тергеу әрекеттердің жүргізу қажеттілігіне байланысты, тағы да бір айға ұзарту жөнінде рұқсат сұрады.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Қылмыстық іс бойынша алдын ала тергеу жүргізу мерзімі сақталды ма?
3. Қылмыстық істің мерзімін ұзарту тәртібі қандай?
4. Осы жағдай бойынша прокурор қандай шешім қабылдауы мүмкін?

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ ИСТЕР ЖҮРГІЗУ ЗАҢДАРЫ.

№11

Қазақстан Республикасы қылмыстық кодексінің 103 бабы бойынша қозғалаған қылмыстық істі тексеру барысында, сезікті ретінде азаматтар М.Д.Ли және Ж.З.Маралов ұсталынды. М.Д.Ли өзін Корея азаматы екенін, істі өз мемлекетінің құқық қорғау органдарына жәберуін талап етті. Осы талап бойынша тергеуші М.Д.Лиге байланысты қылмыстық істің құжаттарын істен бөліп алып, осы бойынша тиісті шешім қабылдау үшін прокуратураға жіберді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеушінің шешімінің заңдылығына баға берініздер.
3. Басқа мемлекеттердің азаматтарын қылмыстық жауапқа тарту тәртібі қандай?

№12

2012 жылдың 12 маусым қүні А.М.Рахимов, Ақтау қаласына қарасты Шевченко портында тұрған «Қазақстан» кемесінің капитаны Есіркеновтың қаютасының есігін

сындырып ішіне кірген. Осы жағдайға байланысты Қазақстан Республикасы қылмыстық кодексінің 145 бабы бойынша қылмыстық іс қозғалды.

Тергеуші С.М.Сыртанбеков 2012 жылдың 15-ші шілдеде осы іс бойынша, капитан қаютасы тұрғын бөлме болып саналмайды деп, қылмыстық істі қыскартқан.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеуші әрекетінің зандағыны бағаланыздар.
3. Қылмыстық іс жүргізу ережелерін атанаңыз.

№13

Жәбірленушінің занды өкілі Б.Ж.Серкебаев кісі тонау бойынша тергеу жүргізіліп жатқан қылмыстық іс бойынша, куә Д.Н.Дауылбаевтан жазбаша түсніктеме алды. Оған (Б.Ж. Серкебаевқа) түсніктеме жәбірленушінің мұддесін қорғау үшін керек деді. Серкебаев куәдан алынған түсніктемені тергеуші Қ.Қ.Орақбаевқа беріп, қылмыстық іске қосуын талап етті. Бірақ тергеуші Б.Ж.Серкебаевтің талабын орындаудан бас тартты.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеуші әрекетінің зандағыны бағаланыздар.
3. Осы жағдайдан туындағын сұрақтарды шешу үшін қолданылатын қылмыстық іс жүргізу зандарын атанаңыздар.

№14

Түрік мемлекетінің азаматы Мұстафа-Ширдан Қарағанды қаласында «City mail» сауда үйінен заттар ұрлағаны үшін Қазақстан Республикасының қылмыстық істер жүргізу кодексінің 132 бабына сәйкес ұсталынды. Өзінің құқықтарымен танысу барысында Мұстафа-Ширдан Түркияның заны бойынша сезікті ретінде азамат тек жиырма төрт сағатқа ұсталынады деді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеуші қандай шешім қолдану керек?
3. Осы жағдайды реттейтін қылмыстық істер жүргізу заңын атанаң
4. 2002 жылы Кишинев қаласында қабылданған Конвенция осы мәселені қалай шешеді. (Кишинев)

№15

Азаматша Раушан Абжанова өзінің інісі Нұржан Абжановтың мүлкін ұрлаганы үшін Қазақстан Республикасы қылмыстық кодексінің 175 бабына сәйкес қозғалған қылмыстық іс бойынша тергеу аяқталып, сотқа жіберілді. Сотта істі қарау барысында, Р.Абжанова ешқандай мүлікті ұрлаганым жоқ деп хабарлады, яғни бұл мүліктер екеуіне ата-анасы қалдырыған мұра деді. Ал оның інісі Н.Абжанов болса ата-анасынан мұраға қалған мүліктің көбін зансыз иемденіп апасына ештеңе де бермеген. Сот осы жағдайға байланысты Р.Абжанова мүлікті ұрлаган жоқ деп тауып, мұраға қалдырыған заттарды бөлуді қайта қарау керек деген шешім шығарды.

1. Осы жағдайды талқылаңыздар.
2. Соттың шешімінің зандылығын тексерініздер
3. Осы жағдайды реттейтін қылмыстық іс жүргізу зандарын атанаң.

№16

Қазақстан Республикасының қылмыстық кодексінің 179 бабына сәйкес кісі тонау бойынша қылмысытық істі сотта қарау барысында куә П.Т.Қасеновті шақыру қажет болып, оған сотқа қатысу туралы шақыру қағазы жіберілді. Бірақ П.Т.Қасенов сот приставының әкелген шақыру қағазын алмай, өзінің осы іске қатысушы болудан бас тартатының айтты.

Сот куә П.Т.Қасеновті сот мәжілісіне күштеп әкелу турлау қаулы шығарды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Сот әрекетінің зандылығын бағалаңыздар.
3. Осы жағдайды шешетін қылмыстық іс жүргізу заңын атанаңдар.

№17

№979.130789 қылмыстық іс 2011 жылы 21-ші сәуір күні қозғалып, екі ай өткен соң, айыпкер ретінде жауапқа тартылатын адамның анықталмағанына байланысты тергеу тоқтатылды.

2013 жылы 2 мамырда қылмыс жасаған адам А.М.Дауленбаев анықталып, қылмыстық іс қайта жаңғыралды.

Істің барысында А.М.Дауленбаев қылмыстық істі әрі қарай Қазақстан Республикасының ескі ҚІЖК бойынша жүргізілуін талап етті, тергеуші А.М.Дауленбаевтің талабын орындаудан бас тартты.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеушінің шешімі занды ма?
3. Осы жағдайды реттейтін қылмыстық іс жүргізу заңын атанаң.

№18

Шабуыл жасап адамды тонағаны үшін, Германия азаматы Г.Т.Шульц ұсталып қамауга алынды.

Г.Т.Шульцтің қорғаушысы оны қамаудан босатуын талап етті. Өйткені Г.Т.Шульцті қамауда ұстау орнының тәртібі халықаралық талапқа сәйкес келмейді деп мәлімдеді. Облыс прокуроры талапты орындаады.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Прокурордың шешімі занға сәйкес келе ме?
3. Осы жағдайды реттейтін қылмыстық іс жүргізу заңын атанаңдар.

№19

Қазақстан Республикасының қылмыстық кодексінің 179 бабында көрсетілген қылмысты жасаған И.Г.Волошиннің №999135456-ші қылмыстық ісін сотта қарau басталғанда Ресей Федерациясының ішкі істер министрлігінен 2002 жылғы Кишинев қаласында қабылданған өзара құқықтық көмек көрсету халықаралық Конвенциясының талабы бойынша, И.Г.Волошинді Курск қаласында Ресей Федерациясының қылмыстық кодексінің 200-ші бабы бойынша қылмыс жасағаны үшін, оны Ресейге беру туралы өтініш сотқа келіп түсті. Бірақ сот Қазақстан Республикасының Конституациясының 78-ші бабына сүйене отырып сұрауды қабылдамай тастан, 2011 жылы 15 наурыз күні қылмыстық істі қосымша тергеу үшін, Қарағанды облысы ішкі істер басқармасының тергеу басқармасына жіберді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Соттың әрекеті занды ма?
3. Осы жағдайды реттейтің қылмыстық істер жүргізу занын атанаңыз

№20

Қазақстан Республикасының қылмыстық кодексінің 179 бабында көрсетілген қылмыс үшін іс қозғалып, азамат Е.Қ.Көпееев айыпкер ретінде жауапқа тартылды. Іс бойынша тергеу жүргізу барысында, Қарағанды қаласының ішкі істер полиция басқармасының тергеушісі А.Н.Ахмадиев 2011 жылдың 20 шілдеде Е.Қ.Көпеевтің Қарағанды-Нан бірлестігіндегі жұмыс орнында тінту жүргізді.

Бірақ 21шілде күні Көпеевтің корғаушысы бұл тергеу әрекеті түнгі уақытта жүргізілгендейten, оның ділелдік маңызы болмайды деп мәлімдеді. Тергеуші Ахмадиев корғаушының мәлімдемесін жоққа шығарып, тінту жүргізу кезекшілердің түнгі жұмыс уақытында

болғандықтан, қызметкерлердің құқықтарына зияны тиген жоқ деді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеушінің әрекетінің заңдылығын тексеріңіз.
3. Осы жағдайды реттейтін қылмыстық іс жүргізу заңын атаңыз.

ҚЫЛМЫСТЫҚ ИСТЕР ЖҮРГІЗУ ҚАҒИДАЛАРЫ.

№21

Kісі тонауға қатысқан үшін бес жыл мерзімге сотталған ұлты өзбек А.М.Аладаев кассациялық шағым жазды. Шағымында ол адын ала тергеу сатысында және істі сотта қаралғанда сот ісін жүргізу тілі қағидасының орныда мағанын, яғни қылмыстық іс бойынша оған аудармашының істі сотқа бергеннен кейін ғана қатысқаның айтты.

Оған дейін барлық тергеу әрекеті ол білмейтің орыс тілінде жүргізілген деді.

Тергеушінің өзі хаттамалардың мазмұның ол білетің қазақ тілінде аударып беріп отырды. Бірақ аударманың дұрыс не дұрыс еместігіне оның толық көзі жеткен жоқ.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Сот ісін жүргізу тілі қағидасының сот өндірісіндегі мәні қандай?
3. Аудармашының қылмыстық іске қатысу тәртібі қандай?

№22

Пара алды деп айыпталған Жезқазған қаласының судьясы Д.Ж.Әбішіводан Қарағанды облыстының «Экономикалық қылмыска және сыйбайлас жемқорлыққа қарсы курес» департаментінің (қаржы полициясының) бастығы полковник Т.А.Шаяхметов жауап алу барысында,

кінелі М.И.Искаковтің әр қайсысы 2500 теңге тұратын он қап ұн ұрлағаны үшін бір жыл түзегу жұмысына соттағаны аңықталды. Судья екі жылға бас бостандығынан айыру жазасын талап еткен прокурордың талабына құлақ аспады.

Судья өз жауабында «менің шешімім үкімде жазылған» сонымен танысыңыз деуден басқа ештене айтпады.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Ұлттық қауіпсіздік комитеті департаментінің бастығының әрекеті қылмыстық іс жүргізу қағидаларына сәйкес келе ме?
3. Судьяны жауака тарту тәртібі қандай?
4. Сот тәуелсіздігі және олардың тек заңға бағыну қағидалары қалай жүзеге асырылады?

№23

Аудандық соттың үкімімен Қазақстан Республикасының қылмыстық кодексінің 175 бабының екінші тармағы бойынша сотталған М.К.Аруновтың қылмыстық ісі прокурор және қорғаушының қатысуының қаралды. Онымен қоймай, сот М.К.Аруновтан жауап алмай тек оған соңғы сөзін берумен шектелді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Соттың әрекеті дұрыс па?
3. Осы іс бойынша қылмыстық іс жүргізудің қандай қағидасы бұзалды?

№24

Жасы кәмелетке толмаған Т.О.Серіков қорықта (сирек кездесетін өсімдіктер, жәндіктер, андар, құстар өсіретін жерде) ұсталынды.

Ұсталған кезде оның қолында өзі атып алған екі құс болды. Қорықтың қызметшісімен учаскелік инспектор

Т.О.Серіковті үйіне әкеліп, бөлек бөлмеге қамап қойып, тек қана ертенінде прокурорға хабар берді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Т.О.Серіков ұсталды деген хабар алған прокурор қандай шешім қабылдау керек?
3. Азаматтың құқығына қол сұқпаудың іс жүргізушілік (процессуалдық) кепілдігі қандай занмен реттеледі?

№25

Темір-жол вокзалының күзетшісі Б.А.Сәрсекбаев жылжымалы вагондар құрамының жанында тұрган С.Т.Сағынтаевті ұстап алып, темір-жол полициясына алып келді.

Ол тергеушіге С.Т.Сағынтаев ішінде құнды заттар бар вагондардан ұрлық жасауға оқталды деп мәлімдеді.

Тергеуші осы жағдай бойынша қылмыстық іс қозғап, алдын ала тергеу жүргізіп, С.Т.Сағынтаевқа айып тағып, ісіті сотқа жіберді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеуші қылмыстық істер жүргізу заңынын қандай қағидасын бұзды?
3. Істің мән-жайын жанжақты, толық және обьективті зерттеу қағидасының мәнін түсіндірініздер.

№26

Азамат А.А.Шерманов аудандық ішікі істер бөліміне келіп, оған екі адам жабылып, пышақпен қорқытып, он мың теңге ақшасын алып кеткенің айтып арызданды.

Қылымыстың ізін сүйтпай жедел іздеу жұмыстарын жүргізу нәтижесінде анықталған белгілермен Д.С.Қадірсізов және Т.Ә.Көшкінбаев деген азаматтар ұсталынды. Жеке тінту барысында Д.С.Қадірсізовтен бес жүз теңгеліктерден тұратын бір буда акша алынды.

А.А.Шерманов өзінен тартып алынған ақшалар бес жүз теңгелік болғанын айтқан. Осы жағдай бойынша қылмыстық іс қозғалып Қадірсізов және Көшкінбаев сезікті ретінде ұсталынды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Осы жағдайда қылмыстық іс жүргізу заңы бұзылды деп айтуға бола ма?
3. Кінәсіздік презумциясы қағидасының маңызы мен мәні неде?

№27

Тергеуші қылмыстық істі қыскарту қаулысын шығарғанда, С.М.Омаровтың бөтеннен мүлік ұрлау туралы айыбы толық дәлелденгенін тілге тиек етеді, бірақ оның 14 жасқа толмағандығына байланысты, қылмыстық жазадан босатылады деп көрсеткен.

С.М.Омаровтың заңды өкілі тергеушінің шешіміне шағым келтіріп, кінәсіздік презумция қағидасына қарамай, тергеуші кінәлі деп заңсыз атауымен байланысты, қаулының күшін жоюын талап етті.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Осы жағдайда кінәсіздік презумция қағидасы бұзылды ма?
3. Кінәсіздік презумция қағидасының маңызы неде?

№28

Қылмысты жедел іздестіру бөлімінің қызметкері өзінің көмекшесінен Д.Р.Жарылғапов деген азамат, екі досымен бірігіп бірнеше рет кіслер тонады деген хабар алды.

Жедел іздестіру бөлімінің қызметшісі осы қылмыстарды ашу мақсатында, байланыс бөлімінен хабар тасуышыдан Д.Р.Жарылғаповтың атына келетін

хаттарды әуелі өзіне, соナン соң Д.Р.Жарылғаповқа апаруын талап етеді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Қылмысты жедел іздестіру бөлімінің қызметшісінің әрекетін бағалаңыздар.
3. Осындай жағдайды өздерініз қандай шешім қабылдар едіңіздер?

№29

13 жастағы А.Қ.Шакенов және 17 жастағы Ж.С.Әлімбетов екеуі, бағасы 10 мың теңге тұратын бөтеннің затын ұрлаганы үшін ұсталып, Темиртау қаласының ішкі істер басқармасына әкелінді.

Сол күні Ж.С.Әлімбетовтың әке-шешесі ішкі істер басқармасына келіп, ұрланған заттардың бәрін иесіне қайтарғаның айтып, балаларына қарсы қылмыстық іс қозғамауын өтінді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Осы өтінішті орындауда қылмыстық істер жүргізу құқығының қандай қағидасын басшылыққы алуға болады?

№30

20 жастағы Қ.Н.Құлмырзаев және жасы кәмелетке толмаған Д.Ж.Әбілов Қазақстан Республикасының қылмыстық кодексінің 259 бабының 1-тармагы бойынша қылмыстық жауапқа тартылды. Айыпталушы ретінде жауапқа тартылған кезде Д.Ж.Әбіловке қорғаушы шақырылды. Біраз уақыт өткен соң Қ.Н.Құлмырзаев прокуорорға шағым жазып, өзі жөнінде сот ісін жүргізуді азаматтардың заң мен сот алдындағы тең құқылық негізінде жүзеге асыру қағидасының бұзылғаның айтады, өйткені айыпкер есебінде жауапқа тарту кезінде, қорғаушы оған шақырылмапты.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Құлмырзаевтің шағымы негізді ме?
3. Іске қатысушылардың заң мен сот алдындағы теңдігі қағидасының мәні неде?
4. Қорғауышының қылмыстық іске қатысуының тәртібін айтыңыздар.

№31

Қазақстан Республикасының қылмыстық кодексінің 251 бабы бірінші тармағы бойынша жауапқа тартылған 3.3.Шәкіровтің қылмыстық ісі ҚІЖ зандарының ережелері бұзылды деген себеппен қайта тергеуге жіберілді. Қосымша тергеуді тергеу бөлімінің бастығы осы іс бойынша сотта күә ретінде жауап алған капитан Д.А.Мәтіновке жүктеді.

Д.А.Мәтінов істі өз өндірісіне қабылдап, тергеу жұмысынтарын аяқтағаннан соң, прокурор арқылы сотқа жіберілді.

Сот мәжілісінде іс бойынша айыптау үкімі шығарылды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Сот және тергеушінің әрекетін бағалаңыздар.
3. Исті жанжақты, толық және объективті түрде зерттеудің кепілдігі қандай?

№32

Жасы кәмелетке толмаган Ж.К.Бақтияров Қазақстан Республикасының ҚК-нің 120 бабы, 2 тармағы бойынша аяқталған қылмыстық ісін соттың дайындық бөлімінде Ж.К.Бақтияровтың қорғауышының ұсыныс бойынша істі жабық сотта қарау жөніндешешім шығарды.

Бірақ, сотталушы екі туған ағасы мен жәбірленушінің нағашысы сотқа қатысуға рұқсат сұрады.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Осы жағдайда сот қандай шешім шығару керек?
3. Жариялық қагидасының мәні неде?
4. Сот мәжілісін жартылай жабық өткізуге бола ма?

№33

Азаматша А.Қ.Оспанова прокурорға арыз жазып, онда оның көршісі Н.Н.Ниязбаев жасы кәмелетке толмаған қызын зорлағаны үшін, қылмыстық жауапқа тартуын өтінді. Арызына осы жағдайды дәлелдейтін сот дәрігерлік күәландыру актісін қосымша берді.

Прокурор Қазақстан Республикасының-нің қылмыстық кодексінің 120 бабаының 1 тармағына сәйкес қылмыстық іс қозғауға тергеушіге нұсқау бергеннен соң, А.Қ.Оспановадан тергеушіге қылмыстық істі қысқартуға өтініш түседі. А.Қ.Оспанова өтінішінде көршісімен татуласқанын айтады.

Тергеуші А.Қ.Оспанованаң өтінішін қабылдамады, себебі қылмыстық іс прокурордың нұсқауымен қозғалаған, қысқартатында прокурор деп мәлімдеді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тапсырмада көрсетілген шешімдер дұрыс қабылданы ма?
3. Жүрт алдында айыптау (публичность) қагидасының мәні неде?

№34

Қазақстан Республикасының ҚК-нің 96 бабаының 2 тармағымен жауапқа тартылған З.Т.Салыннің қылмыстық ісі алдын ала тергеуде зандылық сақталып дұрыс қаралды, сондықтан сот З.Т.Салынді кінәлі деп мойындағы. Бірақ қорғаушы соттың үкіміне шағым жазып, оның күшін жоуды талап етті. Шағымында ол үкім шығарарда бір сот мүшесі мәжіліс бөлмесінен шығып қайта кірді деп мәлімдеді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Қылмыстық іс жүргізуде заны бұзылды ма?
3. Қылмыстық іс жүргізуде занылық дегенді қалай түсінесіз?
4. Осы жағдайда қандай қылмыстық іс жүргізу қагидасы бұзылды?

№35

Қарағанды облысының соты Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 96 бабының 2 тармағы мен жауапқа тартылған Ж.У.Садвокасваның қылмыстық ісін кассациялық тәртіппен қарау үшін, үш судья қатысты. Бірақ бір судьяның ауырып қалуына байланысты, оның орнына басқа судьяның қатысуымен сот мәжілісі өткізілді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Соттың құрамы заңға сәйкес келе ме?
3. Сот құрамының өгертілмеу қагидасының мазмұны қандай?

№36

Қарағанды және Ақмола облыстарының бірнеше аудандарында қылмыс жасаған топ бойынша Қарағанды қаласы Қазыбек би ауданының ішкі істер басқармасы қылмыстық істі қозғап, ол бойынша тергеу жүргізуді бірнеше тергеушіге жүктеді.

Тергеушілерінің біреуі Ақмола облысының Бұланды ауданына жіберілді. Жауап алу барысында тергеуші А.Ф.Тоқымбаев бірнеше қуәлар қылмыстық іс жүргізіліп жатқан орыс тілін білмейтінін аңықтады. Қуәлардың жартысы қазақша, жартысы түрікше сөйлейді екен.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Осы жағдаймен байланысты жауап алу үшін тергеуші қандай әрекет жасауы керек?

3. Қылмыстық іс жүргізу заңының қандай қағидасын орындау керек?
4. Қылмыстық сот ісін жүргізу тілі деп кай тілді айтамыз?

№37

Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 257 бабының 3 тармағымен айыпталған Қ.Қ.Артықбаев ісін сот мәжілісінде қарауда бірнеше куәлар және жәбірленуші келмей қалды.

Сот олардың сотқа келмеу себептерін тексермей, алдын ала тергеу сатысында берген жауаптарын жария етіп, оларды дәлелдеме ретінде пайдаланып, іс бойынша айыптау үкімін шығарды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Соттың әрекеті дұрыс па?
3. Қылмыстық іс жүргізу заңының қандай қағидасы бұзылды?

№38

Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 176 бабының 2 тармағы және «в» бөлімімен сотталған И.И.Мырзатаевтың ісін сот айыптау және қорғау тараптарының өкілдерісіз қарады. Сот мәжілісі тек айыпталуышының соңғы сөзі және куәлардың жауаптарымен шектелді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Соттың әрекеті дұрыспа?
3. Сот ісін жүргізуде тараптардың бәсекелістігі мен тең күкүқтығы негізінде жүзеге асырудың маңызы неде?

№39

А.С.Сандыбаев деген азамат автомашинаны мас күйінде жүргізіп кележатып, жол ережесін бұзу салдарынан Ж.Ж.Кенжебеков деген азаматты қағып кетті. Сол себепті тергеуші А.С.Сандыбаевті Қазақстан Республикасының

ҚІЖК-нің 132-бабына сәйкес сезікті ретінде ұстады. Уақытша тергеу изоляторына түскен соң А.С.Сандыбаев өзінің аудандық маслихатының депутаты екенін, Ж.Ж.Кенжебаевті жұмысқа бара жатқанда абайсызды қағып кеткені туралы мәлімдеді. Осы жағдады ескеріп, тергеуші А.С.Сандыбаевті қамаудан босатып, бұлтартпау шарасы ретінде ешқайда кетпеу және өзін дұрыс ұсташа туралы қолхат алды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеушінің іс әрекеті заңды ма?
3. Адамның жеке басына тиіспеушілік және заң мен сот алдында адамдардың тенденцияларының ара қатынасы қандай?

№40

Қылмыстық істі сот мәжілісінде қарау барысында бір судья кенеттен ауырып қалды. Сот төрағасы оның орнына басқа судьяны алды.

Прокурордың айыптау сөзінен соң судья соттың төрағасына істің басында болмағаның сонымен қатар сотталушының және төрт күелардың жаубын тыңдамағаның айтты.

Соттың төрағасы үзіліс жасап, жаңа қосылған судьяны сотталушының және төрт күенің жауабымен таныстыруды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Сот төрағасының әрекеті дұрыс па?
3. Сот талқылауының тікелей, ауызша болуы және сот құрамының өзгерілмеуінің маңызы неде?

№41

Үнді елінің азаматы М.Ч.Шархан қызы баланы зорлағаны үшін жауапқа тартылуы барысында өзінің жауабын үнді тілінде беретінің мәлімдеді.

Тергеуші оған үнді тілін біletін аудармашы жоқ екендігін айтып, оның орнына ағылшын тілінде сөйлейтін аудармашыны шақыруды ұсынды. М.Ч.Шархан ағылшын тілін етепт түсінетінін айтып келісім берді. Тергеу әрі қарай ағылшыны тілін менгерген аудармашының көмегімен жүргізілді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеушінің әркетінің заңдылығын тексерініз
3. Осы сұрақты шешетін қылмыстық істер жүргізу заңын атанаңыз.

№42

Қазақстан Республикасының мемлекеттік құпияны құрайтын мәліметтерді шет елге бергені үшін ағылшын мемлекеттінің азаматы Джон Брайның қылмыстық жауапқа тартылуы барысында, қорғаушы ретінде ағылшын елінің азамтын шақыруды өтінді.

Тергеуші оның тілегін қабылдамай, Қазақстан Республикасының адвокаттары оның мүддесін корғайды деп мәлімдеді. Тергеуші шешімімен келіспей Джон Брайн қорғаушы алудан бас тартты.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеуші әрекетінің заңдылығын тексерініз.
3. Осы жағдайды реттейтін қылмыстық істер жүргізу заңының ережесін атанаңыз.

№43

Жасы кәмелетке толмаған Д.Г.Дәуітпаев Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 96 бабымен қылмыстық жауапкершілікке тартылу барысында, оның әкесі мен шешесі өздерін осы іс бойынша айыпталуышының занды өкілі ретінде тануды талап етті.

Бірақ тергеуші ол екеуінің бұрын бір неше сottалғаның ескеріп, олардың талабын қанағаттандырусыз

қалдырды. Іске корғаушы ретінде адвокат қатысуы жеткілікті деп түсіндірілді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеушінің әрекеті дұрыс па?
3. Осы жағдайды реттейтін қылмыстық іс жүргізу заңын атанаңыздар.

№44

Айыпталушы А.А.Асановтың Қазақстан Республикасының ҚК-нің 179 бабына сәйкес №9913210256 қозғалған қылмыстық ісін қарau барысында судья осы іс бойынша баспа бетіне макала беріп, А.А.Асанов 5 жылға дейін бас бостандығынан айырылады деп жариялады. Бірақ осы қылмыстық істің сотта қарауы аяқталмастан бұрын қорғаушы жағы Қазақстан Республикасының Жоғарғы сот мүшесін шақырды. Ол Қазақстаниң болашақ экономиксын көтеретін жастарды қорлауға жол жоқ деп мәлімдеді. Сот, жоғарғы сот өкілінің пікірін еске ала отырып және сотталушы бұрын қылмысытық жауапқа тартылмағанын есептеп А.А.Асановқа ақтау үкімін шығарды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Соттың шешімінің дұрыстығын тексеріңіз.
3. Осы сұрақты шешетін қылмыстық істер жүргізу зандарын атанаңыз.

№45

Қазақстан Республикасының ҚК-нің 179 бабы бойынша 2012 жылдың 30 наурыз күні аудандық судья қамау мерзімін үш айға ұзартты.

2012 жылдың 7 сәуір күні тергеу изоляторының бастығы тергеу органдарына хабарламай, қамауда ұстау мерзімі өтіп кетті деп, айыпталушы М.М.Жұменовті тергеу изоляторынан босатып жібеген.

1. Осы жағдайға баға берініздер.
2. Тергеу изоляторының бастығы тұтқындалған адамды қамаудан босата ала ма?
3. Тергеушінің әрекеттеріне баға берініздер.
4. Осы жағдайды шешетін қылмыстық істер жүргізу заңдарын атаныздар.

№46

Айыпталушы жауап беру барысында оқиға болған жерден бой тасалап кету ниетімен 9 қабатты үйдің 5-ші қабатынан секіріп кеттім деді. Тергеуші айыпталушының жауабының жалған екенің сезіп, оның жауабын әшкерлеу үшін тергеу экспериментін жүргізуге қаулы шыгарды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеушінің шешімінің заңдылығын тексерініздер.
3. Тергеу экспериментінің жүргізу шарттарын атаңыздар

№47

А.А.Әбіләзовтің жасаған қылмысы туралы Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 179 бабы бойынша №789307821-санды қылмыстық іс қозғалды. А.А.Әбіләзовтың жеке меншіктегі мүліктерін алып, оны қылмыстын зардабын өтеу мақсатында жұмсауды көздеңген тергеуші мүлікке тиым салу туралы қаулы шыгарды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеушінің шешімі заңды ма?
3. Осы жағдайды реттейтін қылмыстық іс жүргізу заңын атаңыздар.

№48

Тергеуші О.Н.Мұхамеджанов қылмыстық іс жүргізу барысында айыпталушы Н.Г.Арыстановқа «өзіннің кінәлі

емес екенің дәлелдеп бермесең, онда дәлелдемелерсіз-ақ қылмыс жасадын деп айыттаймын» - деді.

Н.Г.Арыстанов тергеушінің талабын орындаады.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеушінің әрекеті дұрыс па?
3. Қылмыстық жауапқа тартылған адамның кінәсін кім дәлелдеуге тиіс, айыпталушы өзінің қәнісіз екендігін ділелдей ме?

№49

Г.Ж.Нұргалиевтің қылмыстық ісін сотта қарау барысында оған 3 жыл мерзімге бас бостандығынан айыру туралы үкім шығарылды (Қазақстан Республикасының ҚК-нің 178 бабының 2 бөлігінің «б» тармағы бойынша).

Бірақ Г.Ж.Нұргалиев жоғары тұрған сотқа бірінші сатыдағы сот істі жанжақты, толық қарамады деп шағым жазды. Осы істі кассациялық сот қайта қарап Г.Ж.Нұргалиевке 5 жыл бас еркінен айыру туралы үкім шығарды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Соттың үкімінің зандалығын тексерініздер.
3. Осы жағдайды реттейтін қылмыстық іс жүргізу заңын атаңыздар.

№50

Қарағанды қаласының Қазыбек би ауданының Михайлов полиция бөлімі 2012 жылы 26 ақпан күні Д.И.Зайытовқа қарсы Қазақстан Республикасының ҚК-нің 179 бабы бойынша қылмыстық іс қозғады.

2012 жылы 26 сәуір күні Михайлов аудандық полиция бөлімі қозғалаған қылмыстық іс Қарағанды қаласының сотына жіберілді. Ол іс 2012 жылы 5 мамырда сотта қаралып Д.И.Зайытов 3 жылға бас бостандығынан айыру жазасына сотталды.

Бірнеше күн өткеннен кейін, яғни 2012 жылы 12 мамырында Қарқаралы аудандық полициясынан Д.И.Зайытовтың бұрын айыпталуы бойынша №98/304569 санды қылмыстық іс сотқа келіп түсті. 2012 жылы 20 мамырда осы іс сотта қаралып, Д.И.Зайытов 5 жылға сottалды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Соттың әрекеті занды ма?
3. Осы жағдайды реттейтін қылмыстық іс жүргізу заңын атаңыздар.

№51

Н.Г.Дутовқа қылмыстық ісі бойынша үкім шығарылып, ол 3 жылға шартты түрде сottалды. Үкім оқылып болғаннан соң, Н.Г.Дутов соттың шешімімен келіспейтінін, істі аппеляциялық сотта қайта қарауға шағым жасайтының айтты.

Бірақ сотқа қатысқан азаматық талапкер қайта қараудың керек еместігін, ол қойған ақы талабын кері қайтарып алғаның айтты.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Соттың шешімінің зандылыған тексерініздер.
3. Осы жағдайды реттейтін қылмыстық іс жүргізу заңын атаңыздар.

№52

Қазақстан Республикасының ҚК-нің 191 бабы бойынша Ж.Р.Мусинаға қарсы қозғалған №99135624 қылмыстық істі сотта қарау барысында, істі қараушы судья коммерцилық құпияны ашпау мақсатында сот мәжілісін жабық түрде өткізілуі туралы шешім қабылдады.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Соттың әрекеті занды ма?

3. Осы жағдайды реттейтін қылмыстық іс жүргізу заңын атаңыздар.
4. Кім істі сот мәжілісінде жабық қараймыз деп шешім қабылдауға құқылы?
5. Алдын ала тергеу сатысында жариялышқ қағидасты қолданыла ма?

№53

Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 179 бабы бойынша қозғалған Р.Г.Арыстанбековтің қылмыстық ісін сотта қарау барысында судья іс бойынша барлық дәлелдеме толық жиналса да, оларды ҚДЖК-нің 16 бабының ережесін өрескел бұзу нәтижесінде жиналғандығын тілге тиек етіп, дәлелдеме ретінде танылмайтының мәлімдеді. Кейінен Р.Г.Арыстанбеков айыбын толығымен мойындаған соң сот үкімі шығарып, оны төрт жылға бас бостандығынан айыру жазасына соттады.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Соттың шешімі әділ ме?
3. Осы жағдайды реттейтін қылмыстық іс жүргізу заңын атаңыздар.

№54

Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 96 бабы бойынша Ш.Н.Мұхтаровқа қарсы қозғалаған істі тергеу барысында қылмыс оқиғасын көзімен көрген діни қызметкер Федор-әкейден күә ретінде жауап алу қажеті туды.

Бірақ Федор әкей ҚДЖК-нің 27 бабына сілтеме жасап жауап беруден бас тартты.

1. Осы жағдайға баға беріп процессуалдық шешім қабылданыздар

№55

Н.Н.Сатыбалдыға қарсы қозғалаған №993658213 санды қылмыстық істі қарау барысында мемлекеттік айыпкер кенеттен ауырып қалды. Сот өздерінің мемлекет органы болатының айтып, прокурордың орнына Қарағанды қаласы прокурорының көмекшісі Ж.К.Бадыровты мемлекеттік айыпкер ретінде сотқа қатыстырды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Сот әрекеті заңды ма?
3. Осы жағдайды реттейтін қылмыстық іс жүргізу заңын атаңыздар.

№56

Ж.Г.Мұқановтың шабуыл жасап тонағаны үшін қозғалаған қылмыстық ісін тергеу барысында, ішкі істер басқармасының алдын ала тергеу қызметінің тергеушісі А.А.Артықбаев айыпталушы Б.Б.Мұқановтан жауап алғанда дыбыс жазу құралы «Шок-3» қолданылды. Осы құралды қолданудың нәтижесінде Мұқанов «Қазақмыс» АҚ президентіне қастандық жасалуға дайындық жүріп жатқаның айтты.

Бірақ Б.Б.Мұқановтың қорғаушысы адвокат М.С.Мусабаев ондай ғылыми техникалық құралды қолдану адамның жүйке жүйесіне эсер етеді деді. Ал тергеуші ауыр қылмыстың алдын алу бірінші қатардағы міндет деп, ғылыми техника жетістігін қолдануды дұрыс деп дәлелдеді.

1. Жағдайды бағалаңыздар, техника құралдарын қолдану тәртібі қандай?
2. Тергеушінің әрекеті заңды ма?
3. Осы жағдайды реттейтін қылмыстық іс жүргізу заңын атаңыздар.

№57

Саран қаласының полиция бөліміне А.З.Оматаев деген азамат өзінің үйіндегі мұлкі ұрланғаны туралы арызбен келді. Бірақ тергеуші Ж.С.Смағұлов оның арызын қабылдамай оның өзін интерпол іздел жүр деп ұстап алды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеушінің әрекеті дұрыс па?
3. Осы жағдайды реттейтін қылмыстық іс жүргізу заңын атаңыздар.

№58

Г.Н.Ғазизовке қарсы адам өлтіргені үшін қылмыстық іс қозғалды, тергеу барысында ол өзін жедел іздестіру қызметкерлері ұрбаны нәтижесінде алған дene жарақатымен байланысты залалды өтеуін талап етті. Бірақ қызметкерлер оны өтеуден бас тартты. Г.Н.Ғазизов өзі бау кеспе ұры, қарақшы төрт рет аса ауыр қылмыс жасағанын, оның ішінде азаптап көнілдес әйелін өлтіргенін айтып, тиісті дәлелдер келтірді. Тергеуші жедел іздестіру қызметкерлерінің ақпараттарын заңды деп тауып, Г.Н.Ғазизовтың талабын орындаады.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеушінің шешімінің заңдылығын тексерініздер.
3. Осы жағдайды реттейтін қылмыстық іс жүргізу заңын атаңыздар.

№59

Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 103 бабы бойынша А.Қ.Қарсақбаевқа қарсы қозғалған қылмыстық істі тергеу барысында, А.Қ.Қарсақбаев өзінің сottалмайтынын айтты, өйткені Бақанас аулының ақсақалдар кеңесі оның қылмысты жасағаны үшін бір саусағын кесіп тастағаның дәлелдеді. Осыны естіген тергеуші Г.Г.Байызбеков

қылмыстық істі қысқартып, ауылдың ақсақалдар кеңеснің мүшелеріне қатысты іс қозғауға қаулы шығарды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеушінің әрекеті заңды ма?
3. Осы жағдайды реттейтін қылмыстық іс жүргізу заңын атаңыздар.

№60

Қазақстан Республикасының ҚК-нің 103 бабы бойынша А.С.Шабановқа қарсы қозғалған №998654502 қылмыстық істі тергеу барысында, куә Д.Л.Қызылованың жалған жауап бергені анықталды. Тергеуші Д.Л.Қызыловага жалған жауап бергені үшін қылмыстық іс қозғады. Бірақ адвокат М.З.Сагынтаев тергеушіге Қызылованы қылмысқа тартуға болмайтынын, яғни ол айыпталушы А.С.Шабановтың туысы болғандықтан күелік иммунитеті бар екенін мәлімдеді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеуші әрекетінің заңдылығын тексерініздер.
3. Осы жағдайды реттейтін қылмыстық іс жүргізу заңын атаңыздар.

ҚЫЛМЫСТЫҚ ИС ЖҮРГІЗУГЕ ҚАТЫСУШЫЛАР.

№61

2012 жылы 10 қаңтар күні Қарағанды облысының ШБ-де белгісіз адамдар жасаған бөтенің мүлкін ұрлау фактісі бойынша қылмыстық іс қозғалды.

2012 жылы 10 наурыз күні Қазақстан Республикасының ҚІЖК-нің 50 бабының 1 бөлімінін, 1 тармағына сәйкес қылмыстық іс бойынша тергеу жүргізілу тоқтатылды.

2012 жылы 20 наурыз күні осы қылмысты жасады деп сезікті ретінде Қазақстан Республикасының ҚІЖК-нің

132 бабы бойынша азамат И.Д.Баранқұлов ұсталынды, бірақ қорғаушысымен кездестірмеді деп, сезікті ретінде жауап беруден бас тартты.

Тергеуші сезіктінің өтінішін орындаудан бас тартты, яғни бұл алдын ала тергеу жүргізудің мүддесіне байланысты болғандықтан, оған жауап алғанан кейін ғана рұқсат етіледі деп тергеулік әрекетті жүргізуге кірісп қетті.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Қазақстан Республикасының ҚІЖК-не сәйкес сезікті деп қай кезден бастап танылады?
3. Тергеушінің әрекеті дұрыс па?

№62

2013 жылы 01.01. күні Ж.Қ.Амерқұлов, қылмыс жасады деген сезікпен Қазақстан Республикасының ҚІЖК 132 бабына сәйкес ұсталынды.

2013 жылы 01.04. күні бұлтартпау шарасы ретінде ешқайда кетпеу туралы қолхат алынып, Ж.Қ.Амерқұлов, тергеу изоляторынан босатылынады.

2013 жылы 01.15. күні Ж.Қ.Амерқұлов тергеушіні ескертпей басқа облыста тұратын ағасына қонаққа кетеді, ол жерде 25.01.2013 ж. дейін болады. Ол ПО келісімен бұлтартпау шарасын өзгерту, яғни камауға алу туралы тергеуші қаулы шығарды. Ж.Қ.Амерқұлов, тергеушінің әрекетіне прокурорға шағымданды, яғни ТИЗО-дан босатканнан кейін оны ешкім шақырмады және айып тақпады, осыған байланысты ол өз қорғаушысымен ақылдастып өзіне байланысты қылмыстық іс қыскартылған шығар деп ойлаган.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеу изоляторынан босатылған Ж.Қ Амерқұловқа қанша мерзім ішінде айып тағылу қажет?
3. Осы жағдайда прокурор қандай шешім қабылду керек?

№63

2013 жылы 20.02. айыпталушы Ш.Ш.Мусабеков. тергеу изоляторынан айып тағу үшін жеткізлген болатын. Бірақ өзін қорғауға жеткілікті уақыт бермегеніне сілтеме жасап, тергеулік әрекетке қатысадан бас тартты, ол туралы жазбаша өтініш дайындағы. Өтінішінде айып тағылатыны жайында оны ешкім алдын ала ескертпегеніне байланысты өзін қорғауға 5-тәуліктең дайындық керек екенін көрсетті. Тергеуші оның өтінішін қанағаттандырды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Айыпталушының талабы орынды ма?
3. Бұл жағдайда тергеуші не істеуі керек?

№64

Айыпталушы F.I.Бақбергенов және К.Ә.Әлтаевтің қылмыстық істерін тергеу кезінде, екі айыпталушының өтініштері бойынша қорғауши ретінде Т.З.Алпыспаев катыстырылды. Айып тағар кезде F.I.Бақбергенов алдында берген жауаптарынан бас тартты, өйткені қылмысты ол мұлдем жасағам жоқ, ал жалған жауап беруге оны К.Ә.Әлтаев көндірді деді. Айыпталушылардың берген жауаптарының қарама-қайшылықтарына байланысты тергеуші қорғауши Т.З.Алпыспаевқа К.Ә.Әлтаевті қорғаудан бас тартуын сұрады, бірақ қорғауши бас тартуға құқығы жоқ екенін айтЫП, екі айыпталушында қорғай беретіні жайлы мәлімдеді.

1. Жағдайды бағалаңыздар
2. Тергеушінің әрекеті дұрыс па?
3. Осы жағдайда қорғауши қорғаудан бас таруға құқылы ма?
4. Қандай жағдайда қорғауши іске қатыстырылмайды?

№65

1997 жылы 01.27. туылған көмелетке толмаған Қ.Ф.Елеусізов 10.01.2013 жылы бөтеннің мүлкін ұрлау қылмысын жасады. 14.03.2013 жылы ол Қазақстан Республикасының ҚІЖК 132 бабының тәртібіне сай ұсталынды және қорғаушыны кажет ете ме деген тергеушінің сұрағына Қ.Ф.Елеусізов былай жауап берді: жасы 15-ке толуына байланысты, ол қорғаушының көмегіне мұқтаж еместігін айтты, яғни құқыктарын өзі қорғайды және бұл оның материалдық жағдайымен байланысты емес. Бұл туралы арыз жазбаша түрде берілді және тергеуші оның өтінішін орындағы.

1. Жағдайды бағалаңыздар
2. Айтылған жағдайда Қазақстан Республикасының ҚІЖК нормалары бұзылған ба?
3. Тергеушінің әрекеті дұрыс па?

№66

Қазақстан Республикасының ҚІЖК-нің 132 бабының тәртіпперіне сай ұсталу кезінде азаматша И.Б.Бектұрсынова тергеушіге жақсы қорғаушыны тауып беруін сұрады. Ал тергеуші болса оның танысы П.Н.Сартбаевтан жақсы қорғаушы таптайсын деді. Осыған байланысты азаматша И.Б.Бектұрсынова П.Н.Сартбаевты қорғаушы ретінде қатыстырылуын талап етіп арызданды.

1. Жағдайды бағалаңыздар
2. Осы жаттығуда Қазақстан Республикасының ҚІЖК-нің нормалары бұзылған ба?
3. Осы жағдайда тергеуші қандай шешім қабылдау керек?

№67

Айыпталушы С.Д.Серіковке бұлтартпау шаrasы ретінде камауды таңдау кезінде қорғаушы А.Б.Смағұлов

катысты, бірақ ол айыпталушины камауға алу туралы бұлтартпау шарасына келіспейтіні жөнінде өтініш білдірді.

Прокурор қорғаушының өтінішін орындаудан бас тартты және қорғаушы тек судья санкция беру кезінде прокурордың рұқсатымен ғана катысатындығын негізге алып, оның шығып кетуін талап етті.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Осы жағдайда Қазақстан Республикасының ҚДЖК нормалары бұзылған ба?
3. Прокурордың әрекеті дұрыс па?

№68

Сезікті Ш.Я.Канттан жауап алу кезінде, ол өзінін жауабын өзі білетін неміс тілінде беруді үйгарты. Тергеуші Қазақстан Республикасының сот өндірісінің тілі казақ және орыс тілі еkenін негіздел, оның өтінінішін қабыл алмады, себебі ол орыс мектебін бітіріп Қазақстан Республикасының басқа сыртқары мемлекеттерге шықпаған, сондықтан ол осы екі тілдің біреуінде жауап беруге тиісті деді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Осы жағдайда Қазақстан Республикасының ҚДЖК нормалары бұзылған ба?
3. Тергеушінің әрекеті дұрыс па?

№69

2013.10.01. үйіне келген азамат Қ.Қ.Досов пәтерінің тоналғанын анықтаған және ұрланған мұліктерінің ішінде 10 жыл бойы салған ең құнды суреті жоқ еkenін байқады. Осы болған жағдайға байланысты қатты күйзеліс салдарынан оң колы жұмыс істемей калды. Қылмыстық істі тергеу барысында кінәлі адамдар әшкерленіп, ұрланған мұліктер мен құнды сурет иесіне кайтарылды. Алдын ала тергеу аяқталғаннан кейін азамат Қ.Қ.Досов құны 3000 АҚШ доллары шамасында азаматтық талап арызын

жариялады, яғни бұл оның жұмыс істемей калған оң колын емдеуге жұмсалған каражат деп түсіндірді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Азамат Қ.Қ.Досовтың талабы орынды ма?
3. Осы жағдайда тергеуші не істеу керек?

№70

Кәмелетке толмаған айыпкер З.Д.Айсекенов қылмыстық ісін тергеу барысында, азаматтық жауапкер ретінде А.Д.Құрмансеитова қатыстырылды, осы іс бойынша А.Д.Құрмансеитова өзінің занды өкілі ретінде қорғаушы Қ.Қ.Алдабергенов қатыстырылуы жайлы өтініш білдірді. Іс бойынша өз құқығын жеке дара жүзеге асыра алатын азаматтық жауапкер бар деп, тергеуші өтінішті орындаудан бас тартты.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Кәмелетке толмаған айыпкердің азаматтық жауапкерінің талаптары орынды ма?
3. Осы жағдайда тергеушінің әрекеті дұрыс па?

МЕРЗІМДЕР, ҚҰЖАТТАР, ШЕШІМДЕР.

№71

Тергеуші азамат М.К.Базарбаевтың арызын және соған қатысты жиналған құжаттарды зерттей келіп, қылмыстық іс қозғаудан бас тартуға қаулы шығарды. Қаулының көшірмесін почта арқылы М.К.Базарбаевқа жіберді.

Прокурор қылмыстық іс қозғаудан бас тарту қаулысын және құжаттарды тексергенде, тергеушіге қаулының көшірмесін, арызшы алғаны туралы құжаттарда белгі жоқ, және арызшыға өзінің осы шешім бойынша сотқа шағымдану құқығы түсіндірілмеген деп ескертті.

1. Қандай құжатта қаулының көшірмесін арызшы алғаны жайлы көрсетіледі?
2. Қылмыстық, іске қатысушылардың құжаттарды алу уақыты қалай белгіленеді.
3. Арызшыға қандай жағдайда өзінің бұзылған құқығының калпына келтіру үшін азаматтық сот өндірісіне шағымдану құқығы түсіндіріледі?

№72

Алдын ала тергеу барысында айыпталушы А.Ж.Тоқсанбаев прокурордың әрекетіне сотқа шағым жазды. Сот осы шағымды қараған кезде, айыпталушы А.Ж.Тоқсанбаев сот мәжілісіне қатысқан жоқ, бірақ оның қорғаушысы С.М.Секербаев. қатысты Осыған байланысты судья Д.А. Малтабаров шағымды қанағаттандырусыз қалдырды.

Сот мәжілісі басталған соң, айыпталушыға тағылған айыптың мазмұнын жариялаған шақта, қорғаушы С.М.Секербаев сот жүргізуінің Д.А. Малтабаровқарсылық білдірді.

1. Қандай жағдайда судья қылмыстық істі қарауға қатыса алмайды?
2. Судьяға білдірген қарсылықты кім шешеді?
3. Қарсылық қандай тәртіппен шешіледі, қандай шешімдер қабылдануы мүмкін?
4. Өзінің осындай жағдайда қандай шешім қабылдар едініз?

№73

Сот мәжілісі басталар алдында айыпталушы судьяға Қазақстан Республикасының ҚІЖК-нің 90 бабы 1-тармағының 3-ші бөліміне сүйене отырып, қарсылық, білдіріп судьяны қылмыстық іс жүргізуден шеттетуді талап етті. Кеңесу бөлмесінде айыпталушиның қарсылығын карап, сот оны қанағаттандырусыз қалдырды.

1. Шешім заңды ма?
2. Шешім қандай құжатпен рәсімделеді?
3. Қарсылық білдіруді шешудің тәртібі қандай және қандай шешім қабылдануы мүмкін?
4. Өзініз осындай жағдайда қандай шешім қабылдар едініз?

№74

Адамға шабуыл жасап тонау фактісі бойынша қозғалған, бірақ ҚІЖК-нің 50бабы 1 тармағының 1-ші бөліміне сәйкес тоқтатылған қылмыстық іс тергеуші А.М.Асаналиевке келіп түсті. Тергеуші осы тоқтатылған іс бойынша тергеулік әрекеттерді орындал болғаннан кейін гана істі өз өндірісіне алу туралы қаулы шығарды.

1. Тергеушінің әрекетін бағалаңыздар, А.М.Асаналиев алдын ала тергеуді бастау үшін қандай құжат жазу керек?
2. Қосымша тергеу жүргізу дің мерзімі қандай?
3. Уақытша тоқтатылған іс қайта қозғалғанда тергеу мерзімін кім белгілейді?
4. Осындай істер бойынша тергеу мерзімі қандай?

№75

Азамат Ж.Н.Орынбав ұлттық қауіпсіздік комитеті, ішкі істер органдары және салық комитетінің тергеулеріне жататын бірнеше қылмыстар жасап, қылмыстық жауапкершілікке тартылды.

Қазыбек би аудандық ішкі істер басқармасының тергеушісі Н.Ә.Қалмырзаев өзінің қарамағындағы іс бойынша Ж.Н.Орынбав қамауга алды. Ж.Н.Орынбав жасаған қылмыстары бойынша қозғалған қылмыстық істер бір өндіріске біріктірілді.

1. Осы қылмыстық істер бойынша алдын ала тергеуді қандай орган жүзеге асырады?
2. Тергеуге жататындық қалай белгіленеді?
3. Тергеуші қандай тергеу әрекеттің жүргізуі керек?

№76

Тергеуші К.Н.Мергенбаевтің өндірісінде көп епизоддан тұратын бір топ адам жасаған қылмыстық іс болды.

Қылмыстың күрделілігі және көлемділігіне байланысты тергеуші К.Н.Мергенбаев осы істі тергеу тобына жүктеу туралы қаулы шыгарды. Өзінің қаулысында ол тергеу тобының құрамын тергеу органдың бастығы тағайындалды, тергеу тобының мүшелерінің аты-жөні қатысушыларға қосымша хабарланады, айыпталушы, жәбірленуші және олардың өкілдері осы тергеу тобының кез келген мүшелеріне қарсылық, мәлімдей алады деп көрсетілді.

Қаулының көшірмесін тергеуші К.Н.Мергенбаев прокурорға және тергеу органдың бастығына жолдады.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеу тобын құру туралы сұрақты кім шешеді?
3. Осындай шешім қандай құжатпен рәсімделеді және қандай талаптар қойылады?

№77

12.05.2013ж. Қ.О.Қарымсаков қылмыс жасау кезінде азамат Қ.У.Райхановтың денсаулығына ауыр зиян келтіреді, осы факт бойынша анықтама органды қылмыстық іс қозғады. Алты-тәуліктің ішінде іс бойынша анықтаушы А.А.Отарбаев кейінге қалдыруға болмайтын тергеу әрекеттерін жүргізді. Соңан соң 18.05.2013ж. қылмыстық істі әрі қарай тергеу жұмыстарын жүргізу үшін прокурорға жолдады.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Анықтама жүргізуі А.А Отарбаев қателік жіберді ме?
3. Алдын ала тергеу жүргізу міндетті болатын істер бойынша анықтама жүргізу тәртібі қандай?

№78

Азамат К.Ә.Қылышпаев, Б.Ж.Асановқа орта дәрежеде дene жарақатын келтіру фактісі бойынша 10.04.2013ж. прокурор А.М.Көшекбаев қылмыстық іс қозғады. 13.04.2013 жылы К.Ә.Қылышпаевпен келіскендігі жайлы және оны қылмыстық жауапқа тартпауы жөнінде Б.Ж.Асанов жазбаша түрде арыз берді. А.М.Көшекбаев Қазақстан Республикасының ҚІЖК-нің 37 бабының 1-ші бөлімінің 6-шы тармағына сәйкес қылмыстық істі қысқарту жайлы қаулы шығарды. Б.Ж.Асанов 16.04.2013ж. К.Ә.Қылышпаевті қылмыстық жауапкершілікке тарту жайлы арыз берді ол бірінші жазылған арызды жарамсыз деп тануды сұрады. А.М.Көшекбаев шешімнің қабылданғанына және іс бойынша өндіріс аяқталғанына байланысты Б.Ж.Асановтың өтінішін орындаудан бас тартты.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеушінің шешімі занды ма?
3. Осындай арыз түскең жағдайда прокурор қандай шешім қабылдауға тиісті?
4. Бұл жағдайда қандай шешім қабылдар едініз?

№79

Көп эпизодты іс бойынша алдын ала тергеу барысында тергеу тобына кірген тергеуші Т.Г.Смайилов ПБ-не әкелінген Р.С.Арыновты қамауға алу туралы қаулы шығарды. Өйткені тергеу тобының басшысы тергеу әрекетін жүргізу үшін екі-үш күнге жол жүріп кеткен еді.

Т.Г.Смайылов Р.С.Арыновты бұлтартпау шарасы ретінде қамауға алу үшін қаулы шығарып, санкция алу үшін сотқа кетті.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Бұлтартпау шарасын қолдану шешімін кім және қандай тәртіpte қолданады?
3. Т.Г.Смайылов қандай қателік жіберді?
4. Прокурор қандай шешім қабылдауы мүмкін?

№80

А.А.Әкімов деген азамат К.Н.Сабитовтан фотоаппарат ұрлап алды да, оны С.М.Асқарбаевқа сатып жіберді.

Жауап алу барысында А.А.Әкімов фотоаппаратты сатқанын ал С.М.Асқарбаев оны сатып алғанын мойындаған жоқ.

Жасы кәмелетке толмаған С.Д.Алин С.М.Асқарбаевтың үйінен фотоаппарат көрдім деген жауабынан соң, тергеуші қаулы шығарып, С.М.Асқарбаевтың үйін тінтуге келді.

Екі қуәгердің көзінше тергеуші С.М.Асқарбаевқа «Nikon» №79 фотоаппаратты беруін талап етті. С.М.Асқарбаев ондай фотоаппарат менде жоқ деп жауап берді.

Тінту барысында С.М.Асқарбаевтың пәтерінің залында тұрган шкафтың ішінен «Nikon» №79 фотоаппараты табылды.

Тінту хаттамасына барлық қатысушылар қол қойды, соңан соң, 35 сағат ішінде тергеуші қаулының көшірмесін қалалылқ прокурорға жіберді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тінту заңды жүргізілді ме?
3. Тергеуші қандай қате жіберді?
4. Прокурор қандай шешім қабылдауы мүмкін

№81

Қазақстан Республикасының ҚК-нің 157 бабының 2-ші тармағы бойынша қылмыстық жауапқа тартылған С.Ж.Ермеков бұлтартпау шарасы ретінде ешқайда кетпеу және өзін өзі дұрыс ұстau туралы қолхат беру қолданылды. Тергеуші он күнен кейін С.Ж.Ермеков шақыру қығазын жіберді, ол уақытында келген жоқ.

Тергеуші күштеп әкелу туралы қаулы шығарды.

Күштеп алып келген соң С.Ж.Ермеков шақыру қығазын алмағанын, шақырылғанын білмегенін айтты. Бірақ тергеуші оған сенбей бұлтартпау шарасын өзгертіп, оны қамауға алды.

С.Ж.Ермеков тергеушінің шешіміне шағым жазды.

- 1 Жағдайды бағалаңыздар.
- 2 Тергеушінің шешімі дұрыс па?
3. Поштамен жіберілген шақыру қығазын берудің тәртіб қандай?
4. С.Ж.Ермеков тергеушінің шешіміне кімге шағымдалады прокурор қандай шешім қолдануы мүмкін?

№82

Д.Н.Аязбековқа Қазақстан Республикасының ҚК-нің 209 бабының 3-ші тармағында көрсетілген қылмыс жасауымен байланысты айыпталушы ретінде жауапқа тарту кезінде, ол бұлтартпау шарасы ретінде кепілді таңдауын талап етті. Ол кепілге бес мың айлық есепті көрсеткішке дейінгі мөлшерде ақша аударамын деп уәде етті.

Тергеуші оның ұсынысын қабылдамады, өзінің шешімін ол қылмыстық кодексінің 209 бабы 3-ші тармағының санкциясы мүлікті тәркілеуді көздейді сондыктан ол ақша бәрібір Д.Н.Аязбековтан алынып, мемлекет меншігіне айналады деп негізdedі. Соナン соң

тергеуші бұлтартпау шарасы ретінде қамауға алуды таңдады.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеуші өзінің шешімін дұрыс негізdedі ме?
3. Барлық қылмыстар бойынша бұлтартпау шарасы ретінде кепіл қолданылама?
4. Бұлтартпау шарасы ретінде кепілді қолданудың шарты қандай?
5. Кепілдің мөлшері қандай жағдайда және кіммен белгіленеді?

№83

Жасы кәмелетке толмаған Н.И.Қалиев Қазақстан Республикасының ҚК-нің 259 бабының 1 тармағында көрсетілген қылмыс жасағаны үшін айыпталды. Жауапқа тарту барысында ешқайда кетпеуі және өзін дұрыс ұстау туралы қолхат беру туралы қолданған бұлтартпау шарасын, жаңадан қылмыс жасағаны үшін, тергеуші қамауға алуға ауыстырыды.

Жеке кәсіпкер Н.И.Қалиевтің әкесі тергеушіге бұлтартпау шарасын кепілге ауыстыруын талап етті.

Тергеуші оның талабын қабыл алмады, өйткені ол баласына ие бола алмайды деген негіздеді.

Н.И.Қалиевтің әкесі тергеушінің шешіміне прокурорға шағымданып, оның өзі және ақшасы баланың ешқайда кетпеуіне және қалаған уақытында тергеушіге әрі сотқа келуіне кепіл бола алады деді.

Прокурор тергеушінің шешімінің күшін жойып Н.И.Қалиевке бұлтартпау шарасы ретінде кепілді қолданып, айлық есептік көрсеткіштен мың еселенген мөлшерінде ақша алынып, сottың депозитіне аударылды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Бұлтартпау шарасы ретінде кепіл қанадай мақсатпен қолданылады?

3. Осындай бұлтартпау шарасы кәмелетке ттолмағандарға қолданылама?
4. Кепіл ретінде құнды қағаздар беріле ме?

№84

С.Б.Газизовқа Қазақстан Республикасының ҚК-нің 96 бабының 1-ші тармағында көрсетілген қылмыс жасағаны үшін айып тағылып, оған бұлтартпау шарасы ретінде қамауға алу қоланылды.

Оның корғаушысы адвокат С.С.Көпбергенов бұлтартпау шарасы дұрыс қолданылмады деп, прокурорға шағымданды. Шағымында ол С.Б.Газизовтің айыбы дәлелденген жоқ және ешқайда бой тасалап кететін ойы жоқ депті. Шағымына С.Б.Газизовтің жұмысынан жақсы мінездеме, екі жасөспірім баласы, кәрі шешесі бары туралы анықтама қосыпты.

Прокурор тергеушінің шешімінің күшін жойып, С.Б.Газизовке бұлтартпау шарасы ретінде үйде қамауға ұстауды қолданды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Адвокаттың шағымы негізді ме?
3. Тергеуші прокурордың шешіміне шағымдана ала ма?
4. Бұлтартпау шарасын таңдарда, тергеуші қандай жағдайларды еске алу керек?

№85

2013ж. 1-ші қыркүйек күні 12 сағат 20 минутте ішкі істер органының тергеушісі А.А.Уалиханов қылмыс жасағаны үшін И.И.Сансызбаевті сезікті ретінде ұстап хаттама толтырды.

3-ші қыркүйек күні И.И.Сансызбаевқа террорлық акт жасаған қылмысы үшін айып тағылды да, оған бұлтартпау шарасы ретінде қамауға алу қолданды.

27 қазан күні тергеуші қамау мерзімін 3 айға дейін ұзартуға прокурорға ұсыныс жасады.

Ұсынысын ол іс бойынша басқа да іске қатысқан қылмыскерлерді анықтау үшін тергеу және жедел іздестіру жұмыстарын жүргізу керектігімен негізdedі.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Қамауда ұстай мерзімін есептеу тәртібі қандай?
3. Қамауға алу мерзімін ұзарту негізі «ерекше жағдай» дегенді қалай түсінесіз?
4. Осындай жағдайда бұлтартпау шарасын өзгертуге болама, болса нені ескеру керек?

№86

ПМ-нің тергеушісі А.А.Оспанов қылмыстық іс бойынша қуәгер болған Б.Н.Ізтлеуді жауап алуға шақырғанымен, ол келмеді. Тергеуші қайтадан оған шақыру қағазын жіберді.

Б.Н.Ізтлеу тағы да көрсетілген уақытында келген жоқ, өзінің келмеген себебін шақырту қағазын алған жоқпын деп тұсіндірді. Тергеуші қуәгер Б.Н.Ізтлеудің келесі жолы келуіне жазбаша міндеттеме алып, оған келмеген уақытта күштеп әкелетінің ескергі.

Қайталап шақырғанда Б.Н.Ізтлеу шақыру қағазын алған қол хаты болғаны мен қайта келмеді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеуші не істеу керек?
3. Занда қуәгерлерді шақырудың басқа тәсілі көрсетілген бе?
4. Егер Б.Н.Ізтлеу сезікті немесе айыпталушы болса, жағдай өзгере ме?
5. Келуге міндеттеме алушың негізі қандай?

ДӘЛЕЛДЕМЕЛЕР ЖӘНЕ ДӘЛЕЛДЕУ

№87

Адам өлтіру фактісі бойынша қозғалған қылмыстық істі тергеу барысында, маман ретінде қаладағы белгілі экстрасенс Н.А.Нұрланов шақырылды. Ол өлген кісінің суретін көріп, Б.Ж.Балғынбаевтың өлімі оның қарашашты және бетінде тыртығы бар таныстарының бірі жасағандығын мәлімдеді. Оның үстіне жедел іздестіру жұмыстарын жүргізу нәтижесінде, бетінде экстрасенс айтқан ерекшеліктері бар, марқұм Б.Ж.Балғымбаевпен бірге жұмыс жасаған азамат А.А.Бекжанов бар екендігі анықталды. Нәтижесінде А.А.Бекжанов сезікті ретінде ұсталды.

1. Экстрасенстің мәліметінің дәлелдік маңызы қандай? Оның берген мәліметтері дәлелдемелердің қайнар көзіне жата ма?
2. Дәлелдемелерді бағалау дегеніміз не? Оларды кім бағалайды?
3. Дәлелдемелерді бағалау барысында жауап берген адамның өтрік-шын айтқандығын анықтайтын құралдар қолданыла ма Мысалы, полиграф - «детектор лжи».

№88

Айыпталушы іс материалдарымен танысу кезінде қылмыстық іс тігілген және нөмерленген түрде болды. Сот талқылауы кезінде айыпталуышының қорғаушысы дәлелдемелер ішінен дактилоскопиялық, сараптаманың қорытындысын дәлелдемелер қатарынан алып тастауды өтінді, себебі қылмыстық іс материалдарымен танысу кезінде сараптама қорытындысы құжаттар тізіміне енгізілмеген. Сол шағымды қарап шығып қылмыстық істің беттерінің нөмерлерінің бұзылғандығын анықтап,

тергеушінің назар аудармауынан аңғармай қате бар деп тауып, сот өтінішті орындаудан бас тартқан.

1. Сот әрекетін бағаландар.
2. Осы жағдайда сараптама актісі (қорытындысы) дәлелдеме болып табыла ма?

№89

Қ.Л.Қасқырбаев еркекпен жыныстық қатынасқа түсті деген сезікпен ұсталған. Оның шешесінен жауап алу барысында, тергеуші оған жауап беруден бас тарту құқығын түсіндірмеген. Осыған байланысты шешесі баласын әшекерлейтін мән-жайларды тергеушігे айтқан, тергеуші болса бұл мән-жайларды хаттамаға тіркең болғаннан кейін, күәгерлік иммунитеттің мәнісін түсіндіріп бұл туралы хаттамаға қол қоюын өтінді. Бұл балама зиян келтірмейме деген шешесінің сұрағына, тергеуші, берген жауабынан аутқи алмайсың, оның үстіне жауап алу барысында диктафон қолданылды, сондықтан хаттамаға қол қоюғана қалды деп жауап берген, «Егер қарсы болсаңыз қылмыстық жауапкершілікке тартыласың» деген.

1. Алынған дәлелдемелерді бағаландар
2. Тергеушінің әрекеті заңға сәйкес келе ме?

№90

2013 жылы 10.01. күні Қарағанды қаласы Қазыбек би ПО-ң кезекші бөліміне М.Н.Есілов деген азамат пәтерімде ұрлық жасалды деген арыз берген. Арызды тексеру үшін қылмысты жедел іздестіру тобы қызыметкери Ы.І.Бағдатовқа тапсырылды. Ол М.Н.Есіловтың бұрын сottалғандығын анықтап, оның табысының қайнар көзін, бұрын жасаған қылмысқа қатыстылығын сипаттайтын мән-жайларды анықтай бастаған. Өзі туралы тексеру бастағанан соң, М.Н.Есілов ешқандай тергеудің қажет еместігі туралы

арызданған, заты жоғалмаған, ал пәтерінің заттарын алған адамдармен өзі кездесетінің айтты.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Дәлелденетің мән-жайлар қанадай?

№91

Қарағанды қаласы Қазыбек би ПБ-ң анықтау бөлімінің инспекторы алимент төлеуден өрескел жалтару фактісі бойынша жауапқа тартылған айыпталушыдан, егер «сен 5 бөтелке конъяқ әкелсең, қылмыстық істі қысқартамын» деп уәде берген, ал «егер қарсы болсан, іс сотқа беріледі»-деген. Осы заттарын алғаннан кейін ол қаржы полициясына ұсталған. Анықтау бөлімінің инспекторы өзінің түсініктемесінде 5 бөтелке конъяқ пара ретінде бағаланғанын білмегенін және зангер еместігін түсіндіріп айтқан. Каржы полициясының тергеушісі анықтау бөлімінің инспекторынан қылмыстық занды білмейтіндігін растайтын құжаттарды алған, онда шынында анықтауши ретінде бір ай ғана жұмылс жасағанын, оның техникалық білімі бар екендігін анықтаған. Сол себепті қылмыс құрамы жок, деп қылмыстық іс қозғаудан бас тартыпты.

1. Жағдайды бағалаңдар.
2. Іс бойынша қандай жағдайлар міндетті түрде дәлелдеуге жатады және қандай жағдайлар дәлелсіз анықталады.

№92

Kісі өлімімен ұштасқан жол-көлік оқиғасы бойынша қылмыстық істі тергеу барысында тергеуші жәбірленушіні соққан автомашинаның нөмірін алыс қашықтықтан көрдім деген дұрыс жауабына күмәнданды. Жол көлік оқиғасы күнінің ауа-райын анықтап тергеуші бұл жауапты өзі тексерді. Осының нәтижесінде мұнша арақашықтықтан

көрү мүмкін емес деген қорытындыға келіп, ол туралы анықтама толтырған.

1. Жағдайды бағалаңдар. Тергеушінің әрекеті заңды ма?
2. Тергеушінің жүргізген тергеу экспериментінің дәлелдемелік маңызы қандай?

№93

2013 жылы 9 мамырда кәмелетке толмаған А.С.Серікбаев «Сәлем» дүкеніне түсіп, ұрлық жасаған. 2013 жылы 30 мамырда қылмыс жасады деген сезікпен ұсталған А.С.Серікбаев қорғаушыдан бас тартқан. Ол өзімді өзім корғаймын деген. Бұл туралы одан тиісті арыз алғаннан соң қорғаушы іске қатыстырылмаған. Бірақ заң елеулі бұзылды деген себеппен сот істі қайта тергеуге жібереді.

- 1.Осы жағдайды бағалаңдар?
- 2.Соттың шешімі дұрыс па?

№94

Зорлау жасаған айыпталушы Д.А.Кемелбаев кінәсін мойындағады, яғни жәбірленуші өз еркімен келіскен деп мәлімдеді. Сонымен бірге ол үш күні жауап алуға шақыру жөнінде ұсыныс жасаған, олар жәбірленушінің женіл жүрісте болып, бірнеше рет әр түрлі еркектермен жыныстық қатынасқа түсkenін айтады деген. Тергеуші қуәлер айтатын фактілер іс үшін маңызы жоқ деп, олардан жауап алушан бас тартқан.

1. Жағдайды бағалаңдар.
2. Тергеушінің әрекетін бағалаңыздар

№95

Өзінің қылмыс жасамағаны туралы алибиін дәлелдейтін күә П.М.Қылышовқа ілтеме жасап, кінәсін мойындаған сотталушы Т.Ш.Бекмырзаев туралы сот, оны

кінәлі деген қортындысы дәлелдеп, айыптау үкімінде былай жазады:

«Күә П.М.Қылышовтың жауабы шындыққа жатпайды, себебі ол сottалушы Т.Ш.Бекмырзаевтың жақын туысы, істің Т.Ш.Бекмырзаевтің, мұддесіне шешілгенін қалайды, заң бойынша П.М.Қылышовқа сенімсіздік білдіріп, оны іске қатысуылар қатарынан шығару керек (отвод жариялау). Сот ірі акционорлік қоғам бастығы, күә ретінде жауап берген А.А.Теміроваға сенеді, себебі оның адамгершілік қасиеті күмән келтірмейді, берген жауабы дұрыс, шындыққа жатады» - дейді.

1. Судья әрекетің бағаландар.
2. Кәулердің қоғамдық немесе әлеуметтік жағдайы дәлелдемелдің дұрыстығына әсер ете ма?

№96

«Темір» жекеменшік банкісінің қаржылық қызметіне жүргізілген ревизияның нәтижесінде акша құралдарын пайдалануды елеулі бұзышылықтар және салық заңдарын бұзышылықтар анықталған. Банкі бастығы К.Қ.Сакенов бұл туралы естіп, өзінің таныс адвокаты Н.М.Нұралингे салықтан жасырылған соммаларды өз қажетіме жараттым деп хабарласқан. Қаржыны өз пайдасына жаратқаны туралы К.Қ.Сакенов сезікті ретінде жауап бергенде айтқан. Ақыр аяғында ол өз жауабынан бас тартқан соң, тергеуші адвокат Н.М.Нұралиннен жауап алу туралы шешім қабылдаган. Адвокат К.Қ.Сакеновпен кездескендігін жоққа шығармай, жауап беруден бас тартқан.

1. Осы жағдайды бағалаңдар.
2. Тергеуші мен адвокаттың әрекеттері дұрыс па?
3. Сезіктің жауабының дәлелдемелік маңызы қандай?

№97

Атыс қаруымен жарапланған Р.Т.Шеріпова ауруханаға жеткізілгеннен соң, не болды деген сұраққа, «Күйеуім» деген жауап беріп, есінен айырылып кетіп қайтыс болады. Тергеуші жәбірленушінің өлер алдында айткан мәліметі, басқа дәлелдермен салыстырғанда мағнасы зор деп ұғынып, оның қүйеуін сезікті ретінде ұстауға шешім қабылдаған.

1. Тергеупшінің шешім дұрыс па?
2. Дәлелдемені бағалау дегеніміз не?
3. Сезікті ретінде ұстау негізі және шарттары қандай?

№98

Kісі өлтірді деген сезікпен ұсталған Қ.Қ.Алмазов, қылмыс жасау кезінде өзінің үйінде болғанын айтып, бұл сөзімді «әйелім» растайды деп арызданған. Эйелі жауап алуға шақырылып, оған қуәлік иммунитетін пайдалану құқығы түсіндірілген. Бірақ, И.А.Нұржанова ол құқығынан бас тартып, жауап беруге келісімін берген. Оған жауап беруден бас тартқаны үшін және жалған жауап берген үшін қылмыстық жауапкершілігі ескертілгеннен соң, одан жауап алынады. Ол қүйеуінің алибиін растайды. Жауап алу барысында көптеген қарама-қайшылықтар және құмән туғызатын жағдайлар анықталады, ақырында өз қатесін өзі түсініп, қателесіп кеттік деп И.А.Нұржанова одан әрі жауап беруден бас тартатыны туралы арызданып, бұрынғы берген жауабын жоққа шығарғаны туралы хаттамага қол қояды.

1. Жағдайды бағалаңдар.
2. И.А.Нұржанова жауабының дәлелдемелік маңызы қандай?

№99

Басты сот талқылауында сотталушы Т.А.Қазиев алдын ала тергеу барысында берген жауабынан бас тартып,

тергеуші Ж.С.Махсұтовтың «өз кінәнді мойындасан, ісінді қысқартамын»-деп, алдағанын айтады. Басты сот талқылауына жауап алуға шақырылған тергеуші Ж.С.Махсұтов, сottалушы Т.А.Казиевтің жауаптарын жоққа шығарып, өзінен күә ретінде жауап алуды зансыз деп, осы мәліметті сот мәжілісі хаттамасына жазуды ұсынады.

Ақырында қылмыстық іс қосымша тергеуге жіберіледі. Қайта тергеу прокурордың шешімімен тергеуші Ж.С.Махсұтовқа жүктеледі.

1. Осы жағдайды бағалаңыздар.
2. Сот шешіміне баға берініздер.
3. Сот тергеуші Ж.С.Махсұтовтан күә ретінде жауап алуға құқылы ма?
4. Кімнен күә ретінде жауап алуға болмайды?

№100

А.Р.Аралбаевтың машинасының өртенуі бойынша қылмыстық істі тергеу барысында күә А.А.Омаровтан жауап алғынады. Оның айтуы бойынша автомашинаның жанында қолында канистрі бар бір жас бала жүрген, бірақ баланы өзі көрмеген. Яғни басқа адамдардан естіген.

1. А.А.Омаровтың жауабын бағландар. А.А.Омаровтың жауабы. іс бойынша дәлелдеме бола ма?
2. Дәлелдеме дегеніміз не?
3. Дәлелдемелерге қойылатын талаптар қандай?

№101

Сезікті А.Т.Қасқырбаевты тану кезінде, тергеуші танушы М.Р.Мұхтаровқа екінші отырған адамға басты назарын сала отырып, осы адамдарға қара деді. Бұдан кейін танушы М.Р.Мұхтаров, осы орында отырған Б.Д.Тұрғанбаевты көрсетті.

1. Осы жағдайды бағаландар.
2. Жүргізілген тергеу әрекетінің маңызы қандай?

№102

Күә ретінде жауап алуға шақырылған азамат келмей, оның орнына інісі келеді, ал ағасы қаладан іс сапарға кетіп қалғанын айтады. Тергеуші жағдайды бағалай келе, сонымен қатар тергеу мерзімінің аяқталып қалғандығын және айыпталушыға байланысты мәліметті ағасы інісіне айтқанын ескере отырып, одан ағасының орнына жауап беруін өтінген. Ол оған келісіп жауап береді, хаттамаға ағасы үшін кол қояды.

1. Тергеуші әрекеті дұрыс па?
2. Інісінің берген жауабының дәлелдемелік маңызы қандай?

№103

Тергеуші жол-көлік оқиғасы орнын қарауға келіп, тұнде трассаның айдалада екендігін, елді-мекеннен қашық екенін ескере отырып, оқиға орнын күәгердің қатусуының жүргізіп, нәтижесін бейнетаспаға түсіру жолымен бекітеміз деген шешімге келеді. Айыпталушы Ы.І.Қазбаевтың қорғаушысы сот талқылауы барысында дәлелдемелер ішінен күәгерлердің қатусуының жасалған оқиға орнын қарау хаттамасын алып тастау туралы ұсыныс жасайды. Сот ұсыныспен келісті.

1. Жағдайды бағалаңдар
2. Сот шешімі дұрыс па?
3. Дәлелдемелерге қойылатын талап қандай?

№104

Айыпталушы Е.М.Сыздықовтың жауабын оқиға орнында тексеру кезінде, тергеуші машинадан түспей айыпталушыдан өзінің әрекеті туралы күәгерлердің көзінше жауап беруін өтінген. Осыған орай хаттама толтырылған. Яғни онда айыпталушы оқиға орнына өз еркімен келіп және барлық қылмыс фактілерін көрсетті деген.

1. Тергеуші әрекетін бағаландар.
2. Жүргізілген тергеу әрекетінің дәлелдемелік маңызы қандай?

№105

Ж.Д.Жексенбаев өрескел бұзақылық жасағаны үшін қылмыстық жауапкершілікке тартылған. Ол өзінің жауабында істеген іс әрекетіне байланысты мас болу салдарынан ештеңе білмейтінін, бірақ өзін әшкөрлөгөн күәлердің жауаптарымен толық келісетінін айтты. Кейіннен, ол өз жауабынан күәлер қателесті, мен бұл уақытта паркте Айнұр деген қызбен қызырды деп бас тартқан. Ал қызбен кездейсок танысқандықтан, ол туралы ешқандай мәлімет білмеймін деген. Бірақ сол қызды анықтап, одан жауап алуды өтінген, ол менің алибиімді растайды деген. Тергеуші оның бірінші жауабынан бас тартуының мақсаты негізсіз деп тауып, оның ұсынысын орындаудан бас тартқан, белгісіз қызды іздең керек емес, онсызда Ж.Д.Жексенбаевты кінәлілігін дәлелдейтін материалдар жеткілікті деген.

1. Жағдайды бағаландар.
2. Тергеушінің шешімі дұрыс па?
3. Дәлелдеу шегі дегеніміз не?

№106

Заттарды танытудан бұрын тергеуші жәбірленушіге хрустальдан жасалған вазаны көрсетіп, «мынау сіздің вазаңыз ба?»- деп сұрағанда ол, «басқа кімдікі болуы мүмкін!» - деп жауап береді. Осыдан кейін тергеуші күәлерді шақырып, оларға құқықтарын түсіндіріп болғанан кейін, үш бірдей вазаны жабірленушіге тануға ұсынады. Ал жәбірленуші болса бастапқы вазаны танығаны жайлы тергеушіге айтады, осыған сәйкес тергеуші хаттама

толтырып, айғақтардың және жәбірленушінің қолдарын қойғызады.

1. Тергеуші әрекетін бағалаңдар.
2. Жұргізілген тергеу әрекетінің дәлелдемелік маңызы қандай ?

№107

Шахта құралдарын пайдалану кезіндегі ережелерді бұзу фактісі бойынша қылмыстық істі тергеу барысында жәбірленуші көлік таситын бункерге түсіп қалған. Оқиға орнын қарағанда жәбірленушінің денесінің бөлшек-бөлшек болып кесіліп қалғандығы анықталған. Осыған байланысты тергеуші сот-дәргерлік сараптаманы жүргізудің қажетсіздігі туралы шешімге келіп анықтама жазып, іс бойынша өндірісті аяқтайды. Бірақ прокурор тергеуші шешімімен келіспей, қылмыстық іс жүргізу зандарының талаптары елеулі бұзылды деп, істі қосымша тергеуге жіберген.

1. Тергеушінің, прокурордың әрекетін бағалаңдар.
2. Тергеушінің анықтамасының дәлелдемелік маңызы қандай?

№108

Оз қарауындағылардан бірнеше рет пара алу фактісі бойынша Қ.Ш.Тұлкібаевтан қылмыстық ісін қараған кезде, сотқа басқа іс бойынша пара бергені үшін сотталған, оның ішінде Қ.Ш.Тұлкібаевқа да пара бергені үшін айыпталған П.А.Ақбаев пен А.Т.Қазыбеков сотқа куә ретінде шақырылады.

1. П.А.Ақбаев пен А.Т.Қазыбековтың іс жүргізушілік (процессуалдық), жағдайын анықтаңдар.
2. Олардың жауаптарының дәлелдемелік маңызы қандай?

№109

Адвокат Т.О.Тегісбаев Қазақстан Республикасының ҚҚ-ң 175 бабының 2 бөлігі бойынша айыпталған Д.О.Хасеновтың ісіне қорғаушы рітнде қатысып, өзінің жұмыс орнына азамат М.И. Қалиев пен Б.Г.Мейрамбаевты шақырып, олардан М.И.Хасеновтың алибиін растауды талап етеді.

1. Адвокат әрекетін бағаландар.
2. Алынған материалдардың қандай дәлелдемелік маңызы бар?

№110

Іске куә ретінде шақырылған Қ.Ы.Абдиев, «Ақмырзаевты жауапкершілікке тарту әділ емес»-деп, оның ісі бойынша жауап беруден бас тартты.

1. Тергеуші мұндай жағдайда не істеу керек?
2. Абдиевтың жауап беруден бас тартуы занды ма?

№111

Қарақшылық бойынша Т.С.Сабырбаев деген азамат ұсталып уақытша онашалау орнына жабылған. Ол сол жерден шешесіне хат жіберуге оқталғанда ұсталынған, хатында жәбірленушіге барып, оның жауап беруден бас тартуы жөнінде келісуін өтінген.

1. Алынған қолхаттың дәлелдемелік маңызы қандай?
2. Дәлелдеме дегеніміз не?

№112

Мас күйінде келе жатқан Б.С.Барлыбаев жәбірленушіні өлтіруге оқталған, бірақ оған дene жарақатын түсірген. Жауап алу және беттестіру кезінде, ол не істегенімді білмеймін, өйткені мен мас болдым деген. Осыған байланысты тергеуші айыпталуышының қылмыс

жасау кезіндегі психикалық жағдайын анықтау үшін сот-психиаторлық сараптамасын тағайындаған.

1. Сараптаманы тағайындау негізді ме?
2. Сараптаманы міндеңгі түрде тағайындау негіздерін анықтандар.

№113

Қ.О.Қожабаевтың өзін-өзі өлтіруі фактісі бойынша тергеуші қылмыстық іс қозғаған. Оқиға орнында өз-өзін өлтірудің себебі туралы қолхат табылған.

1. Бұл құжатты дәлелдемелердің қандай қайнар көзіне жатқызуға болады және оны сактау тәртібі қандай?
2. Қылмыстық іс қозғауға негіз бар ма?

№114

Р.А.Жауынбаевтың мәйіті табу фактісі бойынша оқиға орнын қарау барысында аяқтың ізі табылып, оны резинка етіктің ізі деп болжамдаған. Сонымен қатар «Esse» темекісінің қалдығы табылған, бірақ Жауынбаевтың қалтасында «Parlament» темекісі болған. Мәйттен 15 метр қашықтықта «Дастархан» арағының бөтелкесі табылған. Оқиға орнын қарау барысында Р.А.Жауынбаевтың оң және сол аяқтарының іздерінен гипстен жасап үлгі алынған, іздер суретке түсірілген. Темекі қалдығы және топырақ қалдығы алынып, қылмыстық іске тіркелген.

1. Аталған заттар мен құжаттарды дәлелдемелердің қандай қайнар көздеріне жатқызуға болады?
2. Оларды бекітудің процессуалдық тәртібі қандай?

№115

Ы.Г.Қадірсізов А.О.Тұбірхановпен келісіп өзінің машинасымен «Сарыарқа» акционерлік қоғамының қоймасына келіп, материалдық күнды заттарды үрлап

жатқанда, полиция қызметкерлерінің қолына туседі. Оларға бөтен адамның мүлкін аз (ұсақ) мөлшерде ұрлады деп кінә тағылып, айыппұл салынған. Сол үкіммен бірге Қадірсізовтың автомашинасын қылмыс жасау құралы деп танылып тәркіленген.

1. Сот шешімі дұрыс па?
2. Автокөлік заттай дәлелдемелерге жата ма?

№116

М.И.Шакенов өзінің көршісі Т.О.Қасембаевтың жасаған қылмыстар туралы жалған тектерімен (фамилияларымен) бірнеше хат жіберген. М.И.Шакенов хат жазуға өзінің жұмысындағы компьютерін қолданған. Осыған байланысты қылмыстық іс қозғалып, компьютер алғынған.

1. Компьютер дәлелдемелердің қандай қайнар көзіне жатқызуға болады?
2. Компьютер бойынша келешекте қандай шешім қабылдануы мүмкін?

№117

Ұрлық туралы істі тексеру барысында тергеуші сезікті З.М.Нұргалиевтен жауабын жасырын түрде бейнетаспаға жазып алғып, оны сезікті А.Н.Алиннан жауап алу кезінде пайдаланған. Соның нәтижесінде А.Н.Алин кінәсін мойындан жауап берген.

1. Жасырын түрде бейнетаспаға жазылған мәлімет дәлелдеме болып табыла ма?
2. Тергеушіге не істей керек?

№118

Г.Ғ.Тілемесовты өлтіру фактісі бойынша істі тергей отырып, тергеуші қылмысты жасаған күэ И.И.Қасымов

екенін анықтаған. И.И.Қасымовқа байланысты қылмыстық іс қозғап, оны бұрынғы қылмыстық іспен біріктірген.

1. Тергеуші шешімі дұрыс па?
2. Дәлелдемелердің іске қатыстылығының ұғымын беріндер.

№119

Көп адам қатысқан төбелес барысында Т.О.Хамзин деген азамат өлген. Оның өлімі бүйіріне пышақ салудан болған. Оқиға орнында қан ізі бар қолдан жасалған пышақ алынған. Пышақ куәлердің жауабы бойынша, бұрын сотталған М.Т.Сартаевтікі екені анықталған. Ол жақын арада босап, төбелеске қатысушылар ішінде болған.

1. Пышақ қандай дәлелдемелер тобына жатады?
2. М.Т.Сартаевті сезікті ретінде ұстаяға негіз бар ма?

№120

Айыпталушы К.У.Садуақасовқа ұрлық жасағандығы үшін қозғалған қылмыстық іс бойынша, бұлттарташпау шарасы ретінде ешқайда кетпеу туралы қолхат алынған. Ол үйіне келе жатқанда кісі өліміне ұштасқан жол оқиғасына тап болған. Осы факті бойынша қылмыстық іс қозғалып, оған К.У.Садуақасов күә ретінде жауап алуға шақырылған. Жауап алар алдында К.У.Садуақасов ұрлық үшін айыпталушы екенін мәлімдеген.

1. Жол-көлік оқиғасы туралы қозғалған іс бойынша Садуақасовтың процессуалдық жағдайы қандай?
2. Оның жауабының осы іс бойынша дәлелдемелік маңызы бар ма?

№121

Кісі өлтірумен айыпталған А.С.Ахаевпен кенесу барысында, қылмысты жедел іздестіру бөлімінің қызметкери

А.С.Атамбаев, бөтен адамның машинасын айдал кету туралы істі мойнына алудың ұсынған, мойнына алса туыстарымен жүздестіремін деп уәде берген. Ахаев бұған келісіп, кінәні мойындаған. Осыған байланысты тергеуші А.С.Ахаевты машинаны айдал кетті деп, тағыда қосымша айып таққан.

1. Дәлелдемелер түсінігі деңгейінен әрбір қатысуышының әрекетіне баға беріндер.
2. Өзіне-өзі жала жабудың ұғымын беріндер.

№122

Күемен беттестіруді өткізу кезінде, сезікті Ы.І.Қожахметов жәбірленушіні тындағаннан кейін былай деді: «Мен сіздің орныңызда болсам мен туралы айтпастан бұрын, алдымен ойланар едім».

Осыдан кейін күә берген жауабында қателескенін айтып, іс бойынша айғақтарды растаудан бас тартты. Содан кейін тергеуші күедан өз айтқанында тұрасын ба деп сұрады, күә былай деп жауап берді «Ы.І.Қожахметов тонаған адамға ұқсас, бірақ өзім шыныменде қателесуі мүмкін»-деген пікірін айтты.

1. Бұл тергеу әрекетіне баға беріңіздер.
2. Осы тергеу әрекетін жүргізгенде, оның барысында анықталған қандай жағдайларға аса назар аудару қажет?

№123

Қылмыстық іс материалдарымен танысу кезінде жәбірленуші С.С.Саламатовтың өкілі қорғаушы З.А.Ахпанов тергеу мерзімін ұзарту туралы ұсыныс жасаған, өйткені істе жәбірленуішінің 10.000 долларының ұрланғаны туралы факт көрсетілген. Тергеуші бұл ұсынысты орындаудан мына негіздер бойынша бас тартты.

- 1) Жәбірленушінің осынша ақшасы бар екендігі туралы ешқандай дәлелдеме жоқ онда мұндай қаржат болуға тиіс емес.
 - 2) Айыпталуши бұл фактіні мүлдем жоққа шығарған.
 - 3) Тергеу мерзімі өтіп кетті, ал оны ұзартуға негіз жоқ.
1. Дәлелдемелер мен дәлелдеу деңгейінен осы жағдайды бағаландар.
 2. Тергеушінің шешімі дұрыс па?

№124

Азаматша Е.Р.Ахметованы зорлаумен ұштасқан өлтіру фактісі бойынша оперативтік мәліметтердің негізінде сезікті ретінде М.Қ.Қосжанов деген азамат ұсталған. Ол кінәсін мойындауға үзілді-кесілді қарсылық көрсетіп, ешқандай қылмыс жасаған жокпын деген. Тергеуші іске маман ретінде гипнозбен шүғылданатын дәрігерді қатыстыруды. Гипноздың ықпалымен айыпталуши қылмыс туралы айтқан. Осы мәліметтердің негізінде бірге қылмыс жасаған Н.П.Шакенов пен Т.Н.Қадыров ұсталынды, сонымен қатар кісі өлтіру құралын қайда жасырғанын айтқан.

1. Тергеуші әрекетіне баға беріндер.
2. М.Қ.Қосжановтың жауабының дәлелдемесінің маңызы қандай?

№125

А.Н.Қарабаевқа науқас әйелін ауыр сырқаттан қиналуынан аяп, жәрдемсіз жағдайын пайдаланып, оны қылқындырып өлтіріп, содан кейін өзін-өзі өлтірді дегенге сәйкестіріп, халатының белдеуіне асып қойғаны туралы айып тағылған. Мұндай шешім қабылдау себебінің бірі іс бойынша жүргізілген сот-дәргерлік сараптамасының

қорытындысында жәбірленушінің өлімі қолмен қылқындырудан болды деген.

1. Сараптама қорытындысын бағалап беріңіз.
2. Оның дәлелдемелік маңызы қандай?
3. Сапаптама қорытындысы дегеніміз не, ұғымын беріңіздер.

№126

17.06.2013ж. I.K.Таласпаев дүкенге керекті затын сатып алу үшін шығып кетіп, кейіннен үйге оралмаған. Оның жүрген жері осы уақытқа дейін анықталмаған. Осыған орай полиция бөлімі хабар-ошарсыз жоғалды деп іздеу жариялаган. I.K.Таласпаевтың туыстары берген бірнеше шағымнан кейін Қазақстан Республикасының ҚК-н 125 бабының 1 бөлігі бойынша қылмыстық іс қозғалған.

1. Қылмыстық іс дұрыс қозғалған ба?
2. «Хабар-ошарсыз жоғалған адам»-деген терминді қалай түсінессіз, оның маңызы қандай?

№127

Т.Т.Байбосынов П.М.Нұралинованы пышақ пен қорқытып, бос тұрган ғимаратқа зорлайын деп кіргізген. Ол туралы жәбірленушіге айтып, оны бір бөлмеге қамап, арак, алып келуге дүкенге кеткенін пайдаланып, терезеден далаға секірген. Содан кейін Т.Т.Байбосыновты ұсташа үшін кетіп бара жатқан адамдардан кемек сұраган. Т.Т.Байбосынов ұсталынып оған зорлауга оқталды деп айып тағылған. Т.Т.Байбосынов өз кінәсән мойындамаған, бірақ бұрын ол осындай тәсілмен үш рет әйел зорлаған. ұқсас қылмыстарды үшін сottылығы туралы акпарат алып, ол қылмыстарды жасау негізінде де жәбірленушілерді паркке кіргізіп, барлық жағдайда да жәбірленушіні пышақпен қорқытып, өзімен жыныстық қатынасқа түсуін талап еткендігі анықталған. Қылмыстық іс айыптау қортындысымен сотқа жіберілген.

1. Т.Т.Байбосыновтың кінәлігі дәлелденген деп айтуға болама?
2. Жанама дәлелдер бойынша айып тағуға бола ма?
3. Дәлелдемелер қалай топтастырылады, оның маңызы қандай

№128

Қ.С.Шәкіровтың пәтерінен мүлік ұрланған жайлар кезекші бөлімге хабарлама келіп түсті. Оқиға болған жердің қарауда, ұйықтайдын бөлмеде заттар ұрланған шкафтың үстінен қол саусақтарының іздері табылды. Дақтилоскопиялық сараптама қорытындысымен алынған із бұрын сотталған Т.О.Хамитовтың сол қолының сұқ саусағынікі екені анықтады. Хамитов ұсталынып Оған Қ.С.Шәкіровтың мүлкін ұрлағаны үшін айып тағылады. Хамитов өз кінәсін мойындаған жоқ. Ол бұрын Қ.С.Шәкіровтпен таныс еместігін, оның пәтерінде ешқашан болмағандығы, ұрлық істеген уақытта ата-анасының үйінде болғандығы туралы жауап береді. Т.О.Хамитовтың айғағын (алиби) ата-анасы растады. Тергеу барысында мүлік табылған жоқ.

1. Керсетілген жағдайда Т.О.Хамитовтың кінәлілігі дәлелденді деп санауға бола ма?
2. Айыпталушының кінәлілігін дәлелдеуде дақтилоскопиялық сараптама қандай рөл атқарады?
3. Т.О.Хамитовтың кінәлілігін дәлелдеу үшін қосымша қандай әрекеттерді жүргізу қажет?

№129

С.Ж.Қоянбаев дүкеннен шалбар ұрлаған кезде бөлім сатушылары ұстады. Бұл қылмыстық істі тергеуде, С.Ж.Қоянбаевтың психоневрологиялық диспансерде тіркеуде түрғаны анықталды. Бірақта тергеуші

С.Ж.Қоянбаевтыңесі дұрыстығын тексеру үшін психиатрия сот сараптамасын тағайындаамай, істі сотқа жіберген.

Соттың шешімі бойынша іс қосымша тергеуге қайтарылып, тергеушінің психиатрия-сот сараптамасын өткізуі қажет екенін керсетті.

1. Сот-психиатриялық сараптама қандай жағдайда мідettі түрде жүргізіледі?
2. Алдын-ала тергеу сатысындағы сараптама жүргізу маңызы қандай?
3. Жоғарыда көрсетілген жағдайда сот, істі қайта тергеуге жібермей, өзі сараптама тағайындауға күкікі бар ма?

№130

Сапаровқа қатысты жасалған тонау ісін тергеуде, тергеуші А.С.Сапаровқа екі статистпен қатар сезікті А.З.Ысқақовты тану үшін көрсетті. Олар А.З.Ысқақовтан ұлты, жасы, бойы бойынша ерекшелігі бар адамдар. Тануды өткізіде жәбірленуші тонауды жасаған тұлға ретінде А.З.Ысқақовты көрсетті және жауап алуда А.З.Ысқақовты бойынан, жасынан, сыртқы түрінен танығандығын айтты. А.З.Ысқақов А.С.Сапаровты тонағандығына қатыстылығын мойындаады. Ал үрланған заттар одан алынған жоқ.

1. Ысқақовты Сапаровтың мүлкін тонаудағы кінеллілігі дәлелденді деп есептеуге бола ма?
2. Адамды тану үшін ұсыну тергеу әрекетін жургізудің тәртібі қандай және танудың дәлелдемелік маңызын анықтаңыздар.
3. Тану түрлерін атаныздар.

№131

Кәмелет жасқа толмаған Қ.Ж.Қордабаевқа бөтеннің мүлкін ұрлағаны үшін кінә тағылды. Қ.Ж.Қордабаев өзіне айып тағылған істі жасағандығын мойындайтынын айтып

жауап берді. Тергеу барысында мойындаған жауабынан басқа оның кінәлілігін дәлелдейтін басқа дәлелдемелер табылған жоқ. Алдын ала тергеуде Қ.Ж.Қордабаев іске қорғашының қатысуынан бас тартқанына байланысты, кемелетке толмаған Қ.Ж.Қордабаевтың мүддесін қорғауға адвокат қатыспады. Адвокаттан бас тарту туралы Қ.Ж.Қордабаев жазбаша арыз берді. Сот отырысында Қ.Ж.Қордабаев алдын ала тергеуде берген өз жауабынан «мен қылмыс жасағаным жоқ» деп бас тартты. Қ.Ж.Қордабаевтың мүддесін қорғайтын адвокат сот мәжілісінде, Қ.Ж.Қордабаевтың алдын ала тергеуде берген жауабы заң талабы мен айыпталуышының қорғану құқысы бұзылу нәтижесінде алынғанына байланысты, Қ.Ж.Қордабаев туралы ақтау үкімін шыгаруды өтінді. Сот адвокаттың қалауын қанагаттандырып, Қ.Ж.Қордабаевты ақтады.

1. Сот шешімін түсіндіріндер. Алынған дәлелдемелерге баға беріңіздер.
2. Осы қылмыстық істі алдын ала тергеуде тергеуші қандай қателіктер жіберді?

№132

Полиция қызметкерлерімен М.М.Тұрсынбаевтан есірткі заттарға ұқсас белгілері бар заттар алынып, химиялық сараптамадан өткізуге жіберілді. Сараптама қортындысы бойынша алынған заттар шынындаға есірткі екенін анықтады. Есірткі заттын салмағы қылмыстық жауапкершілікке тартуға болады, сонымен қатар М.М.Тұрсынбаевтан заттарды алу фактісі толығымен қылмыстық істін материалдарымен дәлелденген. Олар: М.М.Тұрсынбаевтың мойындау жауабы, заттарды алу хаттамасы және қуә ретінде жауап берген қуәгерлердің жауаптары.

Бірақ М.М.Тұрсынбаевтан алынған заттарды сараптамаға жіберу рәсімі заңға сәйкес реттелмеген:

хаттамада М.М.Тұрсынбаевтың және куәгерлердің қолы қойылмаған, алынған заттар қапталып мөрленбеген. Сол себепті тергеуші М.М.Тұрсынбаевтың кінәсі дәлелден-бекен деп, қылмыстық істі қысқартып тастаған.

1. Тергеуші қабылдаған шешім дұрыс па?
2. Айғақты заттарды алу және сақтау тәртібі қандай?

№133

Ж.М.Жаппаров деген азамат 50 мың теңгені азамат С.С.Сағынтаев қорқыту жолымен талап етіп жатқаны туралы арызымен құқық қорғау органдарына барды. Ж.М.Жаппаровтың арызы бойынша, С.С.Сағынтаев Ж.М.Жаппаровтан ақша алып жатқан жерінде ұсталады. Исті тергеу барысында С.С.Сағынтаев керсеткен ақша соммасын Ж.М.Жаппаровтан бұрын 50 мың теңге берген қарызын талап еткенін айтты. Өзінін айтқанын растау үшін С.С.Сағынтаев, қарызға ақша алып жатқан кездегі Ж.М.Жаппаровтың айтқан сездері жазылған (Ж.М.Жаппаровқа білгізбей) диктафон таспасын дәлел-деме ретінде іске қосуға өтінді. Осы диктафон таспасы С.С.Сағынтаевтан алынып, фоноскопиялық сараптамадан өткеннен кейін, Ж.М.Жаппаров шыныменде көрсетілген сомманы С.С.Сағынтаевтан қарызға алғаны анықталды.

1. Осы диктафон таспасы С.С.Сағынтаевтың кінәсіздігінің далелі бола ала ма?
2. Диктафон қолдану тәртібі қандай?

№134

Қойназаров қылмыстық іс бойынша жәбірленуші бола отырып, оған Т.П.Мамыраев қасақана дене жарақатын салғанын айтады және өзін ұрып-соғып жатқанда, Т.П.Мамыраевтың жұбайы болғанын көрсетеді. Бірақта А.Е.Мамыраеваны күз ретінде жауап алуға шақырғанда, ол

айыпталушиның жақын туысқаны екенін ескертіп, оның жағдайын ауырлатпаймын деп, жауап бермейді.

1. Бұл жағдайда жұбайының жауап беруден бас тартуын, Т.П.Мамыраевтың кінәлігінің дәлелдемесі ретінде қолдануға бола ма?
2. А.Е.Мамыраеваны жауап беруден бас тарқаны үшін қылмыстық жауапкершілікке тартуға бола ма?

№135

Т.И.Қарабаев деген азамат полиция органдына кінәсін мойындал келіп, өзінің бірқатар қыллымыстар жасағаны туралы мойындау көрсетпесін береді.

1. Т.И.Қарабаевтың мойындал келу хаттамасы, оның кінәлілігінің дәлелдемесінің бірі ретінде қолдануға бола ма?

№136

С.П.Боранбаевты өлтіргіені жөнінде сезікті М.Х.Тұманов қылмысты жасағанын мойындал, Боранбаевты өлтірген жерімен оның денесін көмген жерін көрсетуге келісті.

1. Мұндай жағдайда қандай тергеу әрекеттерін жүргізеді, сол тергеу әрекетін процессуалдық заң қалай рәсімдейді?

№137

Шабуыл жасап тонағаны үшін айыпталуши Қ.Смагұловтың үйін тінтуде, кітаптар қойған шкафтан есірткі заттары табылды. Бұл үйде Қ.Смагұловтан басқа ағасы З.Смагұлов тұратыны анықталды. Қ.Смагұловтан жауап алуда бұл есірткі заттар үйіне қалай келгендейтін және оған ешқандай қатысы жоқ екендігін айтты. Осы себеппен жауап алынған З.Смагұлов-да есірткі

заттын сақтауға ешкандай қатысы жоқтығын және онын кітаптар қоятын шкафқа кайдан келгенің білмейтінің айтты. Ағайынды Смагұловтар туралы наркология сараптамасын тағайындау нәтижесінде З.Смагұлов нашакор деп танылды. Ал Қ.Смагұловта нашақорлықтың ешқандай белгілері жоқтығын белгіледі.

1. Бұл жағдайда наркология сараптамасының қортындысын З.Смагұловтың есірткі зат-тарды заңсыз сақтағаны туралы қозғалған қылмыстық іс бойынша дәлелдеме ретінде қолдануға бола ма?
2. З.Смагұловтың-ның кінәлілігі дәлелденді деуге бола ма?

№138

Алдын ала тергеу органдары прокуратура қызметкері М.Молыбаевты өз қызмет жағдайын пайдаланып, С.Қорманова деген әйелді қылмыстық жауапкершілікке тартамын деп қорқытып, зорлағаны үшін айттады. Дәлелдеме ретінде жәбірленушінің жауабы, медициналық биологиялық сот сараптама актісі және басқада қылмыстық іс материалдары қолданылды. М.Молыбаев зорлауда өз кінәсін мойындармай, онымен жыныстық қатынасқа түсу фактісін жоққа шығарды. Сот оған катысты актайтын үкімін шығарды және былай деп түсіндірді «жәбірленуші С.Қорманованаң берген жауабы соттың ешқандай сенімін шақырмайды, себебі ол жеңілtek, жұмыс істемейді, моральдық нормаларға жат әрекеттер жасайды. Ал М.Молыбаевтың берген жауабына сот сенеді себебі ол айыпталған қылымыс істеу кезінде прокуратуранның жауапты қызметкері болғанын және беделді, мол білімділік көрсетіп көзге түскен адам».

1. Соттын М.Молыбаевты кінәсіз деп келтірген дәлелдемелері занға сәйкес келеме?

2. Айыпталушиның кінәлігіне немесе кінәлісіздігіне оның мінездемесін дәлелдеме ретінде қолдануға бола ма?

№139

Азаматша З.А.Әлібековаға ұрыс-керіс кезінде қызғаныш сезімінен өзінің некеленген күйеүі К.К.Қошқарбаевқа қасақана пышақты тығып алғаны үшін айып тағылады. Осы оқиғаның салдарынан К.К.Қошқарбаевтың өміріне ауыр жарақат келтірілді. З.А.Әлібекова тағылған айып бойынша өзін кінәлі деп таныған жоқ. К.К.Қошқарбаевқа дene жаракатын абайсызда, яғни пышақпен балық тазалап жатқанда, К.К.Қошқарбаев мас қуйінде ұрыс шығарып, бір уақытта сүрінін кетіп өзі пышаққа құлады деген. К.К.Қошқарбаев З.А.Әлібекованың айтқанын раставды. К.К.Қошқарбаевтың жауап беруде айтқан шындығын, сонымен қоса алған дene жаракатын тексеру үшін, тергеуші медицина-сот сарапшының қатысуымен тергеу экспериментін жүргізді. Бұдан мынандай қорытындыға келеді: «К.К.Қошқарбаевтың мұндай жағдайда дene жаракатын алуы мүмкін емес».

1. Тергеуші З.А.Әлібекованы айыптау үшін қандай дәлелдемлерге сүйенуі керек?
2. Тергеу экспериментін жүргізу тәртібі қандай?

№140

Тергеуші И.Р.Мамаевтың өндірісінде Д.А.Аруновтар отбасына жасалған шабуыл фактісі бойынша қозғалған қылмыстық іс болды. 2 ай өткеннен кейін тергеу қылмысты жасаған адамдардың анықталмау себебінен тоқтатылды. Бірақ уақыт өткеннен кейін тергеуші И.Р.Мамаев ішкі істер органынан жұмыстан шығып, адвокат қызыметімен айналыса бастады. Ол арада қылмысты жасаған адамдар табылды. Адвокат И.Р.Мамаев алдын ала тергеуде айыпталушилардың біреуінің мүддесін қорғады. Сот

мәжілісінде судья адвокат И.Р.Мамаевты қорғауға қатысадан босатып, ал қылмыстық істі қосымша тергеуге жіберді.

1. Адвокат И.Р.Мамаевты іс жүгізуге қатысадан босату туралы сот шешімі дұрыс па?
2. Қандай жағдайда адвокат қорғаушы ретінде іске қатысадан шығарылып тасталады?

№141

Кәмелетке толмаған П.Р.Усеновке Л.И.Қарабаеваның құлақшынын тонағаны үшін айып тағылды. Айыпталушы ретінде жауап алынуда П.Р.Усенов тонаудағы өз кінесін мойындағы, бірақ ол бұрын сottалған Д.Д.Қасембаевтың қысымымен және одан қорықанынан адам тонағанын айтқан, сол себепті Д.Д.Қасембаевтан жауап алып, оны қылмыстық жауапкершілікке тартуын қалайтынын айтты. Бірақ тергеуші П.Р.Усеновтың қалауын қабылдамады. Ол қабылдамауын былай деп түсіндірді: «көрсетілген жағдайлар П.Р.Усеновтың жауапкершілігінің дәрежесі мен сипатына ешқандай әсері жоқ».

1. Тергеуші дұрыс шешім қабылдады ма?
2. Қандай жағдайлар қылмыстық іс бойынша дәлелдеуге жатады?

№142

Ы.И.Айлин деген азаматтан оның көршісі Ү.Р.Мырзатаевадан ұрланған заттар жөнінде күә ретінде жауап алынды. Жауап алудың алдында жалған жауап бергені үшін қылмыстық жауапкершілікке тартылатыны туралы ескертілді. Ы.И.Айлин Ү.Р.Мырзатаеваның мүлкін ұрлау жағдайы бойынша ештеңе білмейтіндігін айтты. Қылмыстық істі әрі қарай тергеуде, ұрлықты жасаған нақ Ы.И.Айлиниң өзі екені анықталды және оның кінәлілігі толық дәлелденді.

1. Бұл жағдайда Ы.И.Айлин жалған жауап бергені үшін қылмыстық жауапкершілікке тартылама?
2. Куә ретінде кімнен жауап алынады, кімнен жауап алуға болмайды?

№143

З.И.Амангельдин мен Б.Б.Әубакіровпен сатып алу шартын жасасып, өз автокөлігін Б.Б.Әубакіровке сатады екі жактың келісімі бойынша автокөлік үшін шет ел ақшасымен есептеседі. Валютаны беру мезетінді екеуі полиция қызметкерлерімен ұсталды. Одан кейін екеуі заңсыз валюта операциясын жүргізгені үшін қылмыстық жауапкершілікке тартылды. Автокөлік пен валюта олардан алышып заттай дәлел ретінде қылмыстық істің материалдарына тіркелді.

1. Автокөлік және шет ел ақшасын далелдемелердің қандай қайнар көзіне жатқызуға болады.
2. Іс бойынша шешім қабылдағаннан кейін айтылған заттардың тағдыры қалай шешілед?

№144

Тергеуші П.П.Шакенов Д.Л.Айзадаеваны зорлау қылмыстық ісін тергеуде, жәбірленушіге қатысты психолого-психиатриялық сот сараптамасын, қылмыс жасалу мезетіндегі Д.Л.Айзадаеваның психикалық жағдайын білу үшін тағайыннады. Жәбірленуші тергеушінің шешіміне прокуратураға шағым берді, онда тергеушінің психолого-психиатриялық сараптамасын жүргізу шешімі оның ары мен намысын қорлайтынын көрсетті.

1. Прокурор Д.Л.Айзадаевага қандай жауап беруі керек?
2. Мұнда тергеуші жәбірленушінің құқырын бұзды ма?
3. Берілген сараптама қорытындысын далелдемелердің қандай қайнар көзіне жатқызған дұрыс, айыпталушының кінәлілігін далелдеуде олардың рөлі қандай?

№145

Айыпталушы қылмыс жасамағандығын, яғни сол уақытта ол үйінде болып, телевизордан футбол ойынын көргенін айтты Айыпталушиның алибиін тексеру үшін тергеуші телеорталыққа футбол жарысының көрсетілуу уақытын анықтауга сұрау салды. Телеорталық тергеушінің сұрауына футбол ойының көрсетілуу күні мен уақыты және ұзақтығы туралы анықтама хатын ұсынды.

1. Зандағы дәлелмелер ұғымына бұл анықтама хатты дәлелдеме деп санауга бола ма?
2. ҚІЖК-нің 105-бабының 2-бөлімінде көрсетілген «өзге де құжаттар дегеніміз не»?

№146

С.Т.Жетібаевтың мүлкін ұрлаудағы қылмыстық іс бойынша айыптау қорытындысы жәбірленүшімен көршілес тұрып жатқан тек қана күә А.И.Бекетбаеваның жауабына негізделді. С.Т.Жетібаевтың пәтерінің есігін бұзып, дорбамен заттар алып шыққанын бұрын бір мектепте оқыған А.А.Шәріпов екенін айтты. Ұрланған заттар тергеу барысында табылған жоқ. Исті сотта қарағанда А.А.Шәріповтың адвокаты, С.Т.Жетібаевтың дүниесі ұрланған уақытта және күә ретінде жауап алғанда, А.И.Бекетбаева ұзақ уақыт бойы психоневрологиялық диспансерде тіркеуде тұргандығын және сол кезде (ұрлық жасаған кезде) аурып жүргені туралы психодиспансердің анықтама хатын ұсынды.

1. Бекетбаеваның берген жауабы іс бойынша дәлелдем бола ала ма?
2. Кімнен күә ретінде жауап алынбайды?

№147

Ж.С.Тоқсанбаевтан бөтенің затын ұрлағаны үшін сезікті ретінде жауап алынғанда, өз кінәсін толық мойындал, ұрланған заттардын тыққан жерін көрсетуге келісімін берді.

1. Осы жағдайда қандай тергеу әрекеттерін жүргізу қажет

№148

Л.Д.Исабековаға дene жарақатын келтіру ісі бойынша күә ретінде жауап берген Ж.Ж.Қасымбаева, жәбірленуші Л.И.Исабекованы ұрган оның күйеуі Л.И.Исабеков екенін мәлімдеген, бірақ күйеуі әйелін ұрганда Ж.Ж.Қасымбаеваның болмағандығы, ал айтқан сөздері жәбірленуші Л.И.Исабековның айтуына негізделгенін айтқан.

1. Дәлелдеуге жататын мән-жайларға байланысты саралаңыздар?
2. Қасымбаеваның жауабын сараланыздар.

№149

Тергеуші Т.Т.Жұматаев есірткі заттарды көп мөлшерде заңсыз сатқаны үшін айыпталған А.М.Нақысбаеваның қылмыстық ісі бойынша, оның есірткі заттарды Р.У.Әлімбаевқа сатқаны туралы автордың қолы қойылмаған хат алды.

1. Алынған хатты А.М.Нақысбаеваның ісі бойынша дәлелдеме ретінде қолдануға бола ма?
2. Қандай жағдайларда дәлелдемелер іс бойынша қолдануға рұқсат етілген деп танылады.

№150

Дүкен қоймасының әлектросымын жөндеуде электромонтер Ж.П.Қасенов техника қауіпсіздік тіртібін бұзып, электр тоғына ұрынғаннан кейін мерт болады. Оқиға болған жерге келген жедел тергеу тобы өлікті оқиға болған жерді карау және Ж.П.Қасенов әлектросымдарын жөндеу уақытында қоймада болған күелардан жауап алып, Ж.П.Қасеновтың әлектросыммен жұмыс жасау нәтижесінде тоққа түсіп қайтыс болғанын дәлелдейді.

1. Бұл жағдайда Ж.П.Қасенов өлімінің себебін анықтау үшін медицина-сот сараптамасын тағайындау керек пе?
2. Қандай жағдайларда сараптама тағайындау міндепті болып табылады?

№151

О.Р.Досанов, М.И.Сапаров және Т.О.Байтасов азаматша И.Р.Абжанованың мүлкін тонаған. М.И.Сапаров пен Т.О.Байтасов әрқайсысы 3 жылға бас бостандықтарынан айыру жазасына сотталған, ал О.Р.Досановқа қатысты материалдар, оның қашып кетуіне байланысты бөлек өндіріске бөлінген. М.И.Сапаров пен Т.О.Байтасовқа қатысты үкім шыққаннан соң, біраз уақыт өткеннен кейін О.Р.Досанов үсталынып жауапқа тартылады. И.Р.Абжанованы тонауға О.Р.Досановтың қатысқандығын анықтау үшін, сотқа М.И.Сапаров пен Т.О.Байтасов жауап алуға шақырылады.

1. М.И.Сапаров пен Т.О.Байтасовтың процессуалдық жағдайын анықтаңыздар. олар сотта кімдер ретінде жауап береді (куә, айыпкер, сотталған адамдар)?

№152

Айыпталушы ретінде жауап алынған Т.Р.Тұяқбаев өзінің некеге тұрмаған эйелі М.М.ШАкенова өліміне әкеліп

соқкан дене жарақатын келтіру бойынша тағылған айыпты толық мойындады.

Айыпталушиның айғағын бекіту үшін жауап алуда бейне жазу қолданды.

1. Айыпталушы Т.Р.Тұяқбаевтан жауап алу процесі жазылған дискіні іс бойынша заттай дәлелдеме ретінде пайдалануға бола ма?
2. Жауап алу барысында бейне-жазу мен дыбыс-жазу қуралдары қолданылса, жауап алу хаттамасын толтыру міндетті ме?

№153

А.Р.Әбеуіп және А.З.Адамбаевқа қатысты алаяктық әрекет жасағаны үшін айыпталды. Алдын ала тергеуде А.Р.Әбеуіп пен А.З.Адамбаевтың берген жауаптарында қарама қайшылықтар болды, сол үшін тергеуші екеуінің араларында беттестіру жүргізуге шешім қабылдады. Беттестіруде А.Р.Әбеуіп пен А.З.Адамбаев алғашқы жауаптарын раставды.

1. Беттестіру хаттамасын Әбеуіптің кінәлілігін дәлелдейтін дәлелдеме деп санауға бола ма?

№154

А.Ә.Ахметов тұнгі уақытта, үйдің иелері болмаганды пайдаланып, А.Т.Қаппасованың үйіне кіріп, мұлкін ұрлап кетеді. Оның кінәлілігі қылмыстық іс материалдарымен толығымен дәлелденеді. Айыпталушы ретінде жауап берегенде А.Ә.Ахметов өзін кінәлі деп мойында, А.Т.Қаппасовадан ұрланған заттарын көрші подъездің алдында тұрған «Нива» автокөлігімен тасығандығын және ұрланған заттарын тасып біткеннен кейін, көлікті айдал кеткен орнына қайта апарып қойғанын, сонымен қатар көліктің мемлекеттік нөмірі мен сериясын айтты.

Жол полициясының мәліметі бойынша айтылған автокөлікті айдап кетті деген арыз жоқ. Жалпы А.Т.Қаппосваның дүниесін ұрлаған мезгілде, ешкімнен автокөлік айдап кетті деген ешқандай арыз туспеген.

1. Осы жағдайда А.Ә.Ахметовты автокөлікті айдап кетті деп айыптауга негіз бар ма?
2. Айыпталушының өз кінәсін мойындауы қандай жағдайларда айыптау негізіне жатқызылады?

№155

А.Р.Мустафинаға қарсы қарақашлық шабуыл жасау бойынша қозғалған қылмыстық істі тергеуде, қылмысты жасаған айыпталушы О.Р.Хасеновтан пышақ алынды. Алынған пышақ А.Р.Мустафинаға тануға ұсынылып, О.Р.Хасеновтың қорқытып ақша және асыл бұйымдарды талап еткенде көрсеткен пышағы екені анықталды.

1. Осы қылмыстық іс бойынша О.Р.Хасеновтан алынған пышақ заттай дәлелдеме бола ма?
2. Заттай дәлелдемелерді рәсімдеудің процессуалдық тәртібі қандай?

№156

Жол полиция қызметкерлері Ш.М.Балықовтың автокөлігін қарau нәтижесінде шолақ мылтық тауып алды. Балистикалық сараптама жүргізіп, оның қорытындысы бойынша Ш.М.Балықовтан алынған қару деп танылды. Алынған шолақ мылтық заттай дәлелдеме ретінде қылмыстық істін материалдарына қосылған.

1. Алынған шолақ мылтық қалай және қай жерде сақталу керек?
2. Заттай дәлелдеменің тағдырын шешуге кім және қандай жағдайда өкілдепті?

№157

Кәмелетке толмаған Қ.С.Мұртазаевты қалалық травмотология орталығының азық сақтау қоймасынан азық-түлік ұрланғаны үшін айыпталған қылмыстық ісін тергеуде, тергеуші травмотология орталығына нақты қанша зардап келгенін, оның мелшерін және ұрланған заттар тізімін анықтамады. Сол себепті сот істі қосымша тергеуге қайтару туралы шешім қабылдады.

1. Соттың мұндай шешімі дәлелді ме?
2. Қылмыстық іс бойынша қандай жағдайлар дәлелдеуге жатады?

№158

И.Л.Жумабаева ауруханаға мый шайқалысы диагнозымен тускеннен кейін, кезекші дәрігер полицияға хабарлайды. И.Л.Жумабаева өзінен жәбірленуші ретінде жауап алғанда, оған дene жарақатын келтірген және тонай жаздаған белгісіз екі ер адамды айтты. И.Л.Жумабаева оларды караңғы болғандықтан жақсы көре алмағанын айтып, бет-жүзіне сипаттама беруден бас тартты. Жедел іздестіру жолымен Жумабаевага дene жаракатын оның танысы Е.Г.Мәтінов келтіргені анықталды. Тергеуші И.Л.Жумабаева Е.Г.Мәтіновтың ұрып-соғуына байланысты қатыстылығын білу үшін қосымша жауап алды. Бірақ И.Л.Жумабаева бұл фактіні растамай өзінің алғашқы берген жауабын растиады. Осы жағдай бойынша жауап алынған Е.Г.Мәтіновте И.Л.Жумабаеваны ұрып-соғуына қатыстылығын мойындаған жоқ.

1. Жедел іздестіру жолымен алынған мәлімметтерді дәлелдеме ретінде қолдануға бола ма?
2. Дәлелдемелердің рұқсат етілгендігі дегеніміз не?

№159

Мемлекет мұлқін ірі мөлшерде үрлаған Д.И.Искаковтың ісін тергеуде, тергеушіге оперативтік жолмен Д.И.Искаковтың кәсіпорнының бастығы болып жұмыс істегендегі, кәсіпорнының қаржышаруашылығындағы жіберілген қателерді растайтын құжаттарды тергеуден жасырып, тығып қойған жерін өзінің адвокаты Б.И.Ибраевке айтқанын анықтайды.

1. Тергеуші құжаттардың жатқан орны туралы, адвокат Б.И.Ибраевтан жауап алала ма?
2. Адвокат жауап беруден бас тартқан жағдай да, оны қылмыстық жауапкершілікке тарта ала ма?
3. Куә ретінде кімнен жауап алынбайды?

№160

Әскери қызметкер У.Ф.Байділдин қару тазалау кезінде, байқамай карудан оқ атып, Ж.Д.Шүкесевке дene жаракатын келтіреді.

1. Бұл қару заттай дәлелі ретінде тіркелеме?
2. Қандай заттар қылмыс құралы болады деп саналады?

№161

А.Ж.Қазкеев дүкеннен асыл заттарды үрлаганнан кейін, оларды белгісіз біреулерге сатып жібереді. Ақша А.Ж.Қазкеевтың үйін тінту кезінде алынды.

1. А.Ж.Қазкеевтан алынған ақша дәлелдемелердің қай түріне жатады?

№162

К.Ә.Дәуленбаев әскерге кетіп бара жатып Н.Н.Қадырсызовқа электрогитарасын әскери борышын өтеп келгенше уақытша пайдалануға береді. Н.Н.Қадырсызов одан кейін К.Ә.Дәуленбаевтың электрогитарасын

Қ.Қ.Әкімовке ұялы телефонға айырбастап жібереді. Айырбастауда гитараның иесі К.Ә.Дәуленбаев екенін жасырады. К.Ә.Дәуленбаев әскерден келгеннен кейін Н.Н.Қадірсізовтан гитарасын талап етеді. Сол себепті Н.Н.Қадірсізов Қ.Қ.Әкімовтың пәтеріне ұрланып кіріп гитараны алып кетеді. Осыдан кейін Қ.Қ.Әкімов электрогитарасын ұрлап кеткені туралы арызымен полицияға барады. Н.Н.Қадірсізов сезкіті ретінде ұсталды және сезікті ретінде жауап алынған кезде мойындайтын айғақ беріп, гитараның жатқан орнын айтты. К.Ә.Дәуленбаевтан гитара алынып, іске заттай дәлелдеме ретінде тіркелді. Тергеу барысында К.Ә.Дәуленбаев электрогитараны қайтару туралы талап арыздарын берді.

1. Электрогитараның иесі кім екендігі қалай шешіледі және осы жағдайдағы заттай дәлелдің тағдары қалай шешіледі?

№163

А.Қ.Болатовқа, кәмелетке толмаған өз қызына азғындық жасағаны үшін айып тағып (ҚК-тің 124-бабы бойынша), тергеуші одан бұлтартпау шарасы ретінде ешқайда кетпеуі туралы қолхат алады. Бірақ ол үәдесінде тұрмай, тергеуден бой тасалап кетеді. Біраз уақыт өткеннен кейін почта жәшігінен әкесі қызының екі хатын алады. А.Қ.Болатов қызына жазған хаттарында істегендеріне байланысты одан кешірім сұрайтынын, өкінетіндігін және өзінің кінәсін мойындайтынын жазған. Жәбірленуші алған хаттарды кейін тергеушіге беріпті.

1. Бұл хаттар А.Қ.Болатовтың кінәлігінің дәлелі бола ма және тергеуші олармен не істеуі керек?

№164

Ж.Б.Бекжанованы зорлады деп жауапқа тартылған F.З.Дәрібаевқа сот ақтау үкімін шығарды, себебі

Ж.Б.Бекжанова бұрын берген жауабын өзгертіп, зорлау болған жоқ, жыныс қатынасын өз еркіммен жасадым деді, ал тергеу барысында F.З.Дәрібаевті зорлады деп қорқытып, өзіме үйлендіргім келді деді. Мемлекеттік айыпкер (прокурор) үкімге наразылық білдірді, наразылықты облыстық сотта қарағанға дейін, бұрын тергеуді жургізген тергеуші жәбірленуші Ж.Б.Бекжанованы шақыртып өз жауабын өзгерту себебі туралы жазбаша жауап алады. Жауап алуда жәбрленуші алғаш берген жауабын, айыпталушының пайдасына сотта F.З.Дәрібаевтың туысқандарының қысымымен өзгерктендігі туралы айтты.

1. Тергеушінің жәбірленушіден жауап алуына құқығы бар ма?
2. Ж.Б.Бекжановадан алынған жауаптың дәлелдемелік күші бар ма?

№165

Алаяктық жасаған айыпталушы А.Г.Айтбаев ұлттық мектепте әзіrbайжан тілінде оқып, қазақ тілін мұлдем білмейтіндіктен, аудармашы қатыстыруын талап етті. Тергеуші аудармашы ретінде мектепте әзіrbайжан тілінен мұғалім болып істейтін қарындастын шақырды. Исті сотта қарағанда А.Г.Айтбаевтың адвокаты аудармашы тергеуді жургізген тергеушіге туысқан болғандыктан оның қатыспауын қалады. Сот адвокаттың қалауын канаттандырыды.

1. Соттын мұндай әрекеті негізді ме?
2. Қандай жағдайда іс бойынша өндіріске аудармашы катыса алмайды ?

№166

Үш қабатты үйдегі бірінші қабатында тұратын М.И.Хамзинің пәтерінде О.Л.Оспанов пен М.Ш.Хамзин екеуі арақ ішіп, спирттің күштілігін білу үшін ыдысқа

күйип, жаққанның нәтижесінде М.Ш.Хамзинаң пәтерінде өрт болады. Өрттің салдарынан М.Ш.Хамзинің үстіндегі А.И.Елемесованың үйіне өрт түседі. А.И.Елемесованың пәтеріндегі дүние мұлкі күйіп кеткеді.

А.И.Елемесова полицияға О.Л.Оспанов пен М.Ш.Хамзин өрт қойғаны үшін қылмыстық жауапкершілікке тарту туралы арызымен барады. Оларға катысты бөтеннің мұлкін абайсызда өртеу жолымен жою, бұлдіру фактісі бойынша қылмыстық іс қозғалады.

Арызда О.Л.Оспанов пен М.Ш.Хамзин абайсызда келтірген зардаптың соммасы көрсетілген. Тергеу барысында жәбірленші А.И.Елемесоваға келген зардаптың соммасын тексеруде тергеуші пәтерді жөндеуге байланысты құжатты сұрайды, нәтижесінде А.И.Елемесова келген зардап соммасы бірнеше рет артық көрсетеді. Ал зардап мөлшері О.Л.Оспанов пен М.Ш.Хамзинді қылмыстық жауапкершілікке тарту үшін жеткіліксіз деп, тергеуші жәбірленушіге келген зардап соммасын азаматтық заң тәртібімен өндіріп алуына кенес береді.

1. Қымыспен келтірілген зардап сипаты мен мөлшері қылмыстық істі тергеуде қандай рөл атқарады?
2. Қымыспен келтірілген зардап мөлшері міндетті түрде дәлелдеуді қажет ете ме?

№167

Б.Т.Әбілдин есірткі затты сатып алу мақсатымен оған таныс емес Д.Қ.Біләловтің автокөлігін тоқтатады, сонымен қатар ішінде Д.Қ.Біләловтің туысқаны Б.Т.Дәуідов болады. Б.Т.Әбілдин оны ақыға автовокзал ауданына, одан кері қарай апаруына келіседі. Автовокзал ауданында Б.Т.Әбілдин есірткі затты сатып алып, автокөлікпен үйіне қайтып келе жатқанда, жолда жол полициясы қызметкерлері автокөлікті тоқтатады. Тексеруден сескенген Б.Т.Әбілдин өзіндегі есірткі затты жүргізушінің орындығының астына

лақтырып жібереді. Оны жол полициясы қызметкерлері автокөлікті сыртқы тексеріс жүргізуінде табады.

Бұл факті бойынша қылмыстық іс қозғалып, Д.Қ.Біләлов пен Б.Т.Дәуідов жауап беру барысында автокөліктен алынған зат екеунің біреуіне жататындықтарын жокка шығарып, өздернің автокөлігіне отырған Б.Т.Әбілдиндікі болуын болжайды. Б.Т.Әбілдиннің сottалғандығын тексергенде оның бұрын Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 259 бабының 1-бөлімімен есірткі заттарды заңсыз сатып алғаны мен сақтағаны үшін сottалғаны және оған қатысты наркология-сот саралтамасын жүргізгенде, Әбілдин нашақор екені анықталды. Бірақ Әбілдиннің өзі Біләловтің автокөлігінен тауып алынған есірткі заттың өзіне қатысты еместігін айтады.

1. Б.Т.Әбілдиннің есірткі затты заңсыз сатып алуы мен сақтауын дәлелдейтін дәлелдеме-лерге баға бернініздер.
2. Осы жағдайда кімді жауапқа тартуға болады.

№168

Мас күйінде жолдың жаяу адамдардың өтуіне рұқсат етілмеген жерінде өтіп баржатқанда, Р.О.Малинді автокөлік соғып кетеді, соның нәтижесінде денесіне ауыр жарақат келеді. Р.О.Малинді соғып кеткен жүргізуші Ф.Ы.Ақбергенов жауап бергенде соқпауга мүмкіндігі болмағанын айтты.

1. Ф.Ы.Ақбергеновтың кінәлілігін немесе кінәсіздігін анықтауда қандай тергеу әрекетін жүргізу қажет?
2. Ф.Ы. Ақбергеновті жауапқа тартуға болама?

№169

Kісі тонаған Ф.А.Сексенбаевтің қылмыстық ісі бойынша тергеуші оның үйін тінту туралы қаулы

шығарады. Тінту барысында пәтерден: тонау кезінде киген маска және ұрланған қара күзен терісінен жасалған құлақшын, «D&G» фирмасының шарфы, әмиян (партмоне) тауып алады.

1. Тергеушінің атынан тиісті құжаттар жазыныздар
2. Тергеушінің іс-әрекетіне баға беріңіздер

№170

С.А.Амангелдин жөндеу-құрылымы баскарма қоймасынан құрылымы материалдарын ұрлағанын ішкі істер органдарына кінәсін мойындан келіп, бүкіл ұрлаған мүлкін қайтарып береді. С.А.Амангелдин қоймаға кірген жері деп қабырғадағы кішкентай тесікті керсетті және басқада қайши келетін айғақтар берді, сол себепті оның мойындауының шындығына күмән туды. Осы туған күмәнді шешу үшін тергеуші қабырғадағы тесіктен С.А.Амангелдинның өту мүкіндігін тексеру үшін тергеу экспериментін өткізуге шешім қабылдады. Эксперимент жүргізуде С.А.Амангелдинның өтуі мүмкін еместігі анықталды. Исті әрі қарай тергеуде жөндеу-құрылымы баскармасының қоймасында ұрлық жасаған С.А.Амангелдинның ұлы екені анықталды. Оның кінәсі толығымен дәлелденді. өзінің үйінде ұрланған заттарды байқаған С.А.Амангелдин және ұрлықты ұлының жасағандығын білгеннен кейін, оны қылмыстық жауапкершіліккөн күтқару үшін барлық кінәні өз мойнына алған.

1. Тергеу эксперименті дәлелдемелерді жинауда қандай рөль атқарады?
2. Бұл жағдайда С.А.Амангелдинды қылмысты жасағандығы және жалған айғақ бергені үшін қылмыстық жауапкершілікке тартуға бола ма?

№171

Қылмыс жасауға қатысы бар-жоқтығын тексеру кезінде Ш.Т.Бәкіровтың күртешесінің ішкі қалтасынан пышақ тауып алынады. Криминалистикалық сараптамасының қорытындысы бойынша пышақ сұық қару деп табылды.

1. Пышақты заттай дәлелдеме ретінде заңға сәйкес рәсімденіздер және осыған тиісті қаулы толтырыңыздар.

№172

Ревизор, А.Ш.Қалиев деген азаматтың арызы бойынша автопарктің қаржы шаруашылық қызметін тексеру нәтижесінде, автопарк директоры Т.У.Күзембаев мүлікіт ысырап еткені үшін қылмыстық жуапкершілікке тартылды.

1. Автопаркке ревизия жүргізген және қылмыстық іс қозғауда негіз болатын мәліметтер берген ревизор, келешекте осы іс бойынша сараптама жүргізуге құқысы бар ма?

№173

Белгісіз біреулердің Х.Ш.Тұсіпбековты ұрып кетуімен байланысты қозғалған қылмыстық іс бойынша тергеуші қалалық клиникалық ауруханадан оның дерт (ауру) тарихы жазылған құжаттарды беруін талап етеді. Бірақ аурухана әкімшілігі, көп тергеушілер дерт тарихын алғып, кейінен қайтармайтындығын айтып, Х.Ш.Тұсіпбековтың дерт тарихын жазған құжаттарды беруден бас тартады.

1. Бұл жағдайда тергеуші не істеу керек?
2. Дерт тарихынсыз Х.Ш.Тұсіпбековтың дене жарақатының деңгейін анықтауға бола ма?
3. Сот медициналық сараптаманы дерттарихы жазылған құжаттарсыз жүргізуге бола ма?

№174

Б.Т.Кәкімовты пара алды деп айыптау жөніндегі істі сот қарағанда, Б.Т.Кәкімов өзін кінелімін деп танымагандықтан, қылмыстық істі тергеген С.Т.Ахмадиевты сотқа күә ретінде шақырылды. Ол алдын ала тергеуде мойындаған кінесін тергеуші С.Т.Ахмадиевтің күш көрсету әсерінен бергендігін айтты, сонынан Б.Т.Кәкімовтың бұл арызы жалған жасалғандығы анықталды.

1. Б.Т.Кәкімовты тергеуші С.Т.Ахмадиевқа жала жабқаны үшін және жалған түсніктеме бергені үшін қылмыстық жауапкершілікке тартуға бола ма?

№175

Ж.Д.Нығметов жол ережесін бұзғаны үшін айыпталуши ретінде жауапқа тартылады. Полиция гимаратында, басқа қылмыстық іс бойынша тергеуші айыпталуши Б.Д.Айтмағанбетовтан ұрланған заттарды алу кезінде, Ж.Д.Нығметовты қуәгер ретінде қатыстырады. Кейін заттарды алуды жүргізу жағдайлары туралы жауап алады.

1. Б.Д.Айтмағанбетовтың ісі бойынша
Ж.Д.Нығметовтың процессуалдық жағадайы қандай?

№176

Қылмыстық жауапкершілікке Н.Н.Рахымов әкімшілік қадағалау тәртібін бұзғаны үшін айыпталуши ретінде жауапқа тартылған.

1. Осы жағдайда ПБ-ы бастығының, Н.Н.Рахымовқа қатысты шығарған әкімшілік қадағалауды тағайындау туралы қаулысы жазбаша, дәлелдеме болама?

№177

Санкт-Петербург қаласының тұрғыны В.И.Кирсанов Қарағанды қаласында демалыста жүріп, белгісіз бір адамның қарақашлық шабылуына ұшырайды. В.И.Кирсанов жәбірленуші ретінде жауап бергенде ер адамның нақты сыртқы сипатын айқындалап берді. В.И.Кирсанов Санкт-Петербург қаласына қайтып келгеннен кейін, қарақашылықты жасаған сезікті ретінде А.Р.Нұржанов ұсталады. Жәбірленуші В.И.Кирсановтың Қарағандыға келу мүмкіндігі жоқ болғандықтан, тергеуіші тергеу әрекеттерін жүргізу үшін Санкт-Петербургтің бөлімшесіне басқа фото суреттермен қоса, сезікті А.Р.Нұржановтың фотосуретін, сонымен қоса қарақашылық кезінде алынған амиянды (партмоне) В.И.Кирсановқа тануға ұсынуды тапсырады. Біраз уақыт өткеннен кейін Санкт-Петербургтан жауап алу және тану хаттамасы келеді, тану нәтижесі бойынша жәбірленуші В.И.Кирсанов басқа фотосуреттер арасынан оған қатысты қарақашлық жасаған сезікті А.Р.Нұржановты, сонымен қатар амиянын таниды.

1. Жүргізілген тергеу нәтижесінде анықталған фактілерді А.Р.Нұржановтың кінәлілігін дәлелі деп санауға бола ма?
2. Фотосурет бойынша тануға ұсыну рұқсат етілген бе?

№178

Р.О.Қырықбаева асыл бұйымдар дүкенінен алтын түйреуіш ұрлап кетіп бара жатқанда, дүкеннің шығар аузызында дүкен күзетшісі ұстайды. Сол жерге келген жедел-тергеу тобы сатушыдан, ұсталғаннан және күзетшіден түсніктеме алады. Тергеуші Р.О.Қырықбаевага ұрлаған түйреуішін еркімен қайтаруына ұсыныс жасайды. Бірақ Р.О.Қырықбаева бұл фактіні мойындармай, қайтарудан бас тартады. Р.О.Қырықбаеваның қалталарын қарастау нәтижесінде түйреуіш табылмайды содан кейін тергеуші

Р.О.Қырықбаева түйреушті жұтып қойғанын анықтап, күәландыру жүргізуге шешім шығарады.

1. Күәландыруді өткізу тәртібі мен оны өткізу мақсаты қандай?

№179

Автокомбинат гаражынан ұрлық жасалады. Оқиға болған жерде қарау жүргізгенде, гаражға кіру жерінде қардың үстінде аяқ-киім іздері табылады. Бұл іздерді фотобейнеге түсіріп алғып, іздін көшірме бейнесі жасалады. Алдын ала тергеу барысында сезікті анықталып, оның аяқ киімі алынып, оқиға болған жерде алынған іздермен теңестіру үшін криминалистикалық сараптама тағайындалады.

1. Іс бойынша оқиға болған жерде дайындалған фотосуреттермен іздің көшірме бейнесі дәлелдеме бола алама?

№180

К.Қ.Ахметов өзінің танысы М.Б.Мұқашевтің пәтерінде болып, алтын сақинасын ұрлап кетеді. К.Қ.Ахметов кеткеннен кейін М.Б.Мұқашев бірден полицияға телефон арқылы хабарлайды. М.Б.Мұқашевтің арызы бойынша К.Қ.Ахметов өз үйінің подъезінде ұсталады. Ұрланған алтын сақинаны оның күртешесінің калтасынан алынып, жіберленешіге үш сақилналар ішінде тануға ұсынылады. Тануды өткізгенге дейін жәберленуші М.Б.Мұқашевтан одан ұрланған сақинаның ерекшеліктері мен белгілері туралы жауап алынған.

1. Тануды өткізуге дейін, заттар мен нәрселер-дің ерекшеліктері туралы адамнан жауап алу міндетті ме?
2. Тану жүргізу тәртібі қандай?

№181

Қылмыстық іс бойынша тергеуші айыпталушы Д.Т.Уалиевке психоневрологиялық диспансерде тіркеуде тұрғандықтан, психиатриялық сот сараптамасын тағайындаиды. Сараптама жүргізуді 10 жыл еңбек стажы бар аудандық психиатрға тапсырды. Сарапшы ретінде қатыстырылған психиатр Д.Т.Уалиевті оған айып тағылған іс бойынша есі дұрыс деп таныды. Тергеуші Д.Т.Уалиевке қатысты істі айыптау қортындысымен сотқа жіберді.

Прокурор істі сотқа жібермей қосымша тергеуге қайтарды және Д.Т.Уалиевке қатысты психиатрия-сот сараптамасын қайта жүргізу туралы нұсқау береді.

1. Прокурордың шешімі заңға сәйкес келеме?

№182

Т.Р.Шакеновқа Д.Х.Беріковтың мүлкін қорқытып алғаны үшін айып тағылды. Т.Р.Шакеновөзін кінәлі деп танымай, кінәлі еместігін растайтын кандай да болсын айғақ беруден бас тартты.

Т.Р.Шакеновқапен Д.Х.Беріковтың арасында жүргізілген беттестіру және жәбірленуші ретінде берген жауабынан басқа айыпталуышының кінәлігі басқа ештеңемен расталмаса да, тергеуші айыптау қортындысымен істі сотқа жіберді.

1. Т.Р.Шакеновқатіңкінәлі-кінәсіздігін анықтайтын дәлелдемелерге тергеуші дұрыс баға берді ме?
2. Айыпталушы өзінің кінәсіздігін дәлелдеуге міндетті ме?

№183

К.Д.Серікбаевтың автокөлігін айдал кету туралы ісін тергеуде, тергеуші жәбірленушінің көршісі Ж.Б.Шүкейден автокөлікті кім айдал кеткенін билетіні туралы мәлімет алды. Осыған байланысты Ж.Б.Шүкейді

жауап алуға шақырды. Куә ретінде жауап алуда, Ж.Б.Шүкейдің кинотеатрда болып, фильм көру уақытында, артында отырған екі жігіттің, К.Д.Серіковтың автокөлігін айдал кеткен оның ұлы екенін, автокөлікті соғып алғып әкесіне айтуға қорықандығынан кейін, авария болған жерде тастап кеткендігін, көзбояушылық үшін гараждың құлпын бұзғандығы туралы әңгімелерін естігендігін айтады. Залда қараңғы болғандықтан, осы жайында сөйлескен жігіттерді тани алмайтындығын айтады.

1. Шүкейдің жауабы дәлелдеме бола ала ма?
2. Осы жағдайда қандай терегу және жедел іздестіру әрекеттерін жүргізу керек?

№184

Жол-көлік оқиғасы туралы қылмыстық істі тергеуде, куә А.С.Смағұловтың берген жауабының дұрыстығына және әділдігіне тергеуші күмәнданды. Осыған байланысты А.С.Смағұловтың тұратын жеріндегі ауруханадан оның ден-саулығы туралы мәлімет сұрайды, нәтижесінде оның көзінің нашар көруімен байланысты мүгедек екенің біледі.

1. Аурухана берген анықтама іс бойынша дәлелдеме бола ма?

№185

Парламент депутаты И.Р.Еділбаев қатысты террорлық актіні жасау туралы қылмыстық істі тергеуде барысында ҰҚҚД-нің тергеушісі К.Г.Шаяхметов И.Р.Еділбаевка тану үшін сезікті F.N.Таласпаевті сонымен қатар одан бойы, жасы, ұлты бойынша ерекшеліктері бар екі бөтен адамды ұсынды. Тануды жүргізу нәтижесінде жәбірленуші оған қатысты террорлық актіні жасаған тұлға ретінде F.N.Таласпаевты таныды, және одан жауап алуда F.N.Таласпаевты бойынан, жасынан, сыртқаы түрінен

танағандығын айтты. Бірақ F.N.Таласпаев террорлық актіге өзінің қатысқандығын мойындаған жоқ. Заттай дәлелдер F.N.Таласпаевтан алынбаған.

1. F.N.Таласпаевтың террорлық әрекеті дәлелденді деуге болама?
2. Тану үшін көрсетудің дәлелдемелік рөлі қандай?
3. ҰҚҚД-нің тергеушісі тану үшін F.N.Таласпаевты ұсынуда, заң талаптарын бұзды ма?

№186

Әскери бөлім командирі подполковник К.И.Барменовты өлтірген прaporщик А.И.Ыстыбаев сезікті ретінде жауап бергенде бұл қылмысты жасағаны жайлы мойындаған айғақ беріп, подполковник К.И.Барменовты өлтірген жері мен оның мәйітін көмген жерін көрсетуге келісті.

1. Бұл жағдайда қандай тергеу әрекеттерін жүргізу қажет?
2. Жүргізілетін тергеу әрекетін заңға сәйкес қалай рәсімдеуге болады және оның нәтижесінде анықталған мәліметтерді А.И.Ыстыбаевтың кінәлілігін дәлелдейтін дәлелдеме ретінде пайдалануға бола ма?

№187

ІМ-нің тергеушісі А.А.Малтабаров есірткі заттарды аса ірі мөлшерде заңсыз дайындаумен айналысқаны үшін Т.П.Бекмергенов, Б.Б.Шерманов, Д.А.Мартпеков пен Қ.С.Тқлебековтің қылмыстық ісін тергеуде «домалак» хат алады. Онда, бұл топтың есірткіні өткізген адресстері көрсетілген - Теміртау қаласы, Абай даңғылы, 9-үй және Сатыбалдин көшесі 11-үй. Хат жіберуші өзі туралы ешқандай мәліметтер жазбаған.

1. Бұл хатты дәлелдеме ретінде қолдануға бола ма?
2. Хаттағы мәліметтерді тексеру керекпа?
3. Қандай жағдайда дәлелдемелер қылмыстық іс бойыша пайдалануға рұқсат етіледі деп айтамыз.

№188

Күзет қызметің өтеу уақытында, қүзетші кезегінен ауысу кезінде қатардағы Б.С.Арсызбаев қарудан абайсызыда оқ атып алғып, соның нәтижесінде сержант И.С.Байтұрсыновқа ауыр дene жарақатын келтірді. Бұл қылмыстық істі ҰҚҚ-нің тергеушісі тергеп, АК-74 автоматын алғып, оны қылмыс құралының заттай дәлелі ретінде іске тіркейді және оны қызмет кабинетінде сақтайды.

1. Бұл қару заттай дәлел ретінде тіркеле ме?
2. Қандай заттар қылмыс қаруы болып табылады?
3. Заттай дәлелдемені сақтау тәртібі қандай?

ҚЫЛМЫСТЫҚ ІС ҚОЗҒАУ САТЫСЫ.

№189

Азамат А.А.Бейсембаев арақ ішіп алғып мас күйінде кәмелетке толмаған Қ.А.Айсинаға тиседі. Қ.А.Айсина оның әрекетін тоқтатуын талап еткенде А.А.Бейсембаев Қ.А.Айсинаны соқыға жығады. Соның нәтижесінде Қ.А.Айсинаның қысқа мерзімге денсаулығы бұзылып, денесіне жеңіл жарақат түсіреді.

Осы құқық бұзғаны үшін А.А.Бейсембаев әкімшілік жауапқа тартылып, 15-тәулікке қамауға алынады. Жәбірленушінің ата-анасы А.А.Бейсембаев қолданылған шарамен келіспей, анықтама органына А.А.Бейсембаев қылмыстық жауапкершілікке тартуын сұрап арыз жазады.

Аудандық ішкі істер бөлімінің бастығы жәбірленушінің ата-анасының жанжал қоятынын біле тұра, талаптарын канаттандырмаса, олар жоғары саты

органдарына шағым жазады деген ойменен, Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 257-бабының 2-ші бөлімі бойынша қылмыстық іс қозғап, А.А.Бейсембаевты жауапқа тартпақашы болады.

Аудандық прокурор осы іс бойынша анықтама барысын кадағалау нәтижесінде, ҚДЖК-сі 37-бабының 7-ші тармағын басшылыққа ала отырып істі қысқартады. Өзінің шешімін мынандай фактілермен дәлеледейді. А.А.Бейсембаев Қ.А.Айсинаны ұрғаны үшін А.А.Бейсембаев әкімшілік жауапқа тартылғанын келтіреді, екінші, А.А.Бейсембаев әкімшілік жауапқа тарту туралы судьяның қаулысын ешкім өзгертуегенін айтады. Ал, прокурор судьяның қаулысының күші жойылмаса, қылмыстық іс қозғап алдын ала тергеу жүргізуге негіз жоқ деп санайды.

Айсандер прокурордың бұл шешіміне облыстық прокурорға шағым берді.

1. А.А.Бейсембаев әрекетінде қылмыстың құрамы бар ма?
2. Әкімшік жаза қылмыстық жауапкершілікті жоя ма?
3. Облыстық прокурор қандай шешім қабылдау керек?

№190

2013 жылдың 22-мамырында Боранбаевтардың есік алдында тұрған бағасы 52000 теңге тұратын кілемі ұрланды. Қылмыс белгісіз жағдайда жасалды, кім, кай уақытта алғанын үй иелері де, көршілеріде көрмеген. Сондықтан аудандық ішкі істер бөлімінің бастығы, қылмыстардың ашылу көрсеткіштерін төмөндөтпей үшін, бұл қылмысты тіркеуге және есепке алмай, қылмыстық іс қозғамайды.

2013 жылдың 5-қарашада ПБ-не И.Т.Боранбаев келіп кілемді көрішісі Д.Ж.Баймағанбетов ұрлағанын айтады. Сонымен қатар Д.Ж.Баймағанбетовтың қылмыстық жолмен қолға түскен заттарды арзанға сатып алғандығы анықталды.

1. Қылмыстық іс қозғауға негіз бар ма?
2. Мұндай жағдайда қандай шешім қабылдау керек?
3. ПБ-нің шешіміне баға берініздер.
4. Қылмыс туралы арыз қалай тексеріледі. Арызды тіркеу, тексеру жөніндегі Қазақстан Республикасының Бас прокурордың бұйрығын атанаңдар.

№191

Озінің жылқысы үрланғаны туралы арыз жазып, азаматша А.Ш.Досқалиева участкелік инспектор И.Т.Есжановқа барды. Участкелік инспектор осы үрлықты жеті күн тексеріп, қылмыстық сипаттың анықтағаннан кейін қылмыстық іс қозғады. Содан кейін арызды қылмыстық істі тіркейтін журналға жазып, есепке алды.

1. Қылмыс туралы арыздар мен хабарларды қабылдау, есепке алу, шешім қабылдау тәртібі қандай?
2. Жоғарыда көрсетілген жағдайда ішкі істер органдының участкелік инспекторы арыз бойынша шешім қабылдауда занда көрсетілген тәртіпті сақтады ма?
3. Қылмыс туралы арыздарды қабылдауды, оларды есепке алып, дұрыс шешім қабылдауды бақылаудың түрлері мен тәсілдері қандай?
4. Анықтама жүргізуді реттейтің ПМ-нің бұйрығын атанаңдар?

№192

Жамбыл облысы ішкі істер басқармасының еңбекпен түзеу колониясында тұтқындардың жеке заттарын тексергенде Р.О.Сағадиевтен есірткі заттар табылады. Осы факт бойынша қылмыстық іс қозғалды. Р.О.Сағадиевке Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 259-бабының 1-бөлімі бойынша айып тағылып, айыптау қорытындысымен істі сотқа бағыттау үшін іс прокурорға жіберілді.

Қылмыстық іс материалдарымен танысқаннан кейін прокурор Р.О.Сағадиевтің іс-эрекетінде қылмыс

құрамы жоқ деген қортындыға келді. Сол себептен айыптау қортындысын бекітпей, істі тергеушіге қайтарды және қылмыстық іс қозғаудан бас тарту туралы қаулы шығар деп тергеушіге жазбаша нұсқау берді.

1. Іс бойынша қабылданған шешімдерге баға берініздер.
2. Прокурордың шешімі заң талабына сәйкес келе ме?
3. Қылмыстық іс қозғаудың заңдылығын қадағалауда прокурордың өкілеттігі қандай?
4. Прокурор мен анықтау органдың бастығының өкілеттіліктерінде айырмашылық бар ма?

№193

10-маусым күні бұрын шабуыл жасап тонаумен сотталған М.Р.Елемесов өзінің жолдасы Д.Т.Сапаровтың пәтеріне келіп арақ ішкен. Араққа тойып алған соң М.Р.Елемесов пен Д.Т.Сапаровтың арасында жанжал туып, төбелеске ұласады. Төбелестің нәтижесшінде Д.Т.Сапаров ауыр жарақат алғып ауруханаға түседі. Сол күні осы жағдай тіркеліп есепке алынады.

20-маусымда, полицияның сұрауы бойынша, ауруханадан Д.Т.Сапаровтың жарақат дәрежесін анықтауға көзірігі уақытта мүмкіндік жоқ, жарақат дәрежесін емдеу аяқталғаннан кейін білуге болады, ал емдеу шамасы 10-15 күнге созылады деген мәлімет түсті.

Анықтама жүргізуі полиция лейтенанты Ф.Т.Қалиясқаров, ҚІЖК-нің 184-бабын басшылыққа алғып, арыз тексеру мерзімін ұзартуды сұрап қаулы шығарды. Аудандық ішкі істер бөлімінің бастығы анықтамашының өтінішін қолдан, арыз тексеру мерзімін ұзарту үшін прокурорға бару керектігін айтты.

1. Қылмыстық іс қозғау негізі деген ұғымға түсніктеме берініздер.
2. Анықтаушы мен полиция бастығының шешімдері дұрыс па?

3. Қылмыс туралы арыздар мен хабарламаларды шешу мерзімі қай уақыттан басталады?
4. Арыз тексеру мерзімін ұзарту туралы өтініш түссе прокурор не істеуі керек?

№194

Аудандық ішкі істер бөлімінің кезекшісі желтоқсанның 12-күні Ж.И.Алданазаровтың бұзақылық әрекеті туралы арыз тіркеді, келесі күні, яғни желтоқсанның 13-күні таңартең ол туралы ПББ-на баяндады. ПБ бастығы арызға мынандай бұрыштама қойды. «Қылмыс іздестіру белімінің бастығына қылмыстық іс қозғау мүмкіндігін шешуінізді өтінем». Қылмыс іздестіру беліміне арыз 14-желтоқсанда түсті. 15 желтоқсанда қылмысты іздестіру белімінің төтенше уәкіліне берілді.

1. Осы арыз бойынша қылмыстық іздестіру белімінің төтенше уәкілі неше күнін ішінде тиісті шешім қабылдайды?
2. Қылмыс туралы арыздар мен хабарларды шешу мерзімі қай уақыттан басталды?
3. ПБ-нің бастығы арызды неге тергеушіге жібермеді.

№195

Абай қаласының ауруханасына ауыр дене жарақатымен Қарағанды қаласында тұратын азамат А.П.Исабаев түсті. Абай қалалық ПБ-нің қылмысты іздестіру белімшесінің төтенше уәкілі Ж.Н.Омаров ауруханаға келіп, А.П.Исабаевтан болған оқиғаның мәнжайы бойынша түсніктеме алды. А.П.Исабаевтың айтуы бойынша, жұмыстан шыққаннан кейін Қарағандыдаға үйіне кетпекші болып автобустың аялдамасына келгенде, белгісіз бұзақылар ұрып кетіпті.

Жеті күн өткеннен кейін осы фактіні тексеру нәтижесінде жиналған күжаттардың арасында А.П.Исабаевтің арызы пайда болды. Арызда А.П.Исабаев

өзінің жарақаттанған себебін былай түсіндіреді «Өз үйімде, кешкі сағат 18-де, погребтен картоп алып шығып келе жатқанда құладым»-депті.

Жоғарыда көрсетілгеннен басқа ешқандай мәлімет жоқ.

1. Осы жағдайға баға берініздер, ҚІЖК-нің 185-бабында көрсетілген шешімдердің бірін қабылдауға жиналған мәліметтер жеткілктіме, жеткілікті болмаса не істей керек, қандайдәлелдемелер, қандай жолмен жиналуға тиіс?

№196

Өзіне-өзі қол салу туралы хабар түсе салысымен тергеші оқиға болған жерге шығып кетті. Куәгерлердің берген түсініктемелеріне сәйкес азамат С.П.Әбілқасымов мас күйінде әйелі мен жанжалдасып, өз үйінің төбе сырғауылына арқан байлап, асылып өлгені анықталды. Өлімнің нақты себебін анықтау үшін тергеші сот-медициналық сараптама тағайындау туралы қаулы шығарып, оны жүргізуі аудандық емханалық дәрігер-патологоанатомы К.Қ.Еспаевқа жүктеді. Азамат С.П.Әбілқасымовтың өліденесін моргке жіберктізді. Сараптама қорытындысын алған соң тергеуші тексеру материалдары бойынша азамат С.П.Әбілқасымовтың іс-әрекетінде қылмыстың құрамы жоқ болғандықтан, қылмыстық іс қозғаудан бас тартты.

1. Осы жағдайға талдау жасандар.
2. Тергеушінің іс-әрекеті ҚІЖК.-нің талаптарына сәйкес келе ме?
3. Сараптама тағайындаудың негізі мен тәртібі қандай?
4. Тергеушінің іс-әрекетіне баға беріндер.

№197

Бұрын сottалған М.Ғ.Құдірінов, Сапарова Сәүле деген азаматшаны зорлап, жыныстық қатынас жасаған. Бірақ С.Сапарова осы жағдай бойынша ішкі істер бөліміне арыз жазбаған соң, ешқандай қылмыстық іс қозғалмаған. Бірақ жәбірленуші С.Сапарованың бірнеше жыл бойы Қарағанды психо-неврологияның диспансерінде тіркеуде тұрғаны белгілі болды.

1. Осы оқиғаға баға берініз.
2. Прокурор мен тергеушінің іс әрекеттері қандай болуы керек?
3. Қылмыстық іс қозғауға негіз бар ма?

№198

Темір-жол полициясының қызметкерлері Қарағанды қаласындағы темір-жол вокзалында иесіз қалған екі сүмкे тауып алған. Сүмкелердің екеуі де құмға ұқсас сұржасылдау заттарға толы екен. Есірткі заттарға ұқсас болуымен байланысты полиция капитаны С.Р.Рамазанов сараптама тағайындалды. Химиялық-сараптама қорытындысына қарағанда, екі сүмкенің ішіндегі заттар салмағы 5,5 кг. марихуана екені анықталды. Жедел жүргізілген іздеу жұмыстарының нәтижесінде сүмке иелері анықталмады.

1. Оқиғаға баға беріңіздер.
2. Осы жағдайда қандай шешім қабылдау керек?

№199

Қарағанды қаласындағы Бұхар-Жырау даңғылында С.З.Кәрімов деген азаматты M-999 ESM нөмірлі lexsus es 350 автокөлігі қағып кетеді. Осы жол апатынан алған дене жарақатының салдарынан С.З.Кәрімов. қайтыс болады. Автомобиль жүргізшісі Т.К.Үсенов оқиға болған жерден

ізін жасырып, Теміртауға баратын жолмен кетіп бара жатқанда, автомобилімен аударылып қайтыс болады.

1. Болған уақиғаға баға берініздер.
2. Осы жағдайда сіз қандай шешім қабылдар едініз?
3. Қылмыстықіс қозғау керек пе?

№200

Еш жерде жұмыс істемейтін Ф.Р.Исекешов пен Г.Е.Әуезбаев кешкісін З.Е.Жұмагұлов үйіне баса көктеп кіріп, оның кенірдегіне пышақты кенеп қойып, сатқан машинасының ақашасын беруді талап етті. Осының барлығын көріп тұрган З.Е.Жұмагұловтың әйеліколына пышақ алды Г.Е.Әуезбаевқа ұмтылады. Бұл кезде Г.Е.Әуезбаев тапаншасын суырып алды, З.Е.Жұмагұловтың әйеліне атып ауыр дene жарапатын келтіреді. Ал Ф.Р.Исекешов З.Е.Жұмагұловты сол кенірдегіне пышақты тақап тұрган қалпында ұстап тұра береді. Г.Е.Әуезбаев осыдан кейін үйді тінтуге кіріседі. Ол З.Е.Жұмагұловтың ауырып жатқан карт әкесінің бөлмесіне кіреді, осы кезде карт әкесі қос ауыз мылтығымен Г.Е.Әуезбаевты атып өлтіреді. Мұны көрген Ф.Р.Исекешов пышағын тастап қаша жөнеледі

1. Оқиға болған жерді қарau тәртібі қандай?
2. Осы жағдайда сараптаудың қандай түрлері жүргізілуі керек?
3. Осы жағдайдақылмыстық істің қозғау тәртібі қандай?

№201

Жаңаарқа аудандық ПО кезекші бөліміне Сакен совхозының тұрғыны С.К.Бейсенбаевтан қорамнан 3 үлкен қойымды ұрлап кетті деген арыз түсті. Ұранған адамдар белгісіз. Арызының сонында койларымның шек-карындары кораның артында жатыр екен деп жазыпты.

Лейтенант Ө.М.Казыбеков оқиға болған жерде жедел түрде тексеріс жүргізіп, ауызша нысанда тұсніктеме алып, қылмыс болған туралы мән-жайлар табылмаған соң, қойлар қорадан өздері шығыпкеткен екен деген тұжырымға келеді. Тексеру нәтижесінде қылмыстық іс қозғаудан бас тарту туралы қаулы шығарады.

1. Арыз қабылдау тәртібі қандай және осы жағдайда қандай нормативтік актілерге жүгінеміз.
2. Осы жағдай бойынша, ҚІЖК-нің 185-бабында көрсетілген шешімдердің біреуін қабылдауға негіз болатын деректер жеткілікті ме?
3. Шешім дұрыс қабылданды ма?

№202

2013 жылы мамыр айының 10 күні, сағат 23-ке таман жұмыстан қайткан азамат М.И.Асанов, Сатыбалдина көшесіндегі №2-ші үйдің тұсынан өте бергенде, үйдің бірінші қабатынан әйнектің сынған дауысын естіді. Сонымен қатар айқайладап, комекке шақырған әйел дауысын естіген. Терезенің ішкі жағынан еш нәрсе көріп ұлгермеген, себебі дәл осы сәтте бөлмеде жарық сөніп қалды. Ол тезарада ұялы телефоны арқылы аудандық ішкі істер бөлімшесіне хабарлап, болған жайды тұсіндіріп, тезірек көмекке келулерін өтінді.

1. Осы хабарлама бойынша ПБ кезекшісі қандай шешім қабылдауға тиіс?
2. Алдын ала тексеру жұмыстарын кім жүргізеді?

№203

2013 жылдың 8 наурыз күні, шамамен 14 сағат 30 минутта Караганды қаласында маскүнем М.Т.Көшербаев темір-жол вокзалына бағыталған жүрістегі №165автобусы мен келе жатып, «Орталық әмбебап дүкені» және «45 ықшам-ауданы» аялдамалырының арасында, азаматша

В.С.Бекетованың пальтосының қалтасында тұрған 20.500 теңге салынған әмиянды үрлап алды.

Ұрлық жасағаннан соң М.Т.Көшербаев ұсталды. 2013 жылы 8 наурыз күнісагат 20-да Қазыбек би ауданының криминалдық полиция бөлімінің аға тергеушісі капитан Б.Н.Мусин Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 175 бабы 1-ші бөлімінде көрсетілген қылмысты жасады деп, М.Т.Көшербаевты сезіктіретіндегі Қазақстан Республикасының ҚІЖҚК-нің 132 бабына сәйкес ұстады.

1. Сезіктіретінде ұстай тәртібі қандай?
2. М.Т.Көшербаевты ұстай негізі қандай?
3. М.Т.Көшербаевты сезікті ретінде ұстай мерзімі қалай есептеледі?
4. Айып тағар мән-жайлар толық анықталды ма?

№204

Е.Ж.Ахметов пен О.Р.Қасымов автобус автопаркінің территориясына кіріп ұрлық жасайды. Мұны көріп қалған құзетші Жолбаев оларды тоқтатпақшы болып, соңдарынан жүгіреді. Е.Ж.Ахметов ұрланған заттарды алып қашып кетеді, ал О.Р.Қасымов. И.Т.Жолбаевты тоқтату үшін қалтасынан шақпалы пышағын алғып, И.Т.Жолбаевтың денесіне жарақат салып, қашып кетеді И.Т.Жолбаев орта дәрежеде жарақат алады.

1. Е.Ж.Ахметов пен О.Р.Қасымовтың қылмыстық жауапкершілігінің негізін көрсетіңіздер?
2. Сараптаудың қандай түрлерін жүргізу керек?
3. Таныту жүргізуудің тәтібі, оған қатысушылар кімдер?

№205

20 жасар А.Б.Асқаров өзінің жақсы көретін С.И.Жанар деген қызының өзіне көніл аудармағаны үшін, ол (Жанар) коммерциялық киоскіде түнгі кезекте

отырғанда, киоскінің есігін сыртынан жауып, оған бензин шашып от салды. Бірақ сол жерден өтіп бара жатқан бөтен кісілер С.И.Жанарды құтқарып алады, содан кейін полицияға хабар берді.С.И.Жанардыңденесікүйіп, ауырдәрежедежарақаталды.

1. Кылмыстықжауаптылықтыңнегізінкөрсетініздер.
2. А.Б.Асқаровтың іс-эрекетінсарапалаңыздар.
3. Оқиғаболғанжердеқарауғакімдерқатысады?

№206

2013 жылы 10 мамыр күні Б.Д.Жолдасов күш қолданып азаматша М.Т.Кәрімова мен жыныстық қатынасқа түскен.

Жәбірленушінің арызы бойынша 2013 жылы 12 мамыр күні Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 120 - бабынъщ I-ші бөлімі бойынша қылмыстық іс қозғалды. М.Т.Кәрімованы сот-медициналық дәрігерлік куәләндүруден өткізгенде оның жыныс мүшесінде үрыктың бар екендігі анықталды.

Жәбірленушінің жыныс мүшісінен табылған үрыктың кімдікі екінің анықтау үшін, соттық-дәрігерлік сараптау жұмысын жүргізу қажет.

Оны жүргізу үшін сілекей және қан үлгілері керек екендігін ескере отырып, Қазақстан Республикасының ҚДЖКК-нің 256,257,258,259,260-262 баптарына сәйкес тергеуші полиция лейтенанты М.М.Сагынтаев айыпталушы Б.Д.Жолдасовтан сілекей және қанның эксперименталды үлгілерін алу қажет деп қаулы шығарды.

1. Сараптама жүргізу үшін үлгілер алудың негіздері қандай, олар қандай тәртіппен орындалады?.
2. Қан мен сілекей сараптамалық зерттеу үлгілеріне жата ма?
3. Сараптамалық зерттеу үшін үлгілер алуға құқығы бар адамдар мен органдар кімдер?

4. Қазақстан Республикасының ҚІЖК-нің нормаларында көрсөлгендей сараптамалық зерттеу үшін үлгер алу кезінде жеке адам құқықтары қалай қорғалады, олардың ерекшеліктері қандай?

АЛДЫН АЛА ТЕРГЕУДІҢ ЖАЛПЫ ШАРТТАРЫ.

№207

«Нан» АҚ бас бухгалтері О.Д.Жұмабаевтің ақша ұрлау фактісі бойынша қылмыстық істі тергеу барысында, тергеуші 2012 жылдың қантар айынан бастап 2013 жылдың қазан айына дейін жасалған есеп-тіркеу құжаттарын алу туралы қаулы шығарды.

«Нан» АҚ директоры 2012-2013 жылдар бойынша есеп беру керектігін айттып, тіркеу құжаттарын беруден бас тартып, тек АҚ мөрі бастырылған құжаттардың көшірмелерін берді.

Тергеуші осы бойынша прокурорға шағымдалды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Осы жағдайда заң бұзылды деп есептеуге бола ма?
3. Тергеуші не істеуі керек?

№208

20.01.13 жылы 10.000 доллар шамасында пара алып жатқан кезінде акционерлік банктің басқарушысы М.Қ.Алтынбаев ұсталған. Тергеу барысында М.Қ.Алтынбаев басқа істеген қылмыстары да белгілі болды. Қылмыстық істі тергеудің ауыр болатынын және көптігінтергеу әрекеттерін жүргізу керек екендігін еске алып, қадағалайтын прокурор тергеу тобын құру керек деген тергеудің бастығына нұсқау берді оның жетекшісі қылып аға тергеушісі Ы.Т.Аяғановты тағайындауды тапсырды. Осы нұсқауды алып тергеу бөлімінің бастығы прокурор тағайындаған топ жетекшісіне топ құр деп тапсырма берді.

Аға тергеуші Ы.Т.Аяганов істі өз өндірісіне алып, қаулыда тергеу тобының 5 мүшесін көрсетіп оларды басқа істер бойынша қылмыстық іс жүргізуінен босатуды талап етті.

1. Жағдайға баға беріңіз.
2. Прокурордың шешімі дұрыс па?
3. Тергеу тобын құрудың процессуалдық тәртібі қалай жүргізіледі?

№209

Б.С.Досмағанбетовтың қылмыстық ісін тергеу барысында оның бұзакылық жасау кезінде «женіл дәрежедегі олигофрения» жүйке ауруымен ауырғаны және дәрігер-психиатр бақылауында жүргені анықталды. Осы диагноз психиатриялық сараптау қорытындысымен дәлелденген соң аға анықтаушы Е.Фарифоллаев істің тергеуге жататындығымен байланысты қылмыстық істі тергеу бөлімшесіне беру туралы қаулы шығарып, аудандық ПО бастығына қаулыны бекітуге жіберді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Аға анықтаушы мен ПО бастығының әрекеттері заңды ма?
3. Қылмыстық істің тергеуге жататындығы қалай анықталды?

№210

Алдын ала тексеру барысында А.Е.Жахаев ұсталды, және оның әскери қызметтен жалтару мақсатында, әскери бөлімді өз еркімен тастап кеткені туралы ақпарат келіп түсті. Әскери бөлім басқармасына жедел хат жіберіп, оның әскери қызметтеннен жалтару мақсатында бөлімді тастап кеткеніне дәлелдеме алып, анықтама органының бастығы А.Е.Жахаевті ұстаяу және қылмыстық іс қозғау туралы нұсқау берді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Осы жағдайда алдын ала тергеудің қандайда болмасын жалпы шарттары бұзылды ма?
3. Анықтама органының бастығының әрекеті заңды ма?

№211

Kісі өлтірумен байланысты бірқатар қылмыстарды тергеу кезінде ҚПБ-ң тергеушісі Н.Н.Абдулин, Қ.О.Әкімов, М.И.Әшімбаев, Т.Т.Садуакасов деген адамдарды үстады. Тергеу барысында осы қылмыстардың ұйымдастыруышы М.И.Әшімбаев болып анықталды және оның жасаған қылмыстарының бірі ҰҚҚ тергеуіне жататындығы анықталды. ҰҚ органы М.И.Әшімбаевтің ісін беруге сұрау салды, тергеуші М.И.Әшімбаевқа қытысты істің материалдарын бөліп ҰҚҚ тергеушісіне берді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеушінің әрекеті занды ма?
3. Осы жағдайда тергеу ретін кім анықтайты?
4. Исті тергеу ретімен беру тәртібі қалай?

№212

Жасалған қылмыс фактісі бойынша тергеуші А.С.Бекенов қылмыстық іс қозғады. Қаулының қарар бөлігінде: 1) Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 178 бапта көрсетілген қылмыс белгілері бойынша қылмыстық іс қозғалсын; 2) Бұл шешім туралы мүдделі адамдарға хабарлансын; 3) Қаулының көшірмесін 24 сағаттың ішінде прокурорға жіберілсін - деп көрсетілген. Прокурор, қылмыстық істің зандылығы мен негізділігін тексеру кезінде, тергеугшіге қаулыда өз өндірісіне істі қабылдау туралы шешім, көрсетілмегенін айтады. Тергеуші бұл істі өзі қозғады, яғни басқадан алынған іс еместігін айтты.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Қандай қателіктер жіберілді?
3. Алдын ала тергеуді бастау тәртібі қандай?

№213

Фабрика аумағынан үй жиһаздардың ұрлығын тергеу кезінде Б.Б.Бектұрғанов үй жиһаздарының бірнеше рет ұрлауының себебі қойманың құзетінің дұрыс жұмыс істемеуі деп анықтады. Тергеуші қойманың қабыргаларына, терезелеріне және есіктеріне сигнализация бекітуді және қойма бөлмелерінің құзетшілерін әр сағат сайын тексеруді қамтамасыз ету үшін фабрика директоры Т.О.Бермұхамедовқа үйгарым ұсынады. Үйгарым алған уақыттан бастап екі ай ішінде орындалуы туралы хабарлауын талап етті.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеуші дұрыс істеді ме?
3. Қабылданаған шара туралы қандай мерзім ішінде хабарлауы қажет?
4. Үйгарымның орындалмағаны үшін тұлға қандай жауапкершілікке тартылады?

№214

Қылмыстық істі тергеу барысында іс бойынша айыпкер М.Е.Бұрханов жүйке ауруымен ауыратыны және интеллектуалдық жағдайының дәрежесі 14 жастағы жасөспірімнің мінезіне сәйкес келетіні туралы тергеуші сараптау актісін алды. Қазақстан Республикасының ҚІЖК 202 бабын басшылыққа алып тергеуші М.Е.Бұрхановтың іске қатысуға мүмкіндігі бар деп қаулы шығарған, яғни Бұрханов көрсетулер беруге және болып жатқан жағдайларды талдауға, сонымен қатар өзінің әрекетіне жауап беруге мүмкіндігі бар деп тапқаны туралы қаулы шығарды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Қазақстан Республикасының ҚІЖК көрсетілмеген қаулы шығаруга тергеуші құқылы ма?
3. Тергеушінің шешімі заңды ма?

№215

Күә Н.Ұ.Дүйсенғалиев жауап беру барысында қылмыскерлердің нақты қандай киім кигенін білмей тұрғанын айтқан, осы себепке байланысты тергеуші экстрасенс С.А.Ертаевты шақырған. Тергеуші мен қуәнің келісімімен, С.А.Ертаев Н.Ұ.Дүйсенғалиевты гипноз әсеріне келтіру нәтижесінде, Н.Ұ.Дүйсенғалиев қылмыскердің толық бейнесін берген. Соныңда Н.Ұ.Дүйсенғалиевты гипноз әсерінен шығарған. Осы жағдай хаттамада көрсетілген.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеушінің әрекеті заңды ма?
3. Осындай әдіспен алынған мәліметтердің дәлелдемелік күші бола ма?

№216

Ұйымдақсан қылмыстық топ жасаған қылмыс бойынша қылмыстық істі тергеу барысында айыпталуышы З.С.Есенбаев істі тергеушілер тобы жүргізіп жатқаны туралы білді. Кейін тергеушіден тергеу тобын құру туралы қаулымен таныстыруын талап етті. Тергеуші алдын ала тергеу деректерін жария етуге болмайды деп, З.С.Есенбаевтың өтінішін орындаудан бас тартады.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Тергеушілер тобының тергеуді жүргізу шарты қандай?
3. Тергеу мәліметтерінің жарияланбау шегі қандай?

ТЕРГЕУ ӘРЕКЕТТЕРІ.

№217

Қазақстан Республикасының ҚІЖК-ң 132 бабына сәйкес Ағадыр станциясының поезд аялдамасында Ш.Г.Есімовтың мүлкін ұрлағаны үшін Д.Ж. Элиава ұсталды.

Тергеушінің қаулысымен іске аудармашы ретінде Д.Ж. Элиаванің қайын сінілісі В.О. Лемонджава қатыстырылды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Қылмыстық-процессуалдық қудалауды жүзеге асыруши тергеуші әрекетінің дұрыстылығын бағалаңыз.
3. Аудармашының іске қатысуының қылмыстық-процессуалдық тәртібі қандай?

№218

Қарағанды қаласы ПБ аға тергеушісі С.Алимбаевтың өндірісінде Қазақстан Республикасының ҚК-ң 120 бабының белгілері бойышиа 2013 жылы 22 наурызда қозғалған қылмыстық іс болған. Тергеу барысында Саран қаласының тұрғыны Б.М.Жұмабековтың осы іс бойынша қылмыс жасағаны далелденді. Сонымен қатар Б.М.Жұмабеков тұрғылықты жерінде 2013 жылы 19 ақпан күні басқа қылмыс жасағандығы анықталды.

1. Тергеу органы не істей керек?
2. Қылмыстық істерді біріктіру тәртібі қандай, біріктірілген істер бойынша тергеу мерзімі қалай есептеледі?

№219

Жедел тергеу тобының жетекшісі айыпталушыға бұлтартпау шарасы ретінде қамауға алуды қолдану және

беттестіру жүргізу туралы тергеушіге тапсырма берді. Тергеуші іс бойынша жиналған дәлелдемелер бұлтартпау шарасы ретінде қамауға алушы қолдануға негіз бермейді, ал беттестіру жүргізу тектакалық жағдаймен байланысты әлі ертерек деген шешімге келді.

1. Тергеуші мен жедел тергеу тобының жетекшісінің әрекеттерін бағалаңыздар.
2. Тергеушінің тәуелсіздігі және процессуалдық дербестігі деген үғымдарды қалай түсінесіздер.

№220

Абай қаласының ПБ тергеушісі А.Е.Қайыржанов бір іс бойынша куәлер Е.Н.Ибраимов пен Т.Р.Ыдырысовты жауап алу үшін сағат 10-ға шақырды, куәлер тергеушінің кабинетінде бірге отырып, бір бірінің жауаптарының толықтыра отырып, өздеріне белгілі жағдайды айтып берді.

1. Тергеушінің әрекетін бағалаңыздар.
2. Куәлерден жауап алу тәртібі қандай?

№221

Күә ретінде жауап алуға шақырылған Т.Ш.Қанаев тергеушіге телефон арқылы өзінің ауруына байланысты жауап беруге келе алмайтыны туралы хабарлады. Сосын тергеуші Ы.І.Кәрібжанов, телефон арқылы барлық керекті сұрақтарды анықтап, айтылған мәліметтерді хаттамаға жазып, кешке таман участкелік инспекторды жауап алу хаттамасына қол қойдыру үшін күәнің үйіне жіберді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Жауап алушы процессуалдық тәртібі қандай?
3. Т.Ш.Қанаевтан жауап алу хаттамасын бағалаңыз.
Дәлелдемелік маңызы қандай?

№222

Қазақстан Республикасының ҚҚ-н 233 бабы бойынша қылмыстық жауапкершілікке тартылған Д.Н.Қожахметов қылмыстық топтың белсенді мүшелерінің бірі. Ол алдын ала тергеу барысында тергеуші К.Е.Арыстанов оқиға болған жерді менің адвокатымды қатыстырмай жүргізді деп, сол себепті менің қорғану құқығымды бұзды деп сотқа арызданған.

Сот оның арызын алғып, заңның өрескел бұзылуы деп танып, қылмыстық істі қосымша тергеуге жіберген.

1. Жағдайды бағаланыздар.
2. Соттың әрекетіне баға берініздер.
3. Тергеу әрекеттерін жүргізуге қорғауышының қатысу тәртібі қандай?

№223

Қарағанды облысы ПБ тергеушісі А.Т.Ахмадиевтің жеке тапсырмасы бойынша, осы басқарманың қылмысты жедел іздестіру бөлімінің қызметкерлері П.Д.Рахымжанов пен У.С.Садыбеков Қ.К.Сейдумановтың пәтеріне тінту жүргізеді. Тінту аяқталғаннан кейін ПБ қызметкерлері Қ.К.Сейдумановтан жүргізілген тінту бойынша арызы бар ма деп сұрайды.

Қ.К.Сейдуманов ПБ-н қызметкерлерінің тінту жүргізіліп жатқанда қоңырау шалуға рұқсат бермегендігін және үйіне қелген Ш.М.Тінікеевті тінту аяқталғанға дейін пәтерден шығуына рұқсат бермемендігі туралы арызданады.

1. Қ.К.Сейдуманов ПБ-н қызметкерлерінің әрекетімен келіспеушілігі туралы арызды қалай толтыруы керек?
2. Тінту жүргізудің тәртібі қадай?

№224

Қарағанды облысы Сатпаев аудандық полициясының қылмысты жедел-іздестіру бөлімінің өкілі

Ә.С.Сұлтанов Л.И.Сүлеменова деген азаматшаны тонау фактісі бойынша қылмыстық істі тергеуде сезікті Ү.И.Әбдіровадан жауап алады.

Сезікті Ү.И.Әбдірова жәбірленушінің тонымен бас киімін өз үйінің шатырына тығып қойғанын айтады. Осы мәліметпен байланысты Ә.С.Сұлтанов зат алу туралы қаулы шығарып, екі күәгер алғып, айтылған заттардың жатқан жеріне келеді, бірақ тон мен бас киім сезікті Ү.И.Әбдірова айтқан жерде табылмайды.

1. Қылмысты жедел іздестіру бөлімінің өкілі қандай әрекет жасауы керек?
2. Зат алу әрекетін жүргізуге қандай негіздер керек?
3. Зат алу мен жауапты оқиға болған жерде тексеру әрекеттерінің айырмашылығы қандай?

№225

Қарағанды қаласының Қазыбек би аудандық II бөліміне жеткізілген азамат Т.С.Жетпісбаевты жеке тінту барысында одан кнопкa арқылы ашып-жабылатын қолдан жасалған пышақ алынды. Тергеуші пышақты сұық қаруға жатуы мүмкін деген оймен, сараптама жүргізу үшін оны сараптау мекемесінің қызметкери Т.С.Смайлловқа берді. Т.С.Смайллов пышақтың сұық қаруға жататындығын растап анықтама берді. Анықтама негізінде тергеуші Қазақстан Республикасының ҚК-н 251 бабыбын 4 бөлігі бойынша қылмыстық іс қозгады.

1. Т.С.Смайллов берген анықтаманың дәлелдемелік мәні қандай?
2. Осындай жағдайда сараптама жүргізу қажет пе?
3. Дәлелдемелердің қайнар көздерін атанаңдар.

№226

Қарағанды қаласы ПБ-н төргеушісі С.Д.Мамбетов Қазақстан Республикасының ҚК-н-163 бабымен қоғалған

қылмыстық іс бойынша сараптама тағайындау туралы қаулы шығарды. Тергеуші қаулыда айыпталушы Т.Ә.Тұмарбеков алынған ТТ тапаншасы жөнінде сараптама жүргізу үшін гильзілер үлгісін алуды сарапшаның өзіне жүктеді.

Сарапшы үлгілерді алып, сараптамалық зерттеулер жүргізді. Зерттеу нәтижесінде қылмыс болған жерден табылған гильза, сараптамаға жіберілген ТТ тапаншасынан атылған деген қорытынды берді.

1. Салыстырмалық зерттеулер жүргізу үшін жүргізілген үлгі алудың дұрыстығына баға берініздер.
2. Салыстырмалы зерттеулер жүргізу үшін алынған үлгілер осы іс бойынша дәлелдеме болып табыла ма?

AЙЫПТАҒУ ЖӘНЕ АЙПТАЛУШЫДАН ЖАУАП АЛУ.

№227

Қарағанды қаласы ПБ-ң тергеушісі Қ.С.Айымбетов азамат С.С.Асанов Қазақстан Республикасының ҚК-ң 178 бабтың 3 бөлімінің, «а» тармағында көрсетілген қылмысты жасағандығы үшін айыпталушы ретінде жауапқа тарту туралы қаулы шығарды. С.С.Асанов қаулымен танысып шығып, өзімнің кінәлігіндегі мойындар маймын деді, қаулыға қол қоюдан бас тартты.

1. Жағдайға талдау жасаңыздар, тергеуші не істеуі керек?
2. ҚІЖК-нің қай бабында айып тағу тәртібі көрсетілген?

№228

К.Н.Бағдаулетов жасы кәмелетке толмаған Т.З.Ерденовтын күрткасын, қол сағатын және 15.500 тенге ақшасын алып койған. Тергеуші К.Н.Бағдаулетовты айыпталушы ретінде жауапқа тарту үшін жеткілікті дәлелдемелер жинаған.

1. Жағдайды талдаңыздар.
2. Тергеуші қандай процессыалдық құжат жазуы керек?
3. Өз қалауының бойынша керек мәліметтерді келтіріп іс жүргізушілік (процессыалдық) құжат толтырыңыз.

№229

Тергеуші сезікті А.С.Базарбаевқа бұлтартпау шарасы ретінде, ешқайда кетпеу туралы қолхат алууды қолданған, сосын жеті тәулік өткен соң оны айыпталушы ретінде жауапқа тартатының хабарлаған. АС.Базарбаевқа. айып тағар кезде тек қорғаушысының қатысуымен ғана болатының, ал ол келгенише ешқандай тергеулік әрекетке қатыспайтынын айтты.

1. Жағдайды талдаңыздар.
2. А.С.Базарбаевтың әрекеті дұрыс па?
3. Тергеушінің іс-әрекеті қандай болу керек?
4. Қорғаушының іске қатысу тәртібі қандай?

№230

Қойма менгерушісі И.Л.Татиеваның салақтығы нәтижесінде қымбат тұратын мүліктер бұзылған. Осыған байланысты қылмыстық іс қозғалып, жеткілікті дәлелдемелер жиналып, И.Л.Татиева айыпталушы ретінде жауапқа тартылды. Оған өзінің лауазымдық міндетіне салақ қараған деп айып тағылған. Осының нәтижесінде мекеме 25.000 тенгеге шығынга ұшырады. Одан әрі тергеу барысында келтірілген шығынның бағасы 185.000 тенгеге өсken.

1. Жағдайды талдаңыздар.
2. Бұл жағдайда тергеуші не істеуі керек?
3. Іс материалдарында бұл жағдай қалай көрсетілуі керек?

4. Жаңа айып тағу үшін негізгі қажетті мәліметтерді келтіріп, тиісті іс жүргізушілік (процессуалдық) құжат толтырыныз.

№231

Қарағанды қаласы ПБ-н тергеушісі капитан А.Д.Аязбеков сезікті Қ.И.Қаппасоваға танысу үшін айыпталушы ретінде жауапқа тарту туралы қаулысын берді, сонымен қатар оның не үшін айыпталғанын және құқықтарын түсіндірді. Сосын тергеуші айыпталушыны қаулыға, қаулымен танысқанын дәлелі ретінде, қол қоюын ұсынды.

Айыпталушы өзін кінәлі емеспін деп бұл талапты орындаудан бас тартты. Сонымен бірге айыпталушы ретінде жауапқа тарту туралы қаулының көшірмесін беруін сұрап, оны оқып, түсіну үшін біршама уақыт керек екендігін айтқан.

1. Жағдайды талдаңыздар.
2. Айып тағу басқа ҚІЖК-н қандай нормаларымен реттеледі?
3. Осы жағдайда тергеуші не істеуі керек?
4. Айыпталушы ретінде жауапқа тарту туралы қаулының маңызы қандай?

№232

А.Р.Артықбаев өзімен бірге қылмысқа қатысқан Ф.Ж.Әжіқұловқа айыпталушы ретінде жауапқа тарту туралы қаулы шыққанын біліп, қылмыстық жауапкершілікten жалтару үшін, өзінің тұрғылықты мекен жайын тастап қашып кеткен.

1. Жағдайды талдаңыздар.
2. Артықбаевқа тергеуші қандай іс жүргізу-шілік (процессуалдық), шешім қабылдауы керек?

3. Бұл жағдайда А.Р.Артықбаевты айыпталуши ретінде жауапқа тарту туралы қаулымен таныстыру мерзімін қалай есептеу керек?

№233

П.П.Бегентаев пен Т.Б.Бектұрганов Қазақстан Республикасының ҚҚ-ң 175 баптың 3-ші бөлімі, «а» тармағында көрсетілген қылмыс жасағаны үшін қылмыстық жауапкершілікке тартылған қылмыстық, істі тергеуден барысында, күә ретінде жауап берген азамат Т.И.Салин, П.П.Бегентаев пен Т.Б.Бектұрганов тергеудің бастапқы кезеңінде келтірген алибилерін раставды.

Одан кейін Т.И.Салиннің П.П.Бегентаев және Т.Б.Бектұргановпен қылмысты бірге жасағандығы анықталды. Қазіргі кезде Т.И.Салин өзінің бұрынғы түрган жеріндегі тіркеуден шығып, облысттан тыс жерге мекенжайын ауыстырып алған.

1. Жағдайды талдаңыздар.
2. П.П.Бегентаев пен Т.Б.Бектұргановқа жаңадан айып тағуға негіз бар ма?
3. Бұрын күә ретінде жауап алынған адамға айып тағылу мүмкін бе?

№234

Бұрын 2011 жылы 15 мамырда Омск қалалық сотымен РФ ҚҚ-ң 144 бабының 1 бөлімінде көрсетілген қылмысты жасағаны үшін 2 жылға бас бостандығынан айыруға сотталған, Қазақстан Республикасының азаматы А.Н.Билембаев жазасын өтеп шыққаннан кейін, 2013 жылы 20 маусымда Қарағандыға келіп, азамат Д.Ж.Жакуповтың меншігіндегі мотоциклін ұрлаған. Жәбірленуші ұрланған мотоциклдің құнын 250.000 мың теңгеге бағалаған.

1. Жағдайды талдаңыздар.
2. Азамат А.Н.Бишембаев істеген қылмыстық құрамын анықтаңыз.
3. Өз қалауының бойынша қажетті мәліметтерді келтіріп, А.Н.Бишембаевты қылмыстық жауапкершілікке тарту туралы іс жүргізушілік (процессуалдық) құжат толтырыңыз.

№235

Тергеуші М.Ы.Адамбаевты айыпталушы ретінде жауапқа тарту туралы қаулы шығарып, оған шақыру қағазын жіберді. Белгіленген уақытқа М.Ы.Адамбаев келмеді.

Айып тағу мерзімі қылмыстық-процессуалдық заңмен шектелетінін білетін тергеуші М.Ы.Адамбаевке екінші рет шақырту қағазын жіберді. Бірақ М.Ы.Адамбаев бұл жолы да келмеген.

1. Жағдайды талдаңыздар.
2. Айыпталушы ретінде жауапқа тарту туралы қаулымен таныстыру мерзімін қалай есептеу керек?
3. Айдал әкелуге болама, оның тәртібі қандай

ҚЫЛМЫСТЫҚ ИС ЖҮРГІЗУШІЛІК (ПРОЦЕСУАЛДЫ) МӘЖБҮРЛЕУ ШАРАЛАРЫ.

№236

2013 жылы желтоқсан айының 21 күні кешкі сағат 8-дің щамасында Қарағанды қаласы Қазыбек би ауданының Қ.Сэтпаев көшесіндегі үйлер ауласынан көмекке шакырған әйелдің аңы дауысы естілді. Жақын арада жүрген патруль күзеттшілері аулаға жүгіріп келгенде, К.Н.Жамалова деген әйелдің басындағы құндызы бөркін бір адамның жұлып алып, «Шахтер» аланына қарай жүгіріп кеткенін айтты.

Қолданған шаралармен жасы кәмелетке толмаған А.Р.Дінішев ұсталды. Оны жәбірленуші К.Н.Жамалова

танды, бірақ оның қолында бөрік болмай шықты, А.Р.Дінішев бөрікті алғанын мойындамады.

Тексере келе А.Р.Дінішевтің бұрын адам тонағаны үшін бір жылға шартты түрде сottалғаны белгілі болды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Қылмыстық іс жүргізу заңында сезікті ретінде ұстау мақсаты қандай?
3. Осы жағдайда сезіктіні ұстауға негіз бар ма?
4. А.Р.Дінішевтың бұрын сottалғандығы оны сезікті ретінде ұстауға негіз бола ма?
5. Егер А.Р.Дінішев қылмыс жасағанын мойындаса, ал оны жәбірленуші танымаса, қандай шешім қабылдар едініздер.

№237

«Айдабол» атты акционерлік серіктестестіктің бастығы А.Т.Балықбаев «Бахыт» атты акционерлік қоғаммен, олардың, бидайларын сатып беруге, делдалдық көмек көрсетуге келісім жасады. 2012 жылдың 10-шілдесінен 30-шы тамызына дейін «Айдабол» акционерлік қоғамы 286 млн. теңгеге бидай сатып, сол жұмысы үшін 100 тонна бидай алды. Бірақ, осы шартты заңды түрде рәсімдемеді, онымен қоймай 100 тонна бидайды сатып алынғаны жөнінде жалған құжат толтырды.

Бұл жағдай «Айдабол» АҚ-ның шаруашылық, және қаржы жұмыстарын тексергенде әшкереленіп, Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 218 және 222 бабына сәйкес қылмыстық іс қозгалды.

Жедел іздестіру жұмыстарын жүргізгенде Балықбаевтың өз үйін және мұліктерім сатып алушылар іздең жүргенін және Қазақстан Республикасынан кетейін деп жүргені белгілі болды.

Тергеуші А.Т.Балықбаевты сезікті ретінде ұстауға шешім қабылдады.

1. Жағдайды бағалап, А.Т.Балықбаевты ұстаяға негіздің жеткіліктілігін көрсетініздер.
2. «Өзге де деректер» деген ұстай негізін сіздер қалай түсінесіздер?
3. Ұстaudың шарттарын атаңыздар.
4. Сезіктіні ұстайдың іс жүргізушілік (процессуалдық) тәртібі қандай?

№238

2012 жылдың 15 шілдесінде 15 сағат 35 минутта Нұра ауданының полиция бөлімінің кезекшісіне пәтер тоналды деген телефон арқылы хабар түсті. Оқиға болған жерде жедел-тергеу тобы келгенде пәтер иесі былай деп мәлімдеді: Үйіне кірсе бір белгісіз адам іште жүр екен, ол қолына түскен табуреткамен белгісіз адамды ұрганда, ол құлап түсіп есінен талып қалған соң, оның қолын кендір жіппен байлап қалтасын қарағанда алтын алқа, сырға, екі жүзік және З.И.Адамбекованаң атына толтырылған түзеу колониясынан босатылған анықтама шықты. Алған заттарын қайтадан оның қалтасына салып, көршілерді және полиция қызметкерлерін шақырды.

Сағат 17-де ұсталған адам полиция бөліміне жеткізілді де ол әкелген адамдар тіркейтін журналға жазылды. 20-сағатта тергеуші қылмыстық іс қозғауға қаулы шығарды да, З.И.Адамбековадан жауап алып, 20-сағат 30 минутта оған ұстай туралы қаулы шығарды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Пәтер иесісі үйіне кірген адамды сондай әдіспен ұстаяға құқығы бар ма?
3. Жәбірленуші ұрыны тінтуге құқысы бар ма, тергеуші оны қалай бағалайды?
4. Қай мезгілден бастап ұстай мерзімі саналады.
5. Тергеуші қылмыстық істер жүргізу заңын бұзды ма?

№239

2012 жылы 15 наурыз күні сағат 14.10 минут кеткеде тергеуші Б.Д.Шәріповты Қазақстан Республикасы ҚК-нің 175 бабының 2-ші тармағында көрсетілген қылмыс жасағаны үшін ұстau туралы хаттама толтырды. 20 сағат 30 минутта Б.Д.Шәріповты уақытша ұстau органының басытығы өз қаулысымен босатып жіберіп, тергеушіге және прокурорға жазбаша хабар жіберді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Шәріповты босатуға қандай негіздер болды?
3. Ұстau изоляторының бастығы дұрыс шешім қолданды ма?
4. Ұстaudың мерзімі қалай саналады?
5. Босатылған адамға қандай құжат беріледі?

№240

Топ құрып шабуыл жасап кісілер тонаған үшін И.И.Пернебеков ұсталып, уақытша қамау изоляторына орналастырылды. Тергеуші қылмыстық топтың басқа мүшелері әлі белгісіз, соңдықтан оның туыстары топ мүшелеріне хабар беріп қояды дегенді желеу етіп, И.И.Пернебековтің туыскандарына оның ұсталғаны жөнінде хабар беруді кейінге қалдыруды сұрап прокурорға келді.

Прокурор ешқандай дәлелсіз тергеушінің сұрауын орындамай, оған тез арада И.И.Пернебековтың туыстарына хабар етіуін талап етті. Тергеуші И.И.Пернебековтың туыстарына хабар берді де, оның көшірмесін іске тіркеп қойды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Сезіктінің туыстарына оның ұсталғандығы туралы хабарлау тәртібі қандай?
3. Егер сот қамауға алу туралы санкция бермесе, не себепті бермегені туралы тергеушіге дәлелдей ме?
4. Прокурор шешіміне тергеуші шағым келтіруге құқылы ма?

№241

Теміртау қаласының ішкі істер басқармасының анықтаушысы Қ.Қ.Қозыбаева Қазақстан Республикасының ҚК-нің 223 бабының «1» тармағы бойынша қылмыстық жауапқа тартылған И.И.Камалиевтің Теміртау қаласынан тыс жерге кету ниеті барлығы туралы хабар алды.

Қ.Қ.Қозыбаева айыпталушы И.И.Камалиевті айдағап алып келіп, одан жауап алу барысында, оның қолында Алматы қаласына жүретін поездға билеті барын біліп, хаттама толтырып, оны уақытша ұстай изоляторына камады.

Прокурор И.И.Камалиевтің ұсталауды туралы хабар алғаннан соң, тез арада оны босату туралы қаулы шығарды да, оны уақытша ұстай изоляторының бастығына жіберді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Камалиевті ұстаяға негіз бар ма?
3. Осы жағдайда анықтаушы мен прокурордың әрекеттері дұрыс па?
4. Сезіктің ұстая туралы шешімді анықтаушы немесе анықтама органды шығара ма?

№242

Қазақстан Республикасының ҚК-нің 178 бабының «2» тармағы бойынша К.Р.Әлібековаға айып тағылды. К.Р.Әлібекова өзінің қылмыс жасағанын толық мойындады. Бірақ қылмысты мас күйінде, бұрын сottалған М.И.Тұбірхановтың ықпалымен жасадым деді.

Тергеуші А.А.Төлеуов айыбын таққаннан соң К.Р.Әлібековаға бұлтартпау шаrasы ретінде ешкайда кетпеу және өзін дұрыс ұстая туралы қолхат алып қоя берді. Өзінің шешімін тергеуші айыпталушының тұракты орны бар, жұмыс бойынша жақсы мінездемесі бар, қылмысты бірінші рет жасап отыр, сондықтан басы бос болса да тергеу және сottан бой тасалап кетпес деп негіздеді.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Бұлтартпау шарасы ретінде ешқайда кетпеу және өзін дұрыс ұстau туралы қолхат беру дұрыс қолданды ма?
3. Бұлтартпау шарасын қолдану барысында қандай жағдайлар ескеріледі?
4. Бұлтартпау шарасын қолданудың процессуалдық тәртібі қандай ?

№243

2013 жылы 29 қыркүйек күні Қарағанды қаласының Құрлысшылар даңғылы 41-ші үйдің подвалында жасы қемелетке толмаған Н.И.Ксенинаны зорлаған деп сезіктелген жасы қемелетке толмаған А.Д.Шакенбаев ұсталды.

Н.И.Ксенинаның берген жауабында А.Д.Шакенбаев подъездің алдында өтіп бара жатқан Ксенинаны подвалға апарып зорлаған. А.Д.Шакенбаев қылымыс жасамағанын айтты. Сонымен бірге тергеу барысында оның қылымысқа қатысқаны жөнінде басқа дәлелдемелер табылмады.

Ұстau мерзімі өткеннен соң, тергеуші бұлтартпау шарасы ретінде А.Д.Шакенбаевқа қамауға алу шарасын қолдануы туралы қаулы шығарды.

Оз шешімін тергеуші А.Д.Шакенбаевтың Қарағандыда жақын туыстарының үйінде тұратынын, өзі Жезқазған қаласынан келгенін, соңдықтан оның бой тасалап кетуі мүмкін екенін негіз етті.

Судья А.Д.Шакенбаевті қамауға алу бұлтартпау шарасын қолдамады, айыпталушыны туыстарының карауына беру шарасын ұсынды.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Жасы қемелетке толмағандарды қамауға алуға бола ма?
3. Осы жағдайда А.Д.Шакенбаевті қамауға алуға бола ма?

4. Кәмелетке толмағанды қарауына берудің тәртібі қандай?
5. Қарауына берген адамдар өздерінің міндеттерінен бас тарта ала ма?

№244

Бұрын мүлік ұрлағаны үшін үш рет сottалған, ешқайда жұмыс істемейтін Ресей азаматы С.А.Абросимовке Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 187-бабының «1» тармағы бойынша айып тағылды.

Анықтаушы бұлтартпау шарасы ретінде қамауға алу қаулысын шығарып, судьяға санкция алуға барды.

Судья занды негіз жоқ деп айыпталушины қамауға алуға санкция берген жоқ.

1. Жағдайды бағалаңыздар.
2. Судьяның шешімі дұрыс па?
3. Егер С.А.Абросимов Қарағандыға жол-жөнекей соғып қылмыс жасаса, тергеушінің шешімі дұрыс бола ма?
4. Басқа мемлекеттің азаматын немесе азаматтығы жоқ, адамдарды ұстауга немесе бұлтартпау шарасын қолдануға бола ма?
5. Анықтаушының бұлтартпау шарасын қолдану туралы шығарған қаулысын аныктама органының бастығы бекітеме?

№245

ІМ-нің тергеушісі А.Б.Базарханов взвод командирі лейтенант Ө.Н.Абжановқа Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 175 бабының 2-ші тармағында көрсетілген қылмыс жасағаны үшін айып тағып, оны әскери бөлім басқармасының байқауына беру туралы бұлтартпау шарасын қолданды.

Ө.Н.Абжановты байқауды тергеуші әскери борышын өтеп жатқан №21110 әскери бөлімнің басқармасына жүктеді.

Біраз уакыттан соң тергеуші Ө.Н.Абжановтың тергеу орнына шақыру туралы қағазын, Ө.Н.Абжановтің қызмет жасап жүрген әскери бөлім бастығының атына жіберді. Бірақ Ө.Н.Абжанов келген жоқ. Осыған байланысты тергеуші бұлтартпау шарасын өзгертіп, қамауға алу қаулысын шығарды.

1. Осы жағдайды бағалаңыздар.
2. Көрсетілген бұлтартпау шаралары орта дәрежедегі әскери басшыларға қолдана ма?
3. Тергеуші дұрыс шешім қабылдады ма?
4. Жеңіл бұлтартпау шарасын ауыр бұлтартпау шарасына өзгертудің негізі қандай?
5. Айыпталушины шақыру тәртібі қандай?

№246

Автокөлік айдалап кеткені үшін сезікті ретінде Р.И.Ғалиев ұсталғаннан он сағат өткен соң, оның әкесі мен шешесі тергеушіге, олардың балаларына бұлтартпау шарасы ретінде жеке кепілдікті қолдануды сұрады. Өздері қалаған уақытта балаларының келуін және өзін дұрыс ұстауына кепіл береміз деп уәде берді.

Тергеуші өзінің қаулысымен Р.И.Ғалиевті уакытша ұстау изоляторынан босатты да, бұлтартпау шарасы ретінде жеке кепілдікті қолданды.

Біраз уақыт өткен соң Р.И.Ғалиев тағыда машина қуып кетуге ыңғайланып жатқанда ұсталды. Оның әкес-шешесі тағыда тергеушіге өтініш жасап, оған бұлтартпау шарасы ретінде жеке кепілдікті қолдануды сұрады. Бірақ осы жолы тергеуші оны қабылдамады. Өзінің шешімін ол И.Р.Ғалиевтің алдында қолданған бұлтартпау шарасының талаптарын орындамағанын, оған сенімнің жоқтығын дәлелдеді.

1. Жағдайды бағаланыздар.
2. Тергеуші судьяның келісімінсіз ұсталған сезіктіні босата ала ма?
3. Бұлтартпау шарасын өзгертудің қандай негіздері болды?
4. Тергеуші айыпталушының әке-шешесінің ұсынысымен бұлтартпау шарасын өзгерте ала ма?
5. Сенімнің болмауы деген терминді қалай түсінесіз?

АЛДЫН АЛА ТЕРГЕУДІ ТОҚТАТА ТҮРУ ЖӘНЕ ҚАЙТА ЖАЛҒАСТЫРУҒА АРНАЛҒАН ЕСЕП.

№247

Қарағанды облысының, Шет ауданының тұрғыны қойши Б.Н.Мұсұпов Қарағанды каласында автокөлікпен келе жатып, жол ережесін бұзу нәтижесінде азамат М.Д.Нұралинға орта деңгейдегі дене жаракатын тигізді. Осы жағдай бойынша қылмыстық іс қозғалды. Б.Н.Мұсұповтың жеке басының жағдайын және қойши болып істейтінін еске алып, тергеуші бұлтартпау шарасы ретінде ешқайда кетпеу және өзін дұрыс ұсташа туралы қолхат алды, оған мекен жайына баруға рықсат берді және тергеуші шақырғанда ішкі істер органына уақытында келуін талап етті. Алдын-ала тергеу аяқталғаннан кейін, тергеуші қылмыстық істің құжаттарымен таныстыру үшін Б.Н.Мұсұповты шақырды. Бірақ совхоз басшыларынан Б.Н.Мұсұпов алыс қыстақта екені туралы, боранның күштілігінен қыстақпен байланыстың жоқ екені, жолдың бәрін қар алып калғаны туралы ресімі хабар алды.

1. Болған уақығаға баға береніз, тергеуші қандай шешім қабылдауы керек?
2. Өз жауабынды заңға сәйкес, көрсетілген фактілерге негізделп беріңіз.

№248

Есірткі заттарды зансыз сатып алып сақтағаны үшін қылмыстық жауапкершілікке тартылған Р.К.Мәлібеков, есірткі заттарды Гоголь көшесінде өзіне таныс емес тау халқына ұқсайтын әйелден алғанын мойындарап жауап берді, ол әйел өзің «Роза» деп таныстырганын айтады. Тергеуші тергеу жұмыстарын бітіріп, айыптау қорытындысымен істі прокурорға жіберді.

1. Тергеуші «Роза» деген әйелге қатысты қандай процессуалдық шешімдер қабылдауы керек?
2. Есірткі заттарды сатқан белгісіз адамды анықтау үшін тергеуші қандай іс-әрекеттер жүргізуі керек?
3. Р.К.Мәлибеков туралы қылмыстық істі сот «Розасызы» (есірткі затты сатқан адамсыз) қарауы мүмкін бе?

№249

Бөтен мұлікті ұрлағандары үшін жедел іздестіру бөлімнің қызыметкерлері 5-адамнан тұратын топты ұстады. Тергеу барысында топтың ішіндегі біреуі – Ж.Н.Амангелді деген азаматтын жасы көмілетке толмағандығы анықталды.

1. Көрсетілген жағдаймен байланысты тергеуші қандай процессуалдық шешім қабылдауы керек?
2. Қабылданған шешімге байланысты қандай процессуалдық құжат шығару қажет?

№250

Казыбек би ауданының судьясы И.М.Жамбаев Қазақстан Республикасының ҚК-нің 120 бабының 1 бөліміне сәйкес азамат Т.И.Омаровқа қары қозғалған істі тергеу кезінде, жәбірленуші В.И.Светлованы шақырды. Сотқа келген В.И.Светлованың көршісі азамат М.С.Қапалов, шешесі қатты ауырып жатыр деген хабар алғып, В.И.Светлова жедел Рессейге кеткендігін айтты.

Судья И.М.Жамбаев жәбірленуші В.И.Светлованың бұрын берілген жауаптары негізінде, істі қарап, айыптау үкімін шығарды.

1. Егер жеке айыптау ісін қарау кезінде, жәбірленуші Қазақстан Республикасының территориясынан сырт жерде жүрсе, судья қандай шешім қабылдау керек?
2. Судья осы жағдайда дұрыс шешім қабылдадыма, жалпы сотталушы сот мәжілісіне қатыспаса, істі қарауға бола ма?

№251

Бөтен адамның мүлкін ұрлағаны үшін жауапқа тартылған Ұ.Р.Мысанов тергеуден қашып жүр деп, тергеуші оған іздеу салады. Тергеу мерзімі өткеннен кейін, Қазақстан Республикасының ҚІЖК-нің 50-бабының 2-бөліміне сәйкес алдын ала тергеу жүргізілуі тоқтатылады. Ұ.Р.Мысанов ұсталғаннан кейін, тергеуші оның қорғаушысына хабарлайды. Ұ.Р.Мысановтан қайта жауап алып, бұлтартпау шаrasы ретінде қамауды қолданып тұтқындайды. Тергеу біткесін тергеуші жәбірленуші содан кейін айыпталушыны істің құжаттарымен таныстырды.

1. Болған жағдайга баға беріңіз.
2. Тоқтатыла тұрған алдын ала тергеуді қайта жалғастырғанда тергеушіге қандай іс-әрекеттер жасау керек?

№252

Бөтен мүлікті жасырып ұрлаған жағдай бойынша қылмыстық істі тергеп, тергеуші Т.С.Сартпаев жүргізілуі мүмкін барлық іс-әрекетті орындалп, қылмыс жасаған адам анықталмағансон, алдын ала тергеуді тоқтатып қылмыстық істі архивке тапсырды. Біраз мерзім өткеннен кейін

жәбірленуші З.Л.Тұрынбекова тергеушіге келіп, сол өзі тұратын үйдің подъезінен ұрлық болған күні екі жас баланың З.Л.Тұрынбекованаң сөмкелерін көтеріп әкетіп баражатқанын қарсы үйдегі көршілері көргендігін айтты, бұнымен қатар З.Л.Тұрынбекова ұрланған заттарының бірі-шай сервисін коммерциялық, дүнгіршекте сатуға қойылғанын айтады. Тергеуші сол көршілерден жауап алып, дүнгіршектен ұрланған зат ретінде шай сервисін алды.

1. Тергеушінің іс әрекетіне баға берініз.
2. Тергеушіге қандай іс жүргізушілік (процессуалдық) шешім қабылдау керек?
3. Қабылдаған шешімдерінізді дәлелденіздер.

№253

Азамат С.С.Амангелдинге жол-көлік ержесін бұзғаны үшін тергеуші Қазақстан Республикасының ҚК-ң 296 бабының «1» бөлімі бойынша айып тағады. Амангелдиннің жеке басы мен жақсы мінездемесін еске алып, оған бұлтартпау шарасы ретінде одан ешқайда кетпеу және өзін дұрыс ұстая туралы қолхат алады.

Біраз уақыт өткеннен кейін азамат С.С.Амангелдин қызмет бабымен Қырғызстанға іс сапарға барып келуге рұқсат сұрайды. Мінезі жақсы, қызметте абройлы болғанымен байланысты тергеуші рұқсат берді. Бірақ С.С.Амангелдин тергеу аяқталғанда іспен танысуға, көліктің жоқтығынан келе алмайтынын айтып телеграмма жіберді.

1. Осы жағдайда жасаған тергеушінің іс-әрекеттеріне баға берініз.
2. Тергеуші қандай шешім қабылдау керек?

№254

2013ж. ақпанның 20-і күні, Toyota camry 30 автокөлігін жүргізіп кележатқан Р.Е.Қоянбаев жаяу жүретін

жолдың жоқтығына қарамай автокөлік жүретін жолдан өтіп баражатқан М.Т.Ермекбаевты қағып кетті. Жәбірленуши М.Т.Ермекбаев жол көлігінің уақиғасы болған жерде қайтыс болады. Осы болған оқиға бойынша 2013 жылдың 20-і ақпанда Қазақстан Республикасының ҚК-н 296-бабының «1» бөлігі бойынша қылмыстық іс қозғалды.

2013 жылдың 21-наурызында аудандық, ішкі істер бөлімінің тергеушісі Қазақстан Республикасының ҚҰЖК 37-бабының «1» бөлімінің 2-ші тармағында көрсетілген негізіне байланысты Қоянбаевқа қарсы қозғалған қылмыстық істі қысқартады.

2013 жылдың 4 наурызында Қазыбек би ауданының прокуроры тергеушінін қаулысын зансыз деп оны бұзу туралы қаулы шығарады да, істі Қазыбек би ауданының ПБ қайта тергеуге жібереді.

1. Прокурордың шешімі заңдыма?
2. Қысқартылған істердің қайта қозғап тергеу мерзімдері кандай?
3. Осы жағдайда қандай шешімдер қолдануға тиіс?

№255

Тергеу бөлімінің бастығы Қ.Қ.Тілепбердиев өзінің қаулысымен қылмыстық іс бойынша тергеу толық жүргізілмеді деген себеппен тергеуші А.Т.Ахмадиевтің қылмыстық істі қысқартып тастаған қаулысының күшін жойып, бұл іс бойынша қайта тергеу жұмыстарын жүргізу үшін сол бөлімінің тергеушісі А.А.Малтабаровқа береді.

1. Тергеу бөлімінің бастығының іс-әрекетіне баға беріңіз.
2. Тергеушінің қаулысын бұзуға кімнің құқысы бар?

№256

Қазақстан Республикасының ҚК-нің 175-бабының 1-бөлімі бойынша жауапқа тартылған азамат

П.Б.Сыздықовтың қылмыстық ісін прокурор 2013 жылдың 25-ші ақпанында сотқа жібереді. Бірақ келесі күні, яғни ақпанның 26-сі күні, сот істі қарауды бастамастан бұрын ұрлықты П.Б.Сыздықов жасаған жоқ, оны жасаған мен боламын деп Сыздықовтың жұбайы Сыздықова Айгерим Есеновна прокурорға арыз берді.

1. Осы болған уақиғаға талдау жасап баға берініздер.
2. Осы жағдайда прокурор не істеуі керек?
3. Сыздықовқа байланысты ісі қысқартуға бола ма?

№257

Тергеуші Қазақстан Республикасының ҚІЖК-н 37-бабының 1-бөлімі 4-тармағына сәйкес Б.Н.Арыстановқа қатысты №986534 қылмыстық істі қылмыстық жауапқа тарту мерзімі өтіп кеткен деп, айыпталушы Б.Н.Арыстанов қарсы болсада қысқартып тастаған.

1. Болған оқиғаға баға берініздер. Тергеушінің шешімі заңды ма?
2. Қылмыстық жауапқа тарту мерзімі өтіп кеткенде, істі қысқартудың тәртібі қандай?
3. Ескіру мерзімінің өтуіне байланысты қылмыстық жауаптылықтан босату негіздерін атаңыздар.

№258

Тергеуші прокурордың келісімі бойынша қылмыстық істі қысқартып, жәбірленушіге қабылданған шешім бойынша шағым түсіру тәртібін түсіндірген жоқ.

Жәбірленуші тергеу бөлімінің бастығына қылмыстық істің қысқартылуы бойынша арыз түсірді.

1. Қылмыстық істі қысқарту туралы шағым беру тәртібі қалай?
2. Прокурордың келісімі бойынша қысқартылған іске кім, қалай шағым бере алады?

№259

Айыпталушы С.Д.Мырзатев қылмыс жасағанын мойындап болған қылмыстың мән-жайын айтты.

Тергеу экспериментін жүргізу барысында басқа адамның көмегінсіз қылмысты С.Д.Мырзатев жалғыз істей алмайтыны дәлелденді. Бірақ айыпталушы, қылмысты жалғыз істедім деп айтқанынан қайтпады.

Алдын ала тергеу кезінде С.Д.Мырзатев жүрек ауруымен байланысты кенеттен қайтыс болды.

Тергеуші Қазақстан Республикасының ҚІЖК-нің 37-бабының 1-бөлімінің тармағы бойынша істі қысқартты.

1. Осы жағдайға байланысты тергеушінің іс-эрекетіне баға беріңіздер.
2. Осы жағдайда сіздің шешіміңіз қалай болар еді?

№260

2013 жылы 22 қаңтарында тергеуші айыпталушы М.М.Төлеғұловтың қылмыстық ісін қысқартып, айыпталушыны қабылданған шешімімен таныстырмай сол күні қылмыстық істі прокурорға жіберді.

1. Тергеушінің іс-эрекетіне баға беріңіз.
2. Қылмыстық істі қысқартудың процессуалдық тәртібі кандай?
3. Қылмыстық істі қысқарту үшін айыпталушының келісімі қажет пе?
4. Исті қысқарту туралы тергеуші шешімін кім (анықтама органдының бастығы, тергеу бөлімінің бастығы, прокурор, судья, сот) бекітіу керек?

№261

2013ж. 20 ақпанда екеуінің төбелес барысында, Т.Т.Ахметов Т.С.Алтынбековтың денсаулығына қасақана ауыр дәрежедегі зиян келтірді 22 ақпанда Т.С.Алтынбеков

сотқа М.Т.Ахметовты қылмыстық жауапқа тартуды өтініп шағым түсірді.

Екі-үш күн өткеннен кейін Т.Т.Ахметовтың туыстары Т.С.Алтынбековтан кешірім сұрап, арызды сotttan қайта алуын өтінді. Содан соң Т.С.Алтынбеков сол күні сотқа арыз жазды. Арызда менен Т.Т.Ахметов кешірім сұрады. істі қарамаңыздар, біз татуластық деп көрсетті. Ал Т.Т.Ахметовөзі татуласудан бас тартып істі сот мәжілісінде карауды талап етті. Осында жағдайға қарамастан, сот Қазақстан Республикасының ҚІЖК-ң 394 бабының 1-бөлімінің 2-ші тармағын басшылыққа алып, істі қысқартты.

1. Осы болған жағдайға баға берініз.
2. Соттың шешімі занды ма?
3. Айыптау істерін қысқарту тәртібі қандай?

№262

Жәбірленуші З.Л.Қуандықов қалалық ішкі істер басқармасының тергеу бөлімі тергеушісі К.А.Жалқыбаевқа алдын ала тергеу аяқталғаннан кейін іс материалдарымен таныспаймый деп арызданды. Оның бұл арызын тергеуші жәбірленуші ретінде тану қаулысына жазып қойды.

Одан кейін тергеушіге П.Т.Қуандықовтың өзінің райынан қайтқанын айтып қылмыстық істің материалдарымен таныстыру туралы өтінішпен - хат жазды.

П.Т.Қуандықовтың хаты тергеушіге Қазақстан Республикасының ҚІЖК-ң 275 бабының талаптарын орындау кезінде келіп түсті. Ал П.Т.Қуандықовқа қылмыстық іс бойынша алдын ала тергеудің аяқталғандығы хабарланбады.

1. Қуандықовтың өтінішін қанагаттандыруға бола ма?
2. Тергеу аяқталғаннан кейін қылмыстық іс материалдарымен кімдер танысуға құқылы, оларды таныстыру тәртібі қандай?

3. Тергеу жүріп жатқанда іс материалдарымен танысатын іске қатысушылар бар ма?
4. Іс бойынша анықтау жүргізілсе, анықтау аяқталғаннан кейін іс материалдарымен танысатын субъектілер бар ма?
5. Танысу мәселесі қалай шешіледі, тергеу мен анықтау аяқталғанда іс материалдармен танысу мәселерінің айырмашылығы бар ма?

№263

О.Б.Нұргалиевтің денсаулығына қасақана орташа ауырлықтағы зиян келтірген (ҚК-тің 104-бабының 1-ші бөлімі) азамат М.Д.Ысқақовтың қылмыстық ісі бойынша тергеуді аяқтап, Жезқазған қалалық, ішкі істер бөлімінің тергеушісі А.С.Абрахманов жәбірленуші О.Б.Нұргалиевқа тергеу аяқталды, сіз жәбірленуші ретінде менің қызмет жасайтын кабинетімде қылмыстық іс материалдарымен танысынызға болады деп хабарлады.

Келесі күні жәбірленуші істің материалдарымен толық көлемде танысқысы келетіндігін телефонмен хабарлады, бірақ оның адвокатының қазір қолы тимейтінін айтып, іс материалдарымен танысады бір жұмаға кейін калдыруды өтінді.

1. Тергеуші қандай шешім қабылдауы керек?
2. Не себептен тергеуші осы іс бойынша алдын ала тергеу жүргізді?
3. Алдын ала тергеу түрлерін атаныздар, оларды жүргізу тәртібі қандай?

№264

Қазақстан Республикасының ҚК-нің 257-бабымың 1 бөлімінде көрсетілген қылмыс белгісімен қозғалған іс бойынша анықтама жүргізу аяқталғаннан кейін, анықтама жүргізген Балхаш қаласындағы нөмірі КД-173/1 жалпы режимдегі түзеу колониясының қызметкері - ішкі істер

қызметінің аға лейтенанты А.М.Әміржанов, айыпталушы Т.Ш.Назаровқа анықтаудың аяқталғанын хабарлайды және оған істің барлық материалдармен танысуға құқығы бар екендігін түсіндіреді.

Айыпталушы Т.Ш.Назаров өзіне қорғауши керек екендігі туралы арыз береді, бірақ аға лейтенант К.С.Әміржанов анықтау өндірісіне қорғауши қатыспайды деген себеппен Т.Ш.Назаровтың өтінішін қанағаттандырмайды. Осындағы түсініктеме алғаннан кейін айыпталушы істің материалдарымен танысадан бас тартады.

1. Анықтау жүргізген К.С.Әміржановтің іс-эрекетіне баға беріңіздер.
2. Анықтама жүргізу тәртібі қандай, сottалып жазасын өтеп жатқан адамдардың қылмыстары бойынша анықтама жүргізілеме?

№265

2013 жылдың 19 сәуірінде Ерубаева көшесі 23 үйде бірге тұратын ағайынды Ербол мен Ержан Жакуповр арасында, мас күйінде болғандықтарынан, жанжал туады. Сағат 18.00 шамасында Жакупов Ерболдың әйелі өз бөлмесінен шығып, Жакупов Ержаның бөлмесі арқылы өтіп бара жатқанда дөрекі сөздер айтып, жұдырығымен әйелдің бетінен және ішінен ұрады.

Ержаның балағаттауын естіген Ербол бөлмеге жүгіріп келіп Ержанды ұрады, сүйтіп екеунің арасында төбелес басталады. Төбелес барысында Ербол қолына пышақ алып, Ержаның денесіне 12 рет жаракат салды, осыдан жәбірленуші оқиға болған жерде қайтыс болады.

Тергеуді аяктап Михайловка полиция бөлімінің тергеушісі Н.А.Ембергенов, істі сотқа жіберді.

1. Жаракаттың көптілігі қылмыстың аса қатыгездікпен жасалғандығына дәлелдеме бола ма?

2. Айыптау қорытындысына қосымша жасалатың құжаттарды атаныздар.

№266

Алдын ала тергеу аяқталғаннан кейін қалалық ішкі істер басқармасының тергеушісі Қазақстан Республикасының ҚІЖК-ң 274 және 275 баптарының талаптарын орындаады. Айыпталушы К.С.Арынбаев бірнеше өтініш берді, олардың бірәзі қанағаттандырылды.

Содан кейін тергеуші айыптау қорытындысын жасап қылмыстық істі прокурорға жіберді.

Қылмыстық істі сотқа жібергеннен кейін прокурорға жәбірленуші Т.П.Ниязбековтен, айыпталушының өтінішін орындау кезінде алынған, қосымша материалдармен тергеушінің таныстармағаны туралы шағым келіп түсті.

1. Шағым қалай шешіледі?
2. Егер шағым айыпталушыдан келіп түссе қалай шешілер еді?
3. Заң бойынша алдын ала тергеу аяқталғаннан кейін, іс материалдарымен кімдер танысуы мүмкін, істің материалдарымен танысу тәртібі қандай?

№267

Істің барлық материалдарымен танысқаннан кейін айыпталушы Р.А.Смайлов және оның қорғаушысы А.Р.Мейрамов қосымша сараптама жүргізу туралы және сотталған Ж.К.Сыздықовтан күә ретінде жауап алу туралы өтініш береді. Аудандық бөлім полициясының тергеушісі өтініштерді толық қанағаттандырды.

1. Қорғаушының өтініші бойынша жүргізілетін тергеу әрекеттеріне қорғаушы қатысама?

№268

Қазақстан Республикасының ҚҚ 176-бабының 1-бөлігі бойынша қозғалған қылмыстық ісі бойынша, азаматтық талапкердің өкілі Қазақстан Республикасының ҚІЖК-ны 274-бабының тәртіпперіне сәйкес хаттамаға қол қойғанынан кейін екі тәулік өткеннен соң, Теміртау ПБ тергеуші Б.Д.Қадырсызовке мынандай өтініш білдірді.

Алдын ала тергеуді аяқтауға болмайды, яғни қылмыстық істің материалдарында иемденген мүліктің құны төмендетілген, осыған байланысты Теміртау қаласының «Мустанг» фирмасының атынан жаңа талап арызын ұсынды. Алдында ол бұл жайды тергеушіге айтқанын, жаңа ведомстволық құжаттың дайын болмау себебіне байланысты тергеуші бұған көніл бөлмегенің, тілге тиек етеді.

1. Тергеушінің іс әрекеті қандай болу керек?

№269

Қарағанды облысы ПБ-ның тергеу бөлімінен айыптау қортындысымен түскен Қазақстан Республикасының ҚҚ-ны 180 бабында көрсетілген қылмыстық белгілер бойынша қозғалған қылмыстық істі қарап прокурор мыналарды анықтады:

- айыптау қорытындысында, айып тағу қысқартылған эпизодтарының барлығы көрсетілмегендігі.
- айыптау қортындысында, айыпталушы ретінде жауапқа тарту қаулысында қылмыстық құрамын анықтайтын белгілері толық көрсетілмегенін.

Айыпталушы ретінде жауапқа тарту қаулысында оның тегі (фамилиясы) дұрыс жазылмағандығын, ал айыптау қорытындысында дұрыс жазылғандығын анықтады.

1. Осы жағдайда прокурор қандай іс-әрекет жасауы керек?

2. Тергеушінің іс-әрекетіне баға беріңіз.
3. Осындай істі сотқа жіберуге болама?
4. Қандай шешім қабылдау керек?

№270

О.С.Тұнтеков пен А.Р.Кішкетаев жөнінде Қазақстан Республикасының ҚК-тің 175-бабы бойынша қозғалған қылмыстық ісін тексеру барысында, тергеуші айыпталушы А.Р.Кішкентаевтің асқазанының кілегей қабығының қабынуы (гастрит) деген аурумен ауыратынымен байланысты және осы диагнозды дәлелдейтін дәрігердің анықтамасы негізінде, А.Р.Кішкентаев туралы құжаттарды қылмыстық істен бөлекте, Қазақстан Республикасының ҚІЖК-нің 50 бабының 4-бөлігіне сәйкес алдын ала тергеу жүргізуі тоқтатты.

Ал О.С.Тұнтеков туралы қылмыстық істі, айыптау қорытындысын бекітіп сотқа жолдау үшін прокурорға жіберді. Бірақ прокурор тергеуші шешімімен келіспей, Кішкентаев жөніндегі тергеуші қаулысының күшін жойып, өндірісті қайта жолғастырды.

1. Тапсырма бойынша тергеуші мен прокурор шешімдеріне баға беріңіздер.
2. Алдын ала тергеуді тоқтата тұрудың негіздерін, шарттарын, тәртібін атаңыздар.

БІРІНШІ САТЫДАҒЫ СОТТА ИС ЖҮРГІЗУ

№271

Бірінші сатыдағы сотта қылмыстық іс тыңдалып жатты. Тыңдаудың бесінші күні сот тергеуі аяқталуға жақындаған кезде судья А.К.Амановтың ауырып қалуына байланысты, оны сот құрамынан шығаруға тұра келді. Сот құрамына осы іс басталғаннан бері залда отырып, тындалап жүрген қосалқы судья С.К.Ермековпен ауыстыру жөнінде

шешім қабылданды. С.К.Ермеков болса сотқа төрағалық етушіден істі залда отырып тындағанымен, істің мәнжайына түсіне алмағандыктан сottық тергеуді жаңғыруды сұрады. Тергеуді қайта жүргізгісі келмеген төраға С.К.Ермековке тек хаттамалармен танысады ұсынды. Бұған С.К.Ермеков келісті.

Сот осы мәселе бойынша сот қарауына катысушылардың пікірін тындап, олар келіскеннен кейін, Ермековтың сот мәжілістерінің хаттамаларымен танысуы үшін бір күнге үзіліс жариялады. Үзілістен кейін сот Ермековтың қатысусымен істі одан әрі қарауды жолғастырды.

1. Сот әрекетінің заңдылығын анықтандар.
2. Егер заң бұзылған болса, соны көрсетініздер.

№272

Сотта төрағалық етуші судья И.К.Омаров, сот мәжілісінде Қазақстан Республикасының ҚК 175-банының 2 бөлімі бойынша айыпталған Н.Н.Нарықбаевтың ісін қарап, тергеу кезінде қылмыстық іс жүргізу заңының елеулі бұзылғанын анықтап, осыған байланысты істі қосымша тергеуге жіберді. Исті қайта тергегеннен кейін, іс қайтадан И.К.Омаров төрағалық еткен сот мәжілісінде қаралып айыптау үкімі шығарылды.

1. Осы істі екінші рет қарауға И.К.Омаровтың қатысусы дұрыс па?
2. Судьяға қарсылық, (отвод) білдіру дегеніміз не, қарсылықтың негізі және оны шешу тәртібі қандай?

№273

Қазақстан Республикасының ҚК-нің 96 бабы бойынша айыпталған К.П.Амановтың ісін қарау мемлекеттік айыпкер мен қорғаушының қатысуларымен сот отырысы тағайындалды. Сот тергеуі барысында

К.П.Аманов ешқандай себепсіз адвокаттан бас тартатындығы жөнінде өтініш берді. Сот оның жасаған қылмысы өмір бойы бас бостандығынан айыруы жазасын көздейдідеген себеппен өтінішін қанағаттандырмады. Сонымен бірге Амановтың қорғаушысы сottалушыға көмек қажет еткендіндігін айта келіп, ол да қорғаушы міндетінен босатуға өтініш білдірді. Сот сол жерде кеңесіп, қорғаушының өтінішін қанағаттандырып, істі оның қатысуыныз жүргізді.

1. Сот шешімінің зандағылығын және негізділігін бағалаңдар.
2. Сотқа қорғаушының міндетті түрде қатысуы тиіс жағдайларды атандар.

№274

Шофер Ф.Т.Отарбаев «Бахыт» акционерлік қоғамының егіс даласынан қант зауытына қант қызылшасын тасымалдап жүріп бір машина қант қызылшасын ұрлағаны және жүк қағазын жойып жібергені үшін айыпталады. «Бахыт» акционерлік қоғамының жалпы жиналышы осы акционерлік қоғамның өкілі ретінде бригадир С.М.Төлепбергенов ұсынады. Соның қатысуымен сот істі қарайды. Исті қарауда қорғаушы қатыспады. Ф.Т.Отарбаев Қазақстан Республикасының ҚҚ 175-бабының 1-бөлім бойынша сottалып, ай сайын жалақсының 20 пайызын ұстау арқылы 1 жылға түзеу жұмыстарына сottалды.

1. Истің шешілу жағдайын талдандар.
2. Іс жүргізуге қатысушы үғымына түсінік беріңдер.
3. Соттық талқылауына қатысушылардың іс жүргізудегі жағдайы (статусы) туралы айтындар.
4. Сот мәжілісіне мекеме өкілі қатыса ала ма?

№275

Қазақстан Республикасының ҚҚ 257-бабының 2-бөлігі бойынша айыпталған С.Р.Мұқажанов іс қаралып жатқан кезде екі рет тәртіп бұзғаны үшін сот мәжілісі залынан шығарылып жіберілді.

1. Соттаушының сот мәжілісіне қатысуына байланысты сот әрекетінің заңдылықтары мен мәселелерді шешу тәртібін анықтаңдар.
2. Қандай жағдайда және қандай тәртіп бойынша сотталуши сот мәжілісі залынан шығарылып жіберіледі.

№276

Қазақстан Республикасының ҚҚ 146-бабының 2-бөлігі бойынша қылмыстық жауапқа тартылған сотталуши Б.И.Саламатов денсаулығына байланысты істі өзінің қатысуынсыз-ақ қарау жөнінде өтініш береді.

1. Сот не істеуі ксerek?
2. Сотталуши сотқа қатысудан бас тарта ала ма?

№277

Қарақшылық жасаған Р.П.Нұргалиевтың ісі қаралып жатқан кезде, сотталуши соттың дайындық бөлігінде тілмаш қажет етпейдіндігі жөнінде мәлімдеді. Жауап алу басталған кезде Р.П.Нұргалиев қазақша сөйлегенімен, көп сөзге түсінбейтінін біліп, соған байланысты қайтадан тілмаш беруді сұрады. Сот кеңесу бөлмесіне шықпай-ақ, сотталушиның қажетті дәрежеде қазақ тілін игеретінін, оның үстіне сот құрамында сот мәжілісінің хатшысы орысша білетін ұлты оырс Р.М.Смолинаның бар екенін ескеріп, керек болса көмек көрсетеді деп өтінішті қабылдамай таstadtы.

1. Осы жағдайға байланысты аудармашы іске катыстыру мәселесін қарастырындар және сottың шешіміне баға берініздер.
2. Сот мәжілісінің хатшысы іс жүргізуге қатысушы болып саналама?

№278

2013ж. 5 тамызда сот бөтеннің мұлкін ұрлады деп айыпталған Е.П.Жұмаділовтың ісі бойынша айыптау үкімін шығарды. 10 тамызда төрағалық етуші мен хатшы сот мәжілісінің хаттамасын өзірледі. 11 тамызда сottалушиның қорғаушысы сот мәжілісінің хаттамасымен танысып, сottалуши мен кейбір күәлердің көрсетулерін дұрыс жазылмағандығын байқап қалады. Сол күні қорғаушы хатшыға хаттамаға деген өз ескертулерін білдіреді, хатшы бұл ескертулерді судьяға хабарлауға уәде береді. 26 тамызда қорғаушының ескертпелерін хаттамаға енгізу сотта қаралды.

1. Сот әрекетінің зандылығын анықтандар
2. Сот мәжілісінің хаттамасына ескертпе енгізу мен оны қараудың тәртібін анықтандар.

№279

Сот мәжілісінің хаттамасына қол қоюдың алдында төрағалық етуші хатшыға хаттаманың мазмұнындағы кейбір олқылықтардың орнын толтыруды ұсынады. Бірақ сот хатшысы, хаттамада бәрі дұрыс жазылған деп оны орындаудан бас тартады.

1. Төрағалық етушінің талабының зандылығын бағаландар.
2. Хатшының төрағалық етушінің талабын орындаудан бас тартуы дұрыс па?

№280

Сотка төрағалық етуші мәжілісті соттық талқылауға қатысушыларды түгендеумен бастап, куәлерді Қазақстан Республикасының ҚІЖК 352 және 353-баптарына сәйкес жауапкершіліктерін ескертіп, оларды сот мәжілісі залынан шығарып жіберді. Содан соң төрағалық етуші прокурор мен қорғаушыға кейбір куәлердің жоқтығына байланысты істі тындау жөніндегі пікірлерін айтуды сұрады. Айыпталуши кім екендігі жөніндегі деректерді білгеннен кейін және қарсалық білдіру мәселесі шешілген кейін, төрағалық етуші соттық тергеуді жүргізуге кірісті.

1. Төрағалық етушінің әрекеті іс жүргізу занына сай келе ме?
2. Шешім қабылдаудың тәртібін анықтандар.

№281

Төрағалық етуші сот мәжілісін ашып, бөтеннің мүлкін ұрлаған Д.Н.Асановты айыптауға байланысты іс қаралатынын хабарлады. Сол кезде Д.Н.Асанов сот мәжілісің хатшысына сенбейтіндігі жөнінде сотка өтініш білдірді, өйткені ол қылмыс орнында болып, полиция қызметкерлеріне өзін ұстауға көмектескен және жүрттың көзінше «ұры» деп айтқанын айтты. Сот сол жерде кеңесіп, хатшының Д.Н.Асановты ұстағанға дейін көрмегенін және білмейтінін, сондықтан істің қалай шешілетіне оның шаруасы жоқ екендігін айттып, Д.Н.Асановтың өтінішін қабылдамай таставды. Содан соң сот дайындық бөлімінің басқа мәселелерін шешуге кірісті.

1. Сот дұрыс шешім қабылдады ма?
2. Қарсылық (отвод) кімге және қалай беріледі?

№282

П.Е.Қожахметов заводтан мүлік ұрлағаны үшін айыпталып сот талқылауында ісі қаралды. Сот талқылау

барысында, оның жұмыс істеген орнынан заводтың өкілі И.И.Беспаев өтініш білдіріп келді. Яғни ол заводтың атынан қоғамдық айыпкер ретінде басты сот талқылауына қатысуын талап етіп, өзінің өкілеттілігін дәлелдейтін анықтама қағазын табыс етті.

1. Сот не істеу керек?
2. Білдірілген өтінішті шешу тәртібі қандай?

№283

Судьяның қаулысы бойынша Қазақстан Республикасының ҚҚ 175 - бабының 2 -бөлімі бойынша айыпталған А.А.Қабдышева ісін алдын ала тындауға прокурор мен қорғаушыны қатыстыру тағайындалды. Соттың тергеу барысында сottалушы қорғаушыдан бас тартатынын, яғни өзінің заңгер екенін және өзін өзі қорғай алатындығы жөнінде өтініш білдірді. Сот сол жерде кеңесіп, өтінішті қанағаттандырып, адвокатты істі қарауға қатысадан босатты. Прокурордың іске қатысуына сottалушы қарсылық білдірген жоқ. Алайда кассациялық шағымда А.А.Қабдышева бұл сот мәжілісіне прокурор қатыспауға тиіс еді деп көрсетті.

1. Соттың шешімің дұрыстығын сараландар.
2. Сottалушының өтінішінің заңдылығын және негізділігін анықтаңдар.

№284

Алдын ала тергеу кезінде айыпталушы А.С.Алпамысов өзінің көрсетулерін бірнеше рет өзгертіп, өзінің қылмысқа қатысы жоқ екенін көрсететін бірнеше арыз жазып тергеуді созуға әрекет жасады. Сот талқылауының дайындық бөлімінде ол күә ретінде И.У.Ермекбаева мен Л.І.Сарсеновадан жауап алуын өтінді, себебі олар менінің алибиімді растайды деді. Сот оның мұндай өтінішін орындаудан бас тартып, мұндай мәселені

алдын ала тергеу кезінде қозғау керек екендігін, ал қазіргісі жауапкершіліктен қашу екендігін айтты.

1. Соттың шешімі негізді ме?
2. Өтініш, түсініктеме, шағым, наразылық деген не?

№285

Сот талқылауының дайындық бөлімінде төрағалық етуші шақырылған екі қуәнің келмегендігін хабарлады. Дайындық бөлімінің басқа мәселелерін түсіндірмestен ол, іске қатысуышылардан басқа жаңа қуәлерді шақыртудың қажеттілігін, іске байланысты басқа материалдарды қосудың және кейбір қуәлердің жоқтығына байланысты, істітындауға болатын не болмайтындығын сұрады. Прокурор талқылауга қойылған мәселені қуәлердің қатысуының қарау әлі ерте деп өтініш білдірді. Бұған төрағалық етуші, егер прокурор талқылау барысында тағы дәл осындай өтініш қозғайтын болса, оған тиісті шара қолданатынын ескертті.

1. Осы тартысты жағдайға баға беріңіздер.
2. Сот мәжілісіндегі төрағалық етуші мен прокурордың қарымқатынасы заңмен реттелген бе?

№286

Сот мәжілісінде А.А.Қырымовты, М.Ғ.Ғаббасовты және С.А.Досжановты айыптау жөнінде іс қаралып жатты. Төрағалық етуші олардан кінәлі екендігін мойындастынның сұрады. А.А.Қырымов өзінің кінәсін толық мойындалады, М.Ғ.Ғаббасов өзін жартылай кінәлі екендігін айтты, С.А.Досжанов өзін кінәлігін мойындаған жоқ. Судья соттың тергеуді айыпталушы А.А.Қырымов, М.Ғ.Ғаббасовтан және басқа қуәлерден жауап алушан бастал, содан кейін С.А.Досжановтан жауап алу жөнінде шешім қабылдады.

1. Соттың тергеудің мұндай тәртібі заңға сай келе ме?

2. Сот тергеуінің тәртібі туралы айтындар.

№287

Қазақстан Республикасының ҚҚ 234-бабының 1-бөлім бойынша айыпталған F.A.Арысовтың ісін қаруа кезінде төрағалық, етушінің дәлеллемелерді зерттеу тәртібіне байланысты сұрағына, сотталушы өзіне тағылған айыпқа байланысты түсінік бермейінше, өз пікірін білдіруден бас тартатындығын айтты. Төрағалық етуші F.A.Арысовқа мұндай түсінікті жауап алу кезінде алатындығын айтты. Олай болса, F.A.Арысов жауап беруден және сотпен сөйлесуден бас тартатындығын мәлімдеді.

1. F.A.Арысовтың жауап беруден бас тартуына байланысты сот не істеуі керек?
2. Сотталушиның іс жүргізу degi құқығы туралы айтындар.

№288

Сотта пәтер тонады деп айыпталған A.A.Рахметовтың ісі қаралды. Куә. В.С.Байсарина сотталушиның айтқандарын раставды, яғни ұрлық жасалған кезде A.A.Рахметов В.С.Байсаринаның үйінде болған, сондыктан оның сол күні қылмыс жасауға мүмкіндігі болмаганы белгілі болды. Сот мәжілісі залында отырған сотталуши A.A.Рахметовтің әйелінен, В.С.Байсарина жалған жауап беріп отыр деген хат алумен байланысты прокурор, A.A.Рахметовтің әйелінен куә ретінде жауап алуды өтінді. Бірақ қорғаушы A.A.Рахметовтің әйелі мәжіліс залында отырып, іс бойынша барлық жағдайды көзімен көріп, құлағымен естіді, оның үстіне күйеуіне ренжуде деп одан куә ретінде жауап алуға қарсылылық, білдірді.

1. Сот не істеуі керек?
2. Прокурордың өтінішін орындауға негіз бар ма?
3. Қорғаушиның пікіріне баға беріңіздер.

№289

Азамат З.Ф.Сейдуллаевтің денсаулығына қасақана зиян келтірді деп жауапқа тартылған М.Т.Мұқажановтың қылмыстық іс бойынша сот мәжілісінде төмендегідей жағдай анықталған: З.Ф.Сейдуллаевтің денесіне жарақат салған оның әйелі Сейдуллаева Асем, бірақ З.Ф.Сейдуллаевтің әйеліне кешірім жасап, сottан оны қылмыстық жауапқа тартпауын өтінеді. Сот Қазақстан Республикасының ҚІЖК-нің 37-бабының 6-тармағын басшылыққа алып, істі қысқартты.

1. Іс бойынша қабылданған шешімге баға берініздер.
2. Бірінші саты соты қылмыстық істі қысқартуға құқылы ма?
3. Алдын ала тергеу сатысындағы іс қысқарту негіздерін сотта іс қысқарту негіздерімен салыстырыңыздар, бар болса айырмашылығын көрсетініздер.

№290

Сот мәжілісінде сотталушы П.Н.Жолбарыс жауапты тек қана орысша берем, өйткені қазақша түсінсем де дұрыс айта алмаймын деді. Аудармашы ретінде өзінің нағашысы Р.Т.Аубакіровты шақыруды өтінді.

1. Сот қандай шешім қабылдауы керек?
2. Аудармашының мәртебесі (статусы) қандай?
3. Іс бойынша кім аудармашы ретінде қатыса алады.
4. Аудармашыны қылмыстық жауапқа тартуға бола ма, егерде қылмыстық жауапқа тартуға болса, кім, қандай тәртіппен жауапқа тартады?
5. Сот шешімі қандай болуы қажет?

№291

Сот мәжілісіне Қазақстан Республикасының ҚҚ 179 бабы бойынша айыпталған С.М.Әбішовтың қылмыстық ісі бойынша шақырылған үш күә мен екі жәбірленуши

келмей қалған. Олардың келмеген себептерін анықтамай, сот алдын ала тергеуде берген жауаптарын жариялады. Сот іс бойынша шығарған үкімінде осы алдын ала тергеу сатысында берген жауаптарға сүйеніп, сottалушының кінәсін анықтады.

1. Соттың әрекетін бағалаңыз.
2. Қандай қылмыстық іс жүргізу қағида (принцип) бұзылған?
3. Қылмыстық іс жүргізушілік (процессуалдық) қағида (принцип) дегеніміз не,

№292

И.И.Сағынбаев сағат шығаратын заводта жұмыс жасап жүріп тапанша жасады. Бір күні өзінің жолдасы Б.И.Мергенбаевпен орманға барып қолдан жасалған тапаншаны сынау мақсатымен бірнеше оқ атты. Сүйтіп тұрғанда И.И.Сағынбаев абайсызда өзінің оң қолының саусағын атып алды. И.И.Сағынбаев қолдан кару жасадың деген жауыпкершіліктен қорқып және жарақатының себебін түсіндіру үшін Б.И.Мергенбаевпен келісіп полиция органдына төрт белгісіз адамдардың шабуыл жасап, тапаншамен саусағын атып жарақат жасағаны жөнінде жалған арыз жазды.

Тергеуші қылмыстық іс қозғады. Алдын ала тергеу барысында арыздың жалған екендігі анықталды. Қолдан тапанша жасағаны үшін И.И.Сағынбаев ұсталды және ол қылмыстық жауапкершілікке тартылып қамауға алынды.

Тергеуші Б.И.Мергенбаев жөнінде қылмыстық іс қозғаудан бастартты. Қылмыстық істің материалдарына сәйкес прокурор И.И.Сағынбаевты сотқа беру туралы шешім қабылдады. Істі сот мәжілісінде қарап, И.И.Сағынбаевқа айыптау үкімі шығарылды.

Сағынбаевтың іс жүргізушілік (процессуалдық) мәртебесін (статусын) анықтаңыздар:

- а). іс қозғау сатысындағы
- б). алдын ала тергеу сатысындағы
- в). сotta іс қарау сатысындағы
- г). үкім шыққаннан кейінгі жағдайда.

№293

Аудандық сот Қазақстан Республикасының ҚК 120-бабының 1 бөлімі бойынша айып тағылған Т.Т.Файзулаевтың қылмыстық ісін қарап, Қазақстан Республикасының ҚДЖК тиісті баптарын басшылыққа ала отырып, істі қосымша тергеу жүргізуге қайтарды. Иc материалдары бойынша сот мәжілісінде күә ретінде тергеуші И.И.Әбсалықовтан жауап алынғаны көрінеді.

Істі өз өндірісіне алып, қосымша тергеуді аяқтаган соң, тергеуші И.И.Әбсалықов қылмыстық істі аудандық прокурор арқылы сотқа жібереді. Исті қарау нәтижесінде айыптау үкімі шығарылған.

1. Сот пен тергеушінің әрекетін бағаландар.
2. Қылмыстық істегі жағдайларды объективті, жан-жақты және толық зерттеудің маңызы неде?
3. Осы қылмыстық істі алдын ала тергеу барысында қысқартып тастауға бола ма?

№294

Ұ.Р.Тұлкібаевтың қорасының ішінен ұсталған Қ.Т.Теміров жөнінде, Ұ.Р.Тұлкібаевтың мал ұрлауға келген адам деген сөзі бойынша тергеуші іс қозғап, Қ.Т.Теміровті айыпталушы есебінде жауапқа тартып, оны қамауға алып істі сотқа жібереді.

1. Тергеушінің іс-әрекетіне баға беріңіздер.
2. Истің мән-жайларын жан-жақты, толық және әділетті түрде зерттеу дегеніміз не?
3. Исті сotta қарау тәртібі қандай?

№295

Судья қылмыстық істі қарау барысында күә К.А.Қоянбаевтың берген жауабы жалған деген шешімге келді. Себебі, күә К.А.Қоянбаетың берген жауабы іс бойынша жиналған дәлелдемелерге, сондай-ақ өз қылмысын толық мойнына алған сotalушы Р.Т.Оспановтың жауабына қарама-қайшы келеді. Осы шешімнің нәтижесінде судья жалған жауап бергені үшін күә К.А.Қоянбаевтың үстінен қылмыстық іс қозғады.

1. Судьяның іс-әрекетіне баға беріндер.
2. Алынған жауапты тексеру қалай жүргізіледі?
3. Жалған жауап бергені үшін қылмыстық жауапкеріпілік ҚІЖК-нің, қандай баптарында көрсетілген?
4. К.А.Қоянбаевтың жалған жауап бергені үшін, кім, қандай тәртіпен жауапқа тартады?

АПЕЛЛЯЦИЯЛЫҚ ЖӘНЕ КАССАЦИЯЛЫҚ ШАҒЫМДАР, НАРАЗЫЛЫҚТАР БОЙЫНША ИСТЕРДІ ҚАРАУ.

№296

А.Р.Бекжанов Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 24-бабының 3-бөлігі 96-баптың 2-бөлігінің «а» тармағымен 11-жылға бас бостандығынан айыруға, Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 96-бабының 1-бөлігімен 7-жылға бас бостандығынан айыруға, Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 58-бабының 4-тармағы негізінде жазаларды ішінара қосу арқылы түпкілікті 13-жылға бас бостандығынан айыруға, мұлкін тәркілеп жазасын түзеу колониясының қатаң режимінде өтеуге сотталған (бұрын сотталмаған).

Сот үкімімен Бекжанов 2013 жылы 10-сәуірде өзінің әйелі С.Бекжанованы қасақана өлтіруге оқталғандығы және

содан кейін екінші жәбірленуші Б.Батухановты қасақана өлтіргендігі үшін кінәлі деп танылған.

Сотталған А.Р.Бекжанов өзінің кассациялық шағым арызында сот үкімімен келіспейтіні, сот үкімі накты дәлелдеуге негізделінбей болжаумен шыққанын, жәбірленушілер оның ар-ожданын аяқта басып, ауыр тіл тигізген соң өзін-өзі билей алмай жан құйзелісі үстінде қылмыс жасағанын және осыны көрсеткен сот психиатриялық сараптама қорытындаларын негіzsіz ескермей, тек айыптау бағытында шығарылғандығын көрсеткен.

Іс бойынша екі рет жүргізілген (біріншісі қылмыстық ізге түсу органымен, екіншісі бірінші сатыдағы сот тарапынан) 2012 жылғы 20 мамырдағы сот психиатриялық, және 2013 жылғы 19-ақпандығы стационарлық, комплекстік сот психиатриялық сараптама қорытындыларына сәйкес, сотталған А.Р.Бекжанов қылмысты жасаған уақытта жан құйзелісімен ызаланып, шектен шығу (физиологиялық эффект) жағдайда болған.

Психиатриялық сот сараптамаларының екеуі де үш маман дәрігерлердің, оның ішінде психолог мамандардың қатысуымен жүргізілген. Сараптамалардың жан-жақты, толық жүргізілгендейгі және оның қорытындыларының дұрыстығы ешқандай күмән туғызбайды.

Істің бұл жағдайында, сотталған А.Р.Бекжановтың қылмыстық іс әрекетін сот алқасы Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 98-бабының 2-бөлігімен дәрежеленуге жатады деп табады. Себебі сотталушы қылмыстық оқиға болған жерге қандай да бір қылмыстық ниетпен келмеген. Сотталушиның жәбірленушілерге пышақ салуына жәбірленушілердің өздері сотталушиның арнамысын қорлайтын мінез көрсетті және оның ар-ожданына ауыр тиетін қасақана тіл тигізуі себеп болған. Бұл жағдайда сотталған А.Р.Бекжанов қылмысты табан асты пайда болған жан құйзелісі салдарынан жасаған деп табады.

- 1с бойынша қабылданған шешімдерге баға берініздер.
2. Кассациялық сатыда үкімнің күшін жою немесе өзгерту негіздері қандай?
3. Кассациялық сотта істі қарau тәртібі қандай? Қосымша материалдар жинауға бола ма, жинауға болатын болса, кім жинайды, қандай тәсілмен (тергеу әрекеттерін жүргізуге бола ма?).

№297

Атырау қалалық сотының 2013 жылғы 25-мамырдағы үкімімен Қ.Кенжебаев Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 175-бабының 3-бөлігі «б» тармағымен 5 жылға бас бостандығынан айыруға, мүлкін тәркілеуге және 400.000 теңге мөлшерінде айыппұл төлеуге, жазасын түзеу колониясының жалпы режимінде өтеуге сотталған, бұрын сотталмаған.

Сот үкімі бойынша Қ.Кенжебаев 2012 жылы 30-қазанда жәбірленуші Т.И.Байтілесовтің жалпы құны 800.000 теңге тұратын, далада жайылып жүрген 8 сиырын жасырып үрлап, сол күні «Тума» базарынан анықталмаған адамнан жалған мал-дәрігерлік куәлігін сатып алғып, үрланған 6бас сиыр етін «Толағай» ЖШС-не өткізгенде пайдаланғаны үшін кінәлі деп танылған.

Атырау облыстық сотының қылмыстық істер жөніндегі сот алқасының 2013 жылғы 22-маусымдағы қаулысымен сот үкімі өзгертусіз қалдырылған.

«Толағай» ЖШС-нің директоры П.Танатов өз шағымында осы іс бойынша шығарылған сот қаулыларымен келіспей, «Толағай» ЖШС-сі іске азаматтық жауапкер ретінде сот мәжілісіне шақырылмағанын, Қ.Кенжебаевтан үрланған сиырдың етін ЖШС адаптациялық жауапкер ретінде тартылуы негіzsіз деп санайтынын көрсетеп, сот қаулысының азаматтық талап бойынша шешім шығарған бөлігін бұзуды сұраған.

- 1с бойынша қабылданған сот шешімдеріне баға беріңіздер.
2. Азаматтық талап бойынша қай сот, қандай шешім қабылдауы мүмкін?
3. Азаматтық талапкер мен азаматтық жауапкердің құқылары қандай ?
4. Қылмыстық процестегі азаматтық талап дегеніміз не?

№298

Бірінші саты сотының үкімі Астана қалалық соты аппеляциялық сот алқасының қаулысымен өзгеріссіз қалдырылған. И.М.Ермеков О.Г.Әлжановты Астана қаласы жанындағы салынып жатқан коттедж үйдің жертоғесінде оны жеккөру пигылымен қасақана өлтіргені үшін, ал А.К.Дәненов аталған бұл қылмысты алдын ала келісп жасырғаны үшін кінәлі деп танылған.

Астана қаласы сотының кассациялық сот алқасы қаулысымен сот үкімі мен апелляциялық қаулы мынандай негіз бойынша бұзылған.

ҚІЖК-нің 320-бабына сәйкес ең басты сот талқылауы сотқа берілген сottалушыға қатысты, тек қана сол айыптаудың шеңберіндеған жүргізіледі. Айыптауды өзгерту, егерде сottалушының жағдайын ауырлатпаған болсаған рұқсат етіледі.

Алдын ала тергеу органды И.М.Ермеков пен А.К.Дәненовке 2013 жылдың 19 күркүйекке қараган түні, күні бұрын келісу бойынша ерекше қatalдықпен О.Г.Әлжановты қасақана өлтірген деген айып тағылған. И.М.Ермеков жәбірленушінің басын жұдырықпен, аякпен ұрып-теуіп көптеген ауыр соққылар салған, ал, А.К.Дәненов жәбірленушінің басындағы мандай бөлігін балтанаңы сыртқы жағымен уш рет ұрганы делелденген.

Сот үкімінде О.Г.Әлжановты өлтіру И.М.Ермеков оның басына және бетіне бірнеше рет соққы бергеннен болды деп көрсетуі, оған тағылған айыптау шегінен асып

кетіп, оның жағдайын ауырлатып, заңдағы белгіленген қорғану құқықтын бұзған.

Қанша дегенменде, И.М.Ермеков пен А.К.Дәненовтың іс-эрекеті бір-біріне өте тығыз байланысты болғандықтан, оны бөле-жара қарауға келмейді. Сондықтан А.К.Дәненовқа қатысты үкім де бұзылуға жатады деп саналады.

1. Қабылданған шешімдерге баға беріңіздер.
2. Исті апелляциялық және кассациялық сотта қарау шегі қандай?
3. Кассациялық сатының сот үкімін өзгерту негіздері қандай?

№299

Алматы қалалық сотының кассациялық сот алқасы ашиқ сот мәжілісінде Алматы қалалық сотының апелляциялық сот алқасы 2011 жылғы 26-сәуіріндегі қаулысында келтірілген мемелекеттік айыптаушының жеке наразылығымен келіп түскен қылмыстық істі қараған.

Алматы қалалық сотының кассациалық сот алқасы 2012 жылғы 26-сәуірдегі қаулысымен С.Құралов, Н.Төлебеков, Б.Алин, А.Алин, Г.Бейітов Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 237-бабының 1 және 2-бөлімдерімен, 179-бабының 2-бөлімінің «а,б,в,ғ» тармактарымен және 324-бабының 1-бөлімімен айыптаған қылмыстық істі қосымша тергеу жүргізу үшін қайтарылған.

Қылмыстық ізге түсу органы жоғарыда көрсетілген қылмыскерлер азаматтарға шабуыл жасау мақсатында тұрақты қарулы топ құрып, С.Құралов пен Н.Төлебеквтар осындай топты басқарып, 21 сәуір 2009 жылдан 13 мамыр 2011 жылға дейінгі аралықта қарақшылық жасап, Ұлыбританиялық азаматтың төлкүжатын ұрлап, Ирландия, АҚШ, Германия азаматтарының жеке мүліктеріне шабуыл жасап, тонаған деп айтылған.

Қалалық сот өз қаулысында А.Алин қылмыстық жауапкершілікке тартылмаған, ол жөнінде қылмыстық іс дұрыс бөлінбegen, оны іздестіру жете жүргізілмеген. Г.Бейітовқа бастапқы тағылған айыптардан айтарлыктай ерекшеленетін айыптар тағылған. Ал, А.Алин мен Б.Алинның аталған қылмыстарға қатыспағандықтарын көрсетіп, қылмыс жасалған құндері басқа жерде болдық деген уәждері тексерілмеген. Сондай-ақ жәбірленуші А.Сейітованың әжесі жәбірленуші ретінде танылмаған. Қолға салатын кісен, қолғап пен телефонның сымы айғакты заттар ретінде тіркелмеген. Қосымша қайта тергеу кезінде жәбірленушілер, яғни шет ел азаматтары: «сот мәжілісіне бара алмаймыз, тергеу кезіндегі жауаптарымызды қуаттаймыз» деген заңдастырылған жазбаша түсініктепі іске тігілмеген. Жәбірленушілерге келтірілген залалдың құнын есептегенде арифметикалық есеп дұрыс жасалынбаған деген себептермен қылмыстық іс қосымша тергеу жүргізу үшін қайтарылуға жатады деп көрсетілген.

1. Қабылданған сот шешіміне баға беріңіздер.
2. Кассациялық соттың істі қосымша тергеуге жіберу негіздері қандай?
3. Кассациялық сот қабылдайтын шешімдер қандай?

№300

А.Д.Альжанов 2012 жылғы 12-қазанда бөтеннің мүлкін жасырын түрде ұрлаған және 2012 жылғы 16-қазанда жәбірленушінің күш қолдануынан жөне ауыр болағаттауынан, кенеттен пайда болған жан күйзеліс жағдайында жәбірленуші С.С.Байметовты өлтірген деп айыпталған. Қазақстан Республикасының ҚК-нің 175-бабының 1-бөлігімен 2-жылға бас бостандығынан айыруға, Қазақстан Республикасының ҚК-нің 98-бабының 1-бөлігімен 3-жылға бас бостандығынан айыруға сottалған.

Жәбірленушінің кассациялық шағымында сот дұрыс үкім шығармады, сот мәжілісінде көптеген деректі мәселелерге қоңіл бөлінбеді. Жәбірленуші үйден ешқандай пышақ алып шықпаған, жәбірленушіні өлтірген соң басқа жерге апарып жасырған. Сондықтан сottалушының іс-әрекетін жан күйзелісі жағдайында адам өлтіру деу мүлдем дұрыс емес деп, істі сотта қайта қарауға жіберуді сұраған. Кассациялық наразылықта прокурор облыстық соттың С.С.Байметов жөнінде қылмыстық әрекетін дұрыс дәрежелемегендіктен, оған өте жеңіл жаза тағайындауына байланысты үкімді бұзып жасаған жағдайындауына қаралып сұраған.

Қарағанды облыс сотының кассациялық сот алқасы 2012 жылдың 10-тамызындағы мәжілісінде кассациялық шағым мен наразылықты қарап, Байметов жөніндегі үкімді бұзып, іс бойынша қайтадан басты сот талқылауын жүргізу үшін бұрынғы сотқа қайта жолдаған.

1. Кассациялық, шағым мен прокурордың наразылығына баға беріңіздер.
2. Іс бойынша шығарылған үкімге және сот алқасы шешіміне баға беріңіздер.
3. Осы іс бойынша қылмыстық іс қарау мерзімдері (шағым беру, істі екінші сот сатысында қарау мерзімдері) бұзылған жоқ па?
4. Жалпы кассациялық тәртіппен кім шағым беруге, кім наразылық келтіруге құқылы.

№301

2011 жылдың 12-қыркүйегінде жабайы сора жинау мақсатымен «Күм өзек» совхозының жеріндегі құмжиегіне келген де, 2-қап жабайы сораның жапырағын жинаған. Бір күннен кейін, 13-қыркүйекте К.Н.Түлеувті полиция қызметкерлері ұстап, жабайы сора жапырағы салынған екі қапты қолға түсірген. Сарапшылардың анықтауы бойынша марихуана-есірткі затының салмағы 16 кг. болған.

Жамбыл облысы Мойынқұм ауданы сотының үкімімен К.Н.Түлеуев Қазақстан Республикасының ҚК-тің 259 бабы 1-бөлігі бойынша 2 жылға бас бостандығынан айырылған.

2012 жылғы 16-маусымдағы Жамбыл облысы кассациялық сот алқасының шешімімен қылмыскер К.Н.Түлеувке қатысты үкім өзгертилген. Істегі айыптау қорытындысы толық емес деген себеппен іс қосымша тергеу жүргізу үшін прокурорға қайтарылған.

Қазақстан Республикасының Бас прокурорының орынбасары бұл қаулыны өзгерту жайлы наразылық түсірген. Онда былай делінген: Облыстық соттың сот алқасы прокурордың наразылығы бойынша К.Н.Түлеувке қатысты істі қарай келіп, прокурордың наразылығын жарым-жартылай қанағаттандырғанда наразылықтағы қарсы дәлелді мойындағанын өз қаулысындағы негіздемеде көрсетпеген. Наразылық мазмұнындағы бірде-бір дәлел кассациялық сатыға жауап бермегені былай тұрсын, қаулыға да кірмей қалған.

Егер бұл наразылық сот алқасында талқыланбаса, сонда прокурордың наразылығы қандай негізде жарым-жартылай қанағаттандырылған?

1. Қылмыстық іс бойынша қабылданған шешімдерге баға берініздер.
2. Наразылық тәртіппен істі қай сот, қандай тәртіппен қарайды, үкімге шағым беріп наразылық білдіретіндер кімдер?
3. Іс қараша нәтижесінде қандай шешім қабылдануы мүмкін?

ҚАДАҒАЛАУ ӨНДІРІСІ.

№302

Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының қылмыстық істер жөніндегі қадағалаушы сот алқасы Қарағанды облыстық сотының 2012 жылғы 19-сәуірдегі

қаулысына прокурордың наразылығымен келтірілген қылмыстық істі қараған.

Аталған қаулыда Н.Сүйімбеков Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің 96-бабының 2-бөлігі «в,д,и» тармақтарымен айыпталған қылмыстық ісі қайта тергеуге жіберілген.

Алдын ала тергеуде Н.Сүйімбеков 2011 жылы 16-қарашада өзімен бұрын некесіз бірге тұрган З.Кенжебаевамен өштесіп, 10-жасар баласы К.Талғатты, оның дәрменсіз жағдайын пайдаланып, бұзақылық ниетпен және аса ерекше қаталдықпен қасақана өлтірген деп айыпталған.

Сот қаулысы бойынша істі қайта тергеуге жіберу себептері.

Сотталушы Н.Сүйімбеков өте ауыр қылмысты жасаған деп айыпталуына байланысты оның жеке басының жағдайын, жанұясының бар екенін, тұғантуыстары кім, қоршаған ортасында ол қандай адам екендігін және моральдық қасиетін мұқият зерттеу кажет. Сонымен бірге Н.Сүйімбековтың ден-саулығын, ақыл-есінің дұрыстығын, қандай аурумен бұрын ауырғандығын, қылмыс жасаған кезде оның іс-әрекетін қадағалау мүмкіндігінің болған болмағандығын стационарлық сот-психиатриялық сараптама арқылы анықтау керек. Сондай-ақ алдын ала тергеу кезінде кеткен кемшіліктерді жойып, сотталушының әрекеттеріне заң талабына сәйкес баға беріліп, оның дәлелденген әрекеттерін Қазақстан Республикасының ҚҚ-нің тиісті баптарымен дәрежелеу керек.

Прокурор өзінің наразылығында соттың қаулысымен келіспей, оны бұзып, қылмыстық істі қайтадан соттың қарауына жіберуді сұраған.

Қазақстан Республикасының Қ1ЖК-нің 303 және 323-баптарының талаптарына сәйкес қылмыстық істі қайта тергеуге жіберу үшін ол туралы кем дегенде бір тараптың өтініш болуы керек. Ал осы іс қайта тергеуге тек қана аталған соттың өз бастамасымен жіберіліп отыр.

Бұл жерде сот өзіне заңмен жүктелген құзырынан асып, айыптау тарапының міндеттерін орындаап, қылмыстық істер жүргізу заңының негізгісі-соттың бейтараптығы туралы қағидасын орындалмаған. Сол себепті Жоғарғы Соттың қылмыстық істер жөніндегі қадағалаушы сот алқасы Қарағанды облыстық сотының 2012 жылғы 19 сәуірдегі қаулысын бұзып, қылмыстық істі аталған соттың қайта қарауына жібереді.

1. Осы іс бойынша қабылданған шешімдерге баға берініздер.
2. Соттың бейтараптығы деген қағиданы қалай түсінесіз?
3. Қадағалау сатысындағы іс жүргізу ерекшеліктері қандай?
4. Қадағалау сатысындағы іс жүргізудің тәртібі қандай?

SOT UKIMDERI MEN ҚАУЛЫЛАРЫН ОРЫНДАУ САТЫСЫ.

№303

Соттың үкімімен сотталушы Д.Т.Қонақпаев ақталды. Тұтқындарды күзету тобының бастығы Д.Т.Қонақпаевқа сені тергеу изоляторына апарамыз, сосын қамаудан босатамыз деді. Бұл жөнінде Д.Т.Қонақпаев судьяға шағымданып еді, судья сот үкімі 24-сағат ішінде орындалады деді.

1. Үкімнің занды күшіне енді және үкімді орындау деген үғымдарды қалай түсінесіздер?
2. Үкімді кім орындаіды?
3. Ақтау үкімін орындау тәртібі қандай?

№304

Анықтама жүргізу кезінде рұқсатсыз аң аулаған үшін М.І.Тілесов деген азаматты участекелік инспектор ҚПБ-нің бастығының келісімен Қазақстан Республикасының ҚҰЖК-нің 132-бабына сәйкес ұстады. Үш күн өткен соң

соттың санкциясымен ол қамауға алынды. Алдын ала тергеу аяқталып, басты сот талқылауында М.И.Тілесовтің бұрын сотталғандығы ескеріліп, бір жылға бас бостандығын айыру жазасы тағайындалып айыптау үкімі шығады. Жазасын өтеу кезінде, М.И.Тілесов қатты ауырып қалады. Түзеу мекемелерінің әкімшілігі және бақылау комиссиясы сотқа М.И.Тілесовты әрі қарай жаза өтеуден босатуға ұсыныс жасайды.

1. Үкімнің атқарылуын кейінге қалдыру дегеніміз не және үкімде шешілген қандай сұрақтар орындалмай кейінге қалдырылады?
2. Үкімді орындау кезінде туындаған қандай да болсын құмән мен түсініксіздікті үғындыру дегеніміз не?

№305

Сотталушы Б.Р.Құсайновтың әйелі үкімнің мүліктік зиян өтеу бөлімін кейінге қалдыруын сұрап облыстық сотқа арыз берді. Облыстық сот бұл арызды қарап, қанағаттандырусыз қалдырыды.

1. Үкімнің атқарылуын кейінге қалдыру дегеніміз не және үкімде шешілген қандай сұрақтар орындалмай кейінге қалдырылады?
2. Үкімді орындау кезінде туындаған қандай да болсын құмән мен түсініксіздікті үғындыру дегеніміз не?

№306

Қылмыстық істер бойынша жиналған құжаттарға қарағанда не алдын ала тергеу орны, не аудандық сот сотталушы М.И.Әлжановтың кім екендігін толық анықтамаған. Кейбір құжаттарда оның фамилиясы Әлжанов деп жазылыпты, басқа құжаттарда Әлжанин, Әлжанінов, Әлжантов, Әлжанбаев деп жазылыпты. Кассациялық тәртіппен осы істі қараған облыстық сот М.И.Әлжановтың

аты-жөні туралы мәліметтерді тексеріп, оның кім екендігін анықтайды.

1. Қассациялық, сottың шешімі дұрыс па?
2. Үкімді орындау сатысында қандай сұрақтар шешіледі?
3. Сотталушының аты-жөнін анықтау кімге жүктеледі? Үкімді орындау сатысында осы сұрақ шешілуі мүмкін бе?

№307

Қылмыстық жазасын өтеп жатқан С.Г.Ыдырысов, облыстық сottың қаулысымен абайсызда жасаган қылмыстары үшін сотталғандарға арналған колония-қонысқа ауыстырылды. Колония-қоныста жақсы мінезімен, тапсырмаларды уақытында орындаудың, еңбекте екпіндік көрсетуімен көзге түсті. Сол себептен колония экімшілігі С.Г.Ыдырысовты жазадан мерзімінен бұрын шартты түрде босатуды өтініп, сотқа өтініш жолдады.

1. Осы мәселені қай сот (үкімді шығарған сотпа, жаза орындалып жатқан ауданның (жердің) соты ма, сотталушының тұрып жатқан ауданының (жердің) сотты ма?) шешуі мүмкін?
2. Жазаны өтеу мерзімінен бұрын шартты түрде босату негіздері қандай?
3. Үкім өтеуін кейінге қалдыру немесе үкімді бөліп өтеу дегенімізді қалай түсінуге болады?

№308

Бес жылға бас бостандығынан айыруға сотталған Қ.О.Шалмағанбетов, жазасын өтеу кезінде психикасы бұзылып науқастануына байланысты, аудандық сот Қ.О.Шалмағанбетовқа медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шаrasын қолдану (мәжбүрлеп емдеу) үшін, оны

мамандандырылған үлгідегі психиатриялық ауруханаға жібереді.

1. Соттың шешімі дұрыс па?
2. Жазасын өтеп жатқан адамның ауруға шалдығуына байланысты жазадан босату негіздерін атаңыздар.
3. Осы сұрақты қай сот, қандай тәртіппен шешеді.
4. Ауруға шалдығуына байланысты жаза өтеуден босатылтан азamat, ауру себептерін айтып (камерада ауа жетпеуі, оның ішіндегі сұықтың, тамақтың жетіспеуі, дәрінің жоқтығы т.б.) үкіметтен өзінің денсаулығына келтірілген зиянның орнын толтыру қажеттігін айтып шағымдануға құқылы ма?

ЖАҢАДАН АШЫЛҒАН МӘН ЖАЙЛАРҒА БАЙЛАНЫСТЫ ІС ЖҮРГІЗУДІ ЖАНҚЫРТУ.

№309

Автокөлік жүргізуши А.Н.Елубаев жол қозғалысы ережесін бұзып, С.А.Салмағанбетова деген азаматты қағып кеткен. С.А.Салмағанбетова ден-саулығына келтірілген жарақаттан, ауруханада бір күн жатқаннан кейін қайтыс болады. Автокөлік жүргізуши А.Н.Елубаев қылмыстық жауапқа тартылып, 5-жылға бас бостандығынан айру жазасына кесіліп сottалып кетеді.

Бір жыл өткеннен кейін А.Н.Елубаев Қазақстан Республикасының Бас Прокурорына шағым жазып, С.А.Салмағанбетованы қағып кеткен мен емес менің командирім капитан Қ.Т.Аппақов деп көрсетеді. «Сені қылмыстық жауапқа тартқызбаймын, ал сottалатын болсаң өзіңе жауаптылықты женілдетуге және туыстарына көмектесем - деген соң, қылмыс болған кезде автокөлік рөлінде мен отырдым деп» - өтірік айтып едім депті.

1. Жоғарыда келтірілген мәліметтерге баға беріңіздер.

2. А.Н.Елубаевтің шағымын жаңа-ашылған мән-жай деп істі жаңғыртуға бола ма?
3. Жаңадан ашылған мән-жайлар бойынша істі жаңғырту қадағалау сатысында іс жүргізуден айырмашылығы қандай?

№310

Абай қаласының прокурорына азамат Н.С.Түлекбаев арыз жазып, арызында 6-ай бұрын жасалған қылмыстың куәсі болғандығын көрсетеді. Н.С.Түлекбаевтің мәлімдеуі бойынша оның көз алдында танымайтын ер адам бір жас жігітке екі рет пышақ салып алған. Қылмыскердің жанында Н.С.Түлекбаевтың танысы А.Р.Темерханов болғандығын көрсетеді. Өзінің аяқ астында ауырып, Алматы қаласында емделіп, Қарағандыға қайтып келгенде естігени: сол қылмыс бойынша өзінің танысы А.Р.Темерханов 6-жылға сотталып кетіпті, бірақ жәбірленушіні пышақпен ұрған А.Р.Темерханов емес (А.Р.Темерханов қылмыскердің жанында тұрған). Н.С.Түлекбаев танымайтын бөтен адам.

1. Осы жағдайда баға берініздер?
2. Іс бойынша қандай шешім қабылдануы мүмкін?

№311

2000 жылдан 2012 жылға дейін Қарағанды облысының Қазалы деген поселкасында тұратын Жалын Мәсімжанов дейтін хайуан 36-әйелді зорлап, қылмыстық ізін жасыру үшін барлық жәбірленушілерді өлтірген.

Жалын Мәсімжанов ұсталып қамауға алынғанша, оның жасаған қылмыстары бойынша 11-сот мәжілісінде 14 адам сотталған, оның ішінде біреуі 10-жыл отырып шыққан, екіншісі 6-жыл кінәсіз қамауда отырған, соның нәтижесінде ауырып су қараңғы соқыр болып қалған, сол себептен «қоғамға қауыпсыз деген себеппен» қамаудан босатылған.

1. Осы жазықсыз сottалғандарды ақтау үшін істі жаңадан ашылған мән-жайлар бойынша жаңғыртуға бола ма?
2. Азаматқа қылмыстық істі жүргізуші органның заңсызы іс-эрекетімен келтірілген зиянды өтеу тәртібі қандай?

№312

Орман күзетшісін өлтірген деген айып тағылып А.Л.Әмірова, Н.С.Мейрамов, Ж.К.Жартыбаев сottалды. Екі жыл өтеннен кейін орман күзетшісін мен өлтірдім деп, өз айыбын өзі мойындалап, ішкі істер бөліміне азамат М.З.Кұзтаев келеді.

1. Осы жағдайға баға беріңіздер. М.З.Кұзтаевтің арызын кім, қалай тексереді.
2. Исті жаңадан ашылған негіз бар деп жаңғыртуға бола ма, болса қандай шарт орындалуы қажет?
3. Жаңадан ашылған мән-жайларды тексеру тәртібі және мерзімі қандай?

КӘМЕЛЕТКЕ ТОЛМАҒАНДАРДЫҢ ҚЫЛМЫСТАРЫ ТУРАЛЫ ИС ЖҮРГІЗУ.

№313

Алдын-ала тергеу аяқталған іс бойынша, бұзақылық жасаған 17-жасар И.Т.Смайлотовтың қылмыстық ісін оқып, аудандық прокурор И.Т.Смайловқа айып қорғаушысыз тағылды деген себеппен істі тергеушіге қайта жібереді.

Аудандық прокурордың бұл шешімімен келіспеген тергеуші облыстық прокурорға шағым жазып, онда айыпталышының өзі қорғаушыдан бас тартты деп көрсетеді.

1. Тергеуші мән прокурордың шешімдеріне баға беріңіздер.

2. Прокурордың нұсқауларымен тергеушінің келіспеуі мүмкін бе?

№314

18-жасқа толмаған М.И.Шалғанбетов белгісіз бір адаммен өзінің қалтасындағы көп кілітердің бірімен көршісінің пәтерін ашып, 550 мың теңгелік зат ұрлады.

Алтын заттарды сату кезінде М.И.Шалғанбетов ұсталып, жауап алған кезде ұрлық жасағанын мойындады, бірақ сыйбайласын айтудан бас тартты.

Қылмысқа қатысқан белгісіз адам қылмыстық іс аяқталып, істі сотқа беру кезінде де анықталған жоқ.

1. Осы қылмыстқ іс бойынша дәлелдеуге жататын барлық мән-жайлар анықталды ма?
2. Қылмыстық іс бойынша дәлелденетін мән-жайлар қандай, Қазақстан Республикасының ҚІЖК-і осы мән-жайларды анықтай ма?
3. Қылмыс жасаған, бірақ анықталмаған М.И.Шалғанбетовтың сыйбайласы туралы қандай шешім қабылдануы мүмкін?

№315

Yamaha YZF R1 мотоциклін қуып (ұрлап) кеткені туралы С.И.Аймановтың арызын тексеру барысында участекелік инспектор қылмыстық іс қозғауға шешім қабылдап тиісті құжат шығарды. Содан соң кідіртілмейтін тергеу әрекеттерін орындауға кірісті.

10-күн откеннен кейін ол қылмыстық істі тергеу басшысына берді. Жиналған дәлелдемелерге сәйкес мотоцикл қуып кеткен азamat 16-жаста, ал жасы кәмілетке толмаған азаматтардың қылмыстық істері бойынша анықтама емес, тергеу жүргізіледі деген ереже бойынша, тергеу бөлімшесінің бастығы ол құжаттарды ішкі істер бөлімінің бастығына қайтарды, өйткені ол қылмыстық іс

қозғалғанда қаулыны анықтама органының бастығы бекітуі қажет деп тапты.

1. Тергеу бөлімшесінің шешімі дұрыс па?
2. Қандай іс жүргізушілік құжаттар анықтама органының бастығын бекітілуін қажет етеді?

№316

Қалада бірнеше жастардың тобы пайда болды. Олардың арасында жиі-жиі төбелес болып тұрды. Шамасы бір 50 адам қатысқан төбелесте жасы кәмелетке толмаған М.Н.Әкежанов пышақпен Т.Р.Ақпаровтың жүрек тұсына жарақат салды. Сол жарақаттан Т.Р.Ақпаров қайтыс болды.

Тергеуші М.Н.Әкежановқа кісі өлтіргені үшін айып тағып, істі айыптау қорытындысымен тергеу бөлімінің бастығына жіберді.

1. Тергеушінің әрекетін бағалаңыз.
2. Жасы кәмелетке толмаған айыпкердің қылмыстық ісін жүргізу ерекшеліктері қандай?
3. Егерде осы қылмысты ұйымдастық топ жасағандығы дәлелденсе алдын ала тергеуді кім жүргізер еді.

№317

Бұзакылық жасаған 16-жасар А.Л.Жмағұловтың қылмыстық ісі бойынша жәбірленуші К.М.Кегенбаевқа тергеуші үш рет шақырту қағазын жібереді, бірақ К.М.Кегенбаев шақырғанға келмейді.

Жәбірленушінің жауап алуға себепсіз жағдайлармен келмей, бірнеше рет айыпталуышының туыстарымен арақ ішіп жалған жауап бергісі келетіндігін анықтап, тергеуші еріксіз алып келу туралы қаулы шығарды.

1. Тергеуші қабылдаған шешімге баға берініз.
2. Жәбірленушінің іс жүргізушілік жағдайы қандай?

3. Тергеуші қабылдаған шешімді кім, қалай орындауға тиіс?
4. Жәбірленуші жауап беруге келmedі деген себеппен айыпталуышыны қамаудан босатып үйіне жіберуге бола ма?

№318

16-жастағы айыпталушы Н.Н.Әлмаганбетов қылмыстық істің материалдарымен танысып шыққыннан соң өзінің қорғаушысынан өзіне тағылған бұзакылық әрекетін жасамағандығын және өз кінесін мойында майтынын айтып өтініш (ходатайство) жазуды талап етті.

Корғаушы Н.Н.Әлмағанбетовның ісі бойынша жинақталған айғақтар оның кінесін толық дәлелдейді деген себеппен өтініш (ходатайство) жазудан бас тартты.

1. Айыпталушы мен қорғаушының қылмыстық істер жүргізуге қатысуышылар ретінде құқылары мен міндеттерін ескере отырып, олардың шешімдеріне баға беріңіздер.

№319

Н.И.Дүйсембеков пәтерінен мүлік ұрланған туралы факті бойынша қозғалған қылмыстық істің айыптау қорытындысымен танысып шығып, прокурор қылмыстық істі қосымша тергеуге келесі жағдайларды көрсетіп қайтарып берді:

1. F.3.Сандыбаев әрекетін оның жағдайын ауырлататын бап бойынша сарапалап (квалификацияны жасап), қайтадан айып тағу қажет.
2. Айыпталушы Н.И.Дүйсембековтың пәтеріне қайта тінту жасау керек.
3. Оның үйінде телевизордың (3D) пайда болу себебі туралы, әйелінен жауап алу және ерлі-зайыптылардың

арасында қарама-қайшылық болған кезде беттестіру жүргізу керек.

4. Н.И.Дүйсембековтың жұмыс орнына қылмысты жасауға себеп болған жағдайлар туралы ұйғарым жіберу. Тергеуші осы төрт нұсқаудың сонғы екеуін орындағы, бірінші және екіншісімен келіспеді. Ал екінші ұсыныс бойынша ол былай деді. «Тінту жүргізіліп және соның нәтижесінде ұрланған телевизор (3D) табылды ол туралы хаттама да толық көрсетілген».

1. Тергеушінің әрекеті дұрыс па?
2. Прокурордың нұсқаулары туралы қандай шешім қабылдау керек?
3. Кім және қандай мөлшерде тергеушіге нұсқау беруге құқылы ?

№320

Д.А.Мақаев пен С.С.Төлепбековке 500.000 теңге тұратын заттарды ұрлаганы үшін айып тағылды. Айыпта осы қылмысты екеуін бірігіп жасағаны дәлелденді. Ұрланған ақшага Д.А.Мақаев бірнеше туристік жолдамалар сатып алды, ол 17-жасар С.С.Төлепбеков жаңа радио сатып алды. Д.А.Мақаевқа айып тағу кезінде қатысқан қорғаушы мынандай өтініш (ходатайство) жасады.

1. Д.А.Мақаевтың бұрынғы жұмыс орнынан мінездеме сұратып алдыру қажет (қазіргі жұмысында тек 4-ай ғана істейді).
2. Осыдан бес жыл бұрын Д.А.Мақаевқа жасалған соқыр шек ауруына байланысты операцияның құжаттарын алдыру керек, себебі ол құжаттар денсаулығының нашар екенін дәлелдейді.
3. Сотталушының туыстарынан айырталушының мінездемесін толықтыру үшін жауап алу керек.
4. Шешесінің қатты ауырып әл үстінде жатқандығы туралы құжаттарды алдырып іске тіркеу керек.

5. Д.А.Мақаевтың айырылысып көрткен әйелінен жауап алмау керек, себебі ол оған қасақана жаман мінездеме беруі мүмкін.

С.С.Төлепбековтің қорғаушысы мынандай ұсыныстар жасады:

С.С.Төлепбековта бұрында жаңа заттар болғаны туралы дәлелдеме жиналуды керек, ол оның тойға дайындалып жатқанын дәлелдейді. Іске С.С.Төлепбековтің жұмысты жақсы істегені жөніндегі мақтау қағаздарын қосу керек, өйткені мінездемеде ол туралы толық айтылмаған.

1. Осы іс бойынша дәлелдеудің шегін айтыңыз.
2. Дәлелденетін мән-жайлар мен дәлелдеу шегінің арақатынасын айырыңыз.
3. Дәлелдемелердің шығу негізі және жинау тәртібі қандай?

№321

Бөтеннің мүлкін ұрлау фактісі бойынша қылмыстық іс жүргізуде тергеуші куә И.С.Түсіпхановтан жауап алу кезінде осы үйде тұратын азаматтардың қайсысы сезіктінің түрін көруі мүмкін деп сұрады.

И.С.Түсіпханов басқа күәлер жоқ тек қана ұрлық жасау кезінде есік алдында 3-ші пәтерде тұратын шет ел мемлекетінің студенті болды және 10-11 жастығы екі бала болды деді.

1. И.С.Түсіпхановтың жауабын бағалаңыз.
2. И.С.Түсіпхановтың айтқан адамдардан куә ретінде жауап алуға бола ма?
3. Куәден жауап алу тәртібі қандай?
4. Куә ретінде жауап алуға жатпайтын адамдар?

№322

Аудандық ішкі істер бөліміне «Бірлік» ауылышындағы дүкеннен қымбат бағалы товарлар ұрланды деген хабар

бойынша тергеуші А.А.Салжанов қылмыстың уақиғасы болған жерді қараған соң қылмыстық іс қозғады. Бірақ өз өндірісінде қылмыстық істердің көп болуымен байланысты, ал олардың кейбіреуі бойынша тергеу мерзімі өтіп бара жатқандықтан, жаңа қозғалған іс бойынша алдын ала тергеуді үш апта өткеннен кейін жүргізді. Қылмыскер анықталмады деген себеппен, тергеу мерзімі өткеннен кейін, тергеуші тергеуді тоқтату тұру туралы шешім қабылдады.

1. Тергеушінің қабылдаған шешімі дұрыс па?
2. Қылмыстық сот ісін жүргізу (қылмыстық әс жүргізудің) міндеттері қандай, тергеушінің әрекеттері сот ісін жүргізу міндеттеріне сәйкес пе?

№323

Үш ай өткенен соң тергеуші іс бойынша алдын ала тергеуді қайта жалғастыру туралы шешім қабылдады. Ұрлық жасаған үш адам жастары кәмілетке толмаған жастар екені анықталды және оларды қылмыстық топқа ұйымдастырған, бұрын екі рет сottалған Н.А.Дастанов қылмыстық жауапқа тартылды. Іс бойынша алдын ала тергеу аяқталған соң, іс айыптау корытындысымен сотқа жіберілді.

1. Осы істі сотта қарау тәртібі қандай, жастар жөніндегі материалдар бөлініп жеке тексерілуге тиіс пе?
2. Кәмілетке толмағандардың істері бойынша қандай мән-жайлар анықталуға тиіс?

№324

Кәмелетке толмаған А.А.Әбішова мен М.А.Зейнулинаға көшеде арақ ішіп алған үш белгісіз жігіт тиіседі. Қыздар олардан қашып М.А.Зейнулинаның үйіне кіреді. Белгісіз үш жігіт М.А.Зейнулинаның үйінің орамына кіріп, онын әкесін ұра бастайды. Айғай-шуды естіп

көршілері жүгіріп келеді, оларды да ұрып-соққан белгісіз үш жігіт бой тасалап кетеді.

Участкелік инспектор осы факті бойынша Қазақстан Республикасының ҚІЖК-нің 37-бабының 6-тармағын басшылыққа ала отырып, қылмыстық іс қозғаудан бас тарту туралы қаулы шығарды. Іс қозғаудан бас тарту құқық бұзушылар мен жәбірленушілердің бір-біріне наразылықтары жоқтығына негізделді. Қалалық ПБ бастығы участкелік инспектор қаулысын бекітті.

1. Қылмыстық іс қозғаудан бас тарту дәлелді ме?
2. «Сот перспективасының жоқтығы» себебімен қылмыстық іс қозғаудан бас тартуға бола ма?
3. Қылмыстық іс жүргізуді болғызбайтын жағдайлар қандай және олар қандай құқықтық нормаларда көрсетілген?

№325

Павлодар облысындағы Қалқаман ауылдының тұрғыны 2000 жылы туған С.А.Сексенбаев Баянауыл ауданының «Егін» акционерлік қоғамымен шарттасып жұмыс істеп жүрген уакытта, 2012 жылдың 5 айдың ішінде (мамыр мен қыркүйек айлары), жұмыс істеді деп жалған нарядтар жазып және істелген жұмыстың көлемін әдейі қөбейте жазып, осы қоғамнан 12000, 20000 теңге ақша ұрлады.

Осы жағдай туралы 2012 жылдың қараша айының 25 күні, Қазақстанның қылмыстық кодексінің 175 бабы бойынша, номірі 0056 қылмыстық іс қозғалды. 2012 жылдың желтоқсан айының 14 күні С.А.Сексенбаев Қазақстан Республикасының ҚІЖК-нің 132 бабы бойынша ұсталды, ал желтоқсанның 16-күні - қамауга алынды.

Осы қылмыстық іс бойынша бухгалтерлік, құрлыс-техникалық сараптан және баска да тергеу әрекеттері жүргізілуі қажет болған соң, облыстық ішкі істер басқармасы тергеу бөлімінің тергеушісі алдын ала тергеу

мерзімін және қамауда ұстай мерзімін ұзарту керек деп облыс прокурорына өтініш жасады.

1. Осы айтылған жағдайға қандай баға бересіздер?
2. Осы жағдайдағы мәселелерді дұрыс шешу үшін қандай зандарды қолдануға болады?
3. Жасы қемелетке толмаған айыптаушы жөнінде қамауда мерзімін ұзартуға бола ма?
4. Қамауда ұстай мерзімін ұзарту өтінішін облыстық прокурорға беру тәртібі қандай?
5. Осындай жағдайда аудандық ішкі істер бөлімінің тергеушісі не істер еді?
6. Қазақстан Республикасының ҚІЖК-нің 132-бабындағы ұстай мерзімі қамауда ұстай мерзіміне қосыла ма, әлде қосылмай ма?
7. Неге құрылым-техникалық және бухгалтерлік саралтау жүргізіледі?
8. Облыстық прокурор қанша уақытқа, яғни неше күнге алдын ала тергеу мерзімін және қамауда ұстай мерзімін ұзарта алады? Бұл мәселе қазір қалай шешіледі?

№326

Жәбірленушінің өкілі адвокат А.Т.Рамазанов Қазақстан Республикасының ҚК-нің 178-бабының 1-бөлімі бойынша №5561 қылмыстық іспен танысып шығып, жасы 16-дағы М.Р.Смаиловты қылмыстық жауаптылыққа тартуға келіспейтінін айтты. Себебі жәбірленушінің айтуы бойынша қылмыс жасағандар екеу және де іс бойынша қылмыстық бір-ақ эпизоды көрсетілген. Жәбірленушінің екінші тоналуында алтын жүзігі мен «Rolex» сағатын алдығраны туралы қылмыстық істе ештеме жазылмағаның айтты.

Осы жағдайларға байланысты адвокат А.Т.Рамазанов алдын ала тергеуді жалғастырып, іс бойынша қылмыс уақығасын толық анықтауды өтінді.

Сол күні тергеуші Қ.Қ.Аманов адвокат А.Т.Рамазановтың тілегін орындаудан бас тартып өз шешімін былай дәлелледі:

1. Алдын ала тергеу мерзімін аяқталуына жақын екенін және іс бойынша тергеу мерзімін ұзартуға негіз жоқтығын көрсетті.
2. Іс бойынша М.Р.Смайловтан басқа адамның тонауға қатысқанын дәлелдейтін мәліметтердің жоқтығын көрсетті.
3. Айыпталуши М.Р.Смайлов тонауды жалғыз жасағанын, жанында ешкім болмағанын үзілді-кесілді айтты.

1. Осы айтылған мәліметтерді ескере отырып іс бойынша жиналған дәлелдемелерге баға беріңіздер.
2. Тергеушінің атынан жәбірленуші өкілінің тілегін орындаудан бас тарту туралы қаулы шығарыныздар.

№327

Қарағанды қаласындағы Қазыбек би аудандық, ішкі істер бөлімінің тергеу бөлімшесінің тергеушісі полиция капитаны О.Б.Айтжанов №1160 қылмыстық іс бойынша, куә ретінде жауап алу үшін Павлодар қаласында тұратын Б.М.Ондасбековты Қарағандыға шақырды.

Б.М.Ондасбеков Қарағандыға қараша айның 22 күні ұшып келді. содан кейін қараша айның 23-25 күндері тергеу жұмыстарына қатысты.

Қараша айның 25 күні Б.М.Ондасбеков. тергеушіден Қарағандыға келіп, тергеу жұмыстарына қатысқанда жұмсаған шығындарын өтеуін талап етіп мынандай құжаттар берді:

1. Рейс «147» Павлодар-Қарағанды ұшагының 18700 теңgelіk билеті.
2. 20.200 теңге жалдал ұш күн бойы тұргандығын дәлелдейтін «Турист» конак үйі берген анықтама.
3. Ұш күн ішінде тамакқа жұмсаған 5000 теңге және басқа да шығындар, барлығы 50000 теңге.

Тергеуші күә Б.М.Ондағбековтың бұл өтінішін орындаудан бас тартты. Сол себепті Б.М.Ондағбеков осы шығындарын өндіріп беруі сotttan талап етті.

1. Жоғарыда көрсетілген жағдайларды ескере отырып, күенің шығарған шығындарын өтеу туралы қаулы шығару керек пе?
2. Іс жүргізушілік құжаттарға қандай талаптар қойылады?
3. Қандай құжаттар бойынша қуәларға, жәбірленушігे, сарапшыға, мамандарға, тілмаштарға, жұмсаған шығындар өтелінеді?
4. Сот шығындары дегеніміз не, ол неден құрылады?
5. Сот шығындарын өндіру тәртібі қандай?

№328

2010 жылдың қазан-қараша айларында ағайынды Қайрат пен Марат Ахметовтер Қарағанды және Шахтинскі қалаларында жеті пәтер тонады. 2012 жылдың желтоқсан айының аяғында ағайындылар Қазақстан Республикасының ҚІЖК-нің 132 бабы бойынша-ұсталып содан соң қамауға алынды (тұтқындалды).

Алдын ала тергеу барысында 1985 жылы туған Ахметов Қайраттың бұрын (2002 және 2007 жылдары) осындағы жасаған қылмыстары үшін айыпталушы ретінде жауапқа тартылғаны анықталды. Бұрынғы үш қылмыстық ісін оқығанда, оның өте қатал мінезді, өзінің айыбын мойындармайтын, тергеуге кедергі жасауға ұмтылатын адам екені белгілі болды.

1996 жылы туған Ахметов Марат, ағасымен салыстырғанда бұрын сотталмаған, сезікті ретінде берген жауабында шын жүректен өкініш білдіріп, пәтерлерді қалай тонағандарын, оған ағасының қатысқанын айтып берді.

Тергеуші полиция лейтенанты К.Н.Аманов ағайындыларды беттестіру ешқандай нәтиже бермейтіндігін

сезіп (ағасы інісіне әсер етеді), «тактикалық комбинация» деп басқа жолды қолдануды жөн көрді.

Осы мақсатпен тергеу什і Қайратты інісінің айтқан сөздері естілетін бөлмеге отырығызып қойып, Мараттан қайта жауап алады. Мараттың жауабын естіген соң Қайрат, шындықты жасырудың қажетті жоқтығын сезіп өзінің кінәсін мойындағап, істеген қылмыстары туралы толық мәлімет берді.

Қарағанды қаласындағы Қазыбек би ауданының прокуроры әділет аға кеңесшісі Т.Р.Слямов тергеуші К.Н.Амановтың «комбинациясын» біліп, облыстық ішкі істер басқарманың тергеу бөлімінің бастығына тергеуші К.Н.Амановтың заң бұзғанын хабарлап ұсыныс енгізеді.

1. Ахметов Қайраттың жауабының дәлелдемелік маңызы қандай?
2. Тергеуші К.Н.Амановтың іс-әрекеті заңды ма?
3. Сіз Ахметов Қайраттан дұрыс және толық жауапты қалай алар едініз?
4. Мұндай жағдайларды дұрыс шешу үшін тергеуші қандай Қазақстан Республикасының ҚДЖК-нің нормалары және қылмыстық іс жүргізу принциптерін басшылыққа алуы керек?
5. Осы тапсырманы орындау нәтижесінде практикаға қажетті нені ұқтыңыздар.

**ЕССІЗ КҮЙДЕГІ АДАМДАРҒА МЕДИЦИНАЛЫҚ
СИПАТТАҒЫ МӘЖБУРЛЕУ ШАРАЛАРЫН ҚОЛДАНУ
ТУРАЛЫ ІСТЕР БОЙЫНША
СОТ ИСІН ЖҮРГІЗУ.**

№329

Айыпталушы А.Б.Болатовтың қылмыстық ісі бойынша алдын ала тергеу жүргізу барысында тергеуші айыпталушының мінез-құлқынан, сойлеген сөздерінен, қойылған сұраптарға жауап беруінен ақылға қонбайтын,

оғаштық мінез анықтады. Сол себепті А.Б.Болатовтың ақыл-есінің дұрыстығын және оның өз құқықтары мен заңды мүдделерін өз бетінше қорғау қабілетін анықтау үшін сот-психиатриялық сараптама тағайындалады. Сарапшының қорытындысы бойынша А.Б.Болатов қылмыс жасаған кезде есі дұрыс болған, бірақ алдын ала тергеу кезінде психикалық дертке шалдығып, өзінің іс-әрекетінің іс жүзіндегі сипаты мен қоғамдық қауіптілігін үғына алмайды немесе оған ие бола алмайды.

Сарапшының осы қорытындысын алған уакытта, А.Б.Болатов тергеу изоляторында қамауда отырған.

1. Жоғарыда айтылған жағдайға баға берініздер.
2. Болатов жөнінде бұлтартпау шарасы ретінде қамауға алу дұрыс қолданылған ба?
3. Ессіз күйдегі адамдарға медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шараларын қолдану туралы істер бойынша алдын ала тергеудің аяқталу тәртібі қандай?

№330

Азамат С.А.Ералиңды өлтіру жөнінде қозғалған қылмыстық істі тексеру барысында, айыпталушы М.Қ.Қошанов қылмыс жасаған кезде (С.А.Ералиңды өлтіргенде) ессіз күйде болуымен байланысты, өзінің іс-әрекетінің іс жүзіндегі сипаты мен қоғамдық қауіптілігін үғына алмағандылығы анықталды. Ал сараптау жүргізу кезінде ешқандай ауруы жоқ деңсаулығы жақсы болғандықтан тергеу әрекеттеріне қатыса алады делінді. Осы жағдайды еске ала отырып, тергеуші М.Қ.Қошановты қамауға алу туралы қаулы шығарды, бірақ аудандық судья санкция беруден бас тартып, М.Қ.Қошановтың балаларының көптігін, шын жүректен өкініп айбын мойындағанын ескере отырып, оған ешқайда кетпеу және өзінің дұрыс ұстau туралы қолхат алу деген бұлтартпау шарасын қолдануды ұсынды.

1. Тапсырмада қабылданған шешімдерге баға берініздер.
2. Өздеріңіз қандай шешім қабылдайтын едініздер?
3. Қылмыстық заңмен тыйым салынған әрекетті есі кіресілі-шығасылы күйде жасаған немесе қылмыс жасағаннан кейін психикасы бұзылуымен ауырған адамға бұлтартпау шараларын қолдануға бола ма?
4. Өзіне қатысты медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шараларын қолдану туралы іс жүргізілетін адамның құқықтары қандай ?

№331

А.Б.Ақшабаева деген әйелді зорлап, кейіннен өлтірген қылмыстық істі тексеру барысында тергеуші О.П.Асанов айыпталуши М.И.Төлепбергеновтың мінез-құлқының, жүріс-тұрысының ерекшеліктерін байқап, ақылға қонбайтын жат қылықтарын байқады. Сол себепті психоневрологиялық диспансерге хат жолдап, М.И.Төлепбергеновтың көптен бері шизофрения деген аурумен ауыратындығын және дәрігердің байқауында жүргендігін анықтады.

Сот-психиаторлық сарапшының қорытындысында Төлепбергеновтың А.Б.Ақшабаеваны зорлаған кезде есі дұрыс, өзінің істеген істеріне баға бере алатын адам делінген, ал А.Б.Ақшабаеваны өлтірген кезде, ессіз күйде болуымен байланысты, өзінің іс-әрекетінің іс жүзіндегі сипаты мен қоғамдық қауіптілігін үғына алмады немесе оған ие бола алмады делінген.

Тергеуші жоғарыда көрсетілген сарапшының қорытындысын алған соң, М.И.Төлепбергеновтың аса ауыр қылмыс жасаған кезде есі дұрыс болмады деп қылмыстық істі қысқарту туралы қаулы шығарады.

Прокурор бұл шешіммен келіспей, тергеуші шығарған қаулының күшін жойып, қылмыстық істі қайта тергеуге жібереді.

1. Осы жағдайда көрсетілген тергеуші мен прокурордың шешімдеріне баға берініздер.
2. Осы жағдайда өздерін қандай шешім қабылдар едініздер?
3. Мұндай істер бойынша істі қысқарту туралы шешімді кім қабылдайды ?
4. Психикасы уақытша бұзылған адамдар бойынша істі тоқтата түру, қысқарту және медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шараларын қолдану туралы шешімдерді кім, қандай тәртіппен қабылдайды.

№332

Өз әйелін өлтірген С.А.Нұрмұқашевтың қылмыстық ісі бойынша алдын ала тергеу барысында оның психикасын уақытша бұзылғандығы анықталды. Сарапшының қорытындысы бойынша С.А.Нұрмұқашевқа медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шараларын қолдану қажет.

1. Көрсетілген жағдай бойынша тиісті шешім қабылдаңыздар.
2. Келешекте С.А.Нұрмұқашевтың науқасынан жазылып кетуімен байланысты, тергеуші өз қаулысымен медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шараларын қолдану үшін, С.А.Нұрмұқашевты ауруханаға орналастыруға құқылы ма?

№333

Сот мәжілісінде, бірнеше қылмыс жасаған деп айыпталған (7-кісі өлтірген, 4-әйел зорлаған) сотталушы Н.М.Оразбаев аузынан көбік ағып, көзі аларып, құлап, жерге басын ұрып, үстіндегі киімдерін жырта бастады. Қараушылар аяқ-қолын ұстағанша, Н.М.Оразбаев өз өзіне жаракат жасап үлгерді (бетін тырнады, басын жарды). Осы жағдайды еске ала отырып, сот Н.М.Оразбаевтың

денсаулығын анықтау үшін сот-психиаторлық сараптау жүргізу керек деп таныды.

1. Н.М.Оразбаев туралы психиаторлық сараптау жүргізу үшін қылмыстық іс қайта тергеуге жіберілеме немесе сот сараптауды өзі тағайындаі ма?
2. Осыған дейін қамауда отырған Оразбаевтың іс жүргізудегі жағдайы не болмақ: қамаудан босатыла ма, әлде жоқ па?
3. Сіздер қандай шешім қабылдар едініздер

**АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫ МЕН ҚЫЛМЫСТЫҚ
ҚУДАЛАУДАН
ИММУНИТЕТТЕРІ БАР АДАМДАРДЫҢ ІСТЕРІ
БОЙЫНША
ІС ЖҮРГІЗУДІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.**

№334

Қазақстан Республикасы Парламентінің депутаты Ш.Т.Әуелбеков жексенбі күні жолдастарымен аң аулап жүріп арақ іshedі. Жеңіл машинасын өзі жүргізіп үйге қайтып келе жатқанда, өте жылдам журу нәтижесінде автомашинаға ие бола алмай, аударылып қалады. Соның салдарынан машинада келе жатқан жолдасы Ж.А.Еспаев әртүрлі дene жарақатын алды. Ш.Т.Әуелбеков Ж.А.Еспаевқа қолдан келген көмегін көрсетіп, жолай машина тоқтатып, ауруханаға жіберді. Бірақ жарақатының ауырлығынан Ж.А. Еспаев ауруханада қайтыс болады.

Қарқаралы аудандық ішкі істер бөлімінің тергеушісі А.А.Жылқыайдаров оқиға туралы хабар алғаннан кейін, машина аударылған жерге келіп, аударылған машинаны, оқиға болған жерді қарады, оқиганы көрген азаматтардан түсініктеме алды, керекті құжаттар жинады.

Жиналған материалдардан қылмыстық құрамын тауып, тергеуші Қазақстан Республикасының ҚК-тің 296-бабының 2-ші бөлімі бойынша іс қозғап тергеу жүргізеді.

Содан кейін Парламентке ұсыныс жазып депутат Ш.Т.Әуелбековты қылмыстық жауапқа тартуға рұқсат сұрайды.

Осы жағдайдан туындастын мынандай сұрақтарға жауап беріңіздер.

1. Депутаттар туралы қылмыстық іс қозғауға болама, болса қандай органдар мен лауазымды адамдар қозғайды?
3. Қылмыстық іс қозғау туралы тергеушінің қаулысы бекітілуді қажет етеме?
4. Жоғарыда айтылған жағдайда тергеушінің әрекеті занды ма?

№335

Аудандық ішкі істер бөліміне судья А.Б.Байтілесовтың пәтерінен оның жеке заттары ұрланғаны туралы хабар түсті Осы хабарды тексергеннен кейін, тергеуші қылмыстық белгілерін тауып, Қазақстан Республикасының ҚК-тің 175 бабының З-бөлімі бойынша қылмыстық іс қозғады. Іс қозғағаннан кейін, екі күн өткен соң, қалалық ішкі істер бөлімінің бастығы тергеушіге келіп, қылмыстық істі қосымша тексеру жүргізу үшін қылмыс іздеу бөлімшесіне беруін талап етеді.

1. Қалалық ішкі істер бөлімі бастығының талабы заңға сәйкес келеме?
2. Осындай жағдайда тергеушіге не істеу керек, қандай нормативтік актілерді басшылыққа алу керек.
3. Тергеуші мен қалалық ішкі істер бастығының ара қатнасы қандай?
4. Жәберленушінің лауазымы іс жүргізуге әсер етеме?

**ҚЫЛМЫСТЫҚ ІС ЖҮРГІЗУДІ ЖҮРГІЗУШІ
ОРГАНДАРДЫҢ ШЕТ МЕМЛЕКЕТТЕРДІҢ
ҚЫЛМЫСТЫҚ ІСТЕР БОЙЫНША ҚҰЗЫРЕТТІ
МЕКЕМЕЛЕРИМЕН ЖӘНЕ ЛАУАЗЫМДЫ
АДАМДАРМЕН
ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛЫНЫң ТӘРТІБІ ТУРАЛЫ.**

№336

Москва-Қарағанды жолаушылар поезі вагонының екі арасындағы жабық алаңында (тамбурында) Ресей азаматы А.Н.Литвинов мәйіті, поезд Кокшетауға келген соң табылды А.Н.Литвиновтың қеудесіне 4-жерден пышақ салынған. Көрші вагонда келе жатқан дәрігер А.С.Кенжеғұлова мәйітті қарап А.Н.Литвиновтің өлімі 4-сағат бүрын болғандығын анықтайды. Ол уақытта поезд Қорған қаласында тоқтап тұрғандығы анықталды.

1. Осы жағдаймен байланысты кім қылмыстық істі қозғайды және алдын ала тергеу жүргізгенде қай мемлекеттің ҚІЖК-і қолданылады ?
2. Басқа мемлекеттердің алдын ала тергеу органдарымен әрекеттестік (қарым-қатынас) қандай заңмен (зандармен) реттеледі ?

№337

Тергеуші куәгерлердің қатысуымен есірткі зат сатумен айналысып жүр деген сезікпен Н.Е.Құдайбергенов деген азаматқа тінту жүргізді. Осы кездे Н.Е.Құдайбергеновтың пәтеріне қолында қара түсті сөмкесі бар бір жас жігіт кіріп келді. Ол өзін Н.Е.Құдайбергеновтың жолдасымын, аты-жөнім Божко Александр Россия азаматымын, Саратов қаласында тұрамын деп таныстырды. Тергеуші есірткі заттары болуы мүмкін деген шешіммен

Божко Александрың сөмкесін де тексеріп, өз іс-әрекетін жеке тінту хаттамасы мен рәсімдеді.

1. Тергеушінің іс-әрекеті дұрыс па?
2. Тінту жүргізудің негізі және тәртібі қалай?
3. Осы жағдай бойынша тергеуші қандай іс-әрекеттер жасауы керек?

№338

Германия мемлекетінің азаматтары Г.Кант пен И.Шмит Қарағанды қаласында тұратын туыстарында қонақта отырып, араққа тойып алған соң бір-бірімен байланысып төбелес шығарады. И.Шмиттің денесіндегі жақақат орта дәрежеде деп, тергеуші Қазақстан Республикасының ҚҚ-тің 104 бабы бойынша іс қозғайды.

1. Тергеушінің шешіміне баға берініздер
2. Қылмыстық істер жүргізу заңының шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдарға катысты қолдануы қалай?

№339

Тергеуші алдын ала тергеу барысында шетелдік азаматтың бұзакылық үшін айыптау туралы қылмыстық ісіне аудармашы ретінде басқа мемлекет азаматын шақырды. Аудармашы іс жүргізуге қатысадан бас тартты, бас тарту дипломатиялық қарым-қатынаста реттелмеген деп айтты.

1. Тергеуші шешімі қандай болуы мүмкін?
2. Қылмыстық-процессуалдық функциясының түсінігі, және олардың түрлері қандай?
3. Аудармашының процессыалдік жағдайы қандай?

№340

2012 жылдың 18 қаңтарында белгісіз екі адам, кешкі уақытта Бұхар жырау және Жамбылов көшелерінің

қылымында Б.Н.Аспандияров деген азаматты торап кетті. Тонау кезінде қылымыкерлер Б.Н.Аспандияровтың құлақшынын және «canon Kiss X5» маркалы фотоаппаратын тартып алғып кеткен. Қылымыкерлер қолға түсіп, тергеуші құлақшынды және «canon Kiss X5» маркалы фотоаппаратты бір уақытта Б.Н.Аспандияровқа тануға ұсынды. Б.Н.Аспандияров өз заттарын бірден таныды. Осы факті бойынша қылымыстық іс қозғалды. Қылымыс жасағандар Өзбекстан Республикасының азаматтары екені анықталды.

1. Жағдайды талдап баға берініздер.
2. Тануға ұсыну дұрыс жүргізілген бе?
3. Осы тергеулік іс-әрекет Қазақстан Республикасының ҚІЖК-нің қандай бабында көрсетілген?
4. Тануға ұсынуды жүргізуін тәртібін айтып беріндер.
5. Шет ел Қазақстан Республикасының заңдары бойынша жауапқа тартуға бола ма?

№341

Қарағанды қаласындағы аудандық сот азамат И.К.Аманжоловтың қылымыстық ісін қараша кірісті. И.К.Аманжоловтың мемлекет мүлкін талан-таражға салды деп қылымыстық жауапқа тартылған, бірақ қылымысты Қарағанды, Көкшетау, Омбы, Ташкент қалаларында жасаған.

1. Іс қарашы сот қандай қылымыстық істер жүргізу заңын басшылыққа алуға тиіс және де қылымыстық істер жүргізу заңының кеңістіктегі қолдану тәртібі қандай?
2. Қылымыстық істер жүргізу заңының уақыт түрфысында қолданылуы туралы айтыңыз.

Мазмұны.

Қылмыстық іс жүргізудің ұғымы, міндеттері және маңызы.....	3
Қазақстан Республикасының қылмыстық істер жүргізу заңдары.....	10
Қылмыстық істер жүргізу қағидалары.....	15
Қылмыстық іс жүргізушілерге қатысушылар.....	34
Мерзімдер құжаттар шешімдер.....	40
Дәлелдеме және дәлелдеу.....	50
Қылмыстық із қозғау сатысы.....	98
Алдын ала тергеудің жалпы шарттары.....	109
Тергеу әрекеттері.....	114
Айып тағу және айыпталуышыдан жауап алу.....	119
Қылмыстық процесуалды мәжбүрлеу шаралары.....	124
Алдын ала тергеуді тоқтата тұру және қайта жалғастыруға арналған есеп.....	132
Бірінші сатыдағы сотта іс жүргізу.....	146
Апелляциялық және кассациялық шағымдар, наразылықтар бойынша істерді қарau.....	158
Қадағалау өндірісі.....	166

Сот үкімдері мен қаулыларын орындау сатысы.....	168
Жаңадан ашылған мән-жайларға байланысты іс жүргізуді жаңғырту.....	171
Кәмелетке толмағандардың қылмыстары туралы іс жүргізу.....	173
Ессіз күйдегі адамдарға медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шараларын қолдану туралы істер бойынша сот ісін жүргізу.....	185
Артықшылықтары мен қылмыстық қудалаудан иммунитеттері бар адамдардың істері бойынша іс жүргізудің ерекшеліктері.....	189
Қылмыстық процесті жүргізуші органдардың шет мемлекеттердің қылмыстық істер бойынша құзыретті мекемелерімен және лауазымды адамдарымен өзара іс қимылы-ның тәртібі туралы.....	191